Št. 36 (807) Leto XVI
NOVO MESTO, četrtek, 9. septembra 1965

DOLENJSKI LIST

RAZVOJ ŠOLSTVA JE NEPOSREDNO ODVISEN OD RASTI PROIZVODNJE

Po slavnostnem zborovanju proizvajalcev občine Trebnje so se vsi udeleženci zbora, gostje in ljudski poslanci s predstavniki občinske skupščine v soboto ob 11.30 napotili pred veliko, novo šolsko poslopje — ponos Trebnja in vse trebanjske občine. Ivan Gole, predsednik občinske skupščine je potem, ko je moški pevski zbor pod dirigentom Vilkom Videčnikom zapel nekaj pesmi, začel slavje pred novo šolo, pri čemer je pozdravil zbrane občane, goste in med njimi še posebej predsednika izvršnega sveta Slovenije tovariša Janka Smoleta. Po nagovoru, ki ga v celoti objavljamo, je tovariš predsednik Smole prerezal trak pred vhodom v lepo novo šolo, množica prebivalcev pa si je nato z gosti vred ogledala svetle, prostorne učilnice, kabinete, stranske prostore, razstavo slik tov. Magyara s Čateža in zlasti tudi prekrasno telovadnico, kakršne nima daleč naokoli nobena osnovna šola. — Tovariš Janko Smole je ob otvoritvi šole dejal:

Današnji dogodek je za trebanjsko občino nedvomno zelo pomemben in predstavlja eno izmed zunanjih manifestacij napredka in vaših doseženih rezultatov dela, ki so plod skupnih požrtvovalnih naporov občanov Trebnje in vaše občinske skupščine. Novo šolsko poslopje je viden izraz skupnih družbenih prizadevanj, da ustvarimo ustrezne delovne pogoje za sodobno vzgojo in izobraževanje naših otrok.

Osemletna osnovna šola je v današnjem času nujno potrebna vsej mladini, ker dosežena stopnja gospodarskega in kulturnega razvoja predvsem terja bolj izobraženega delavca kot nekoč. Večje zahteve, ki jih postavljamo pred naše šolstvo, pa terjajo poleg drugega zlasti ustreznejše materialne pogoje za delo šol, čemur smo v zadnjih letih posvetili precejšnjo pozornost, saj smo v dveh desetletjih obnovili in modernizirali skoraj polovico osnovnošolskega prostora in zgradili 210 novih, po večini večjih osnovnošolskih poslopij.

Zaradi naglega gospodarskega razvoja in industrializacije se je predvsem v zadnjem desetletju močno spremenila poklicna struktura našega prebivastva, kakor tudi regionalna razmestitev prebivalstva v Sloveniji. Takemu stanju se je morala naglo prilagajati tudi mreža osnovnih šol in izgradnja šolskega prostora. V nekdaj gospodarsko zaostalih krajih so zrasle nove popolne osnovne šole, ki so zamenjale nižje organizirane šole. Te šole, kakršna je tudi vaša šola v Trebnjem, odpirajo nove možnosti nadaljnjega strokovnega izobraževanja vsem, ki imajo za to nagnjenje in sposobnosti.

Lani je skupščina socialistične republike Slovenije razpravljala o perspektivnem razvoju šolstva in sprejela stališča glede razvoja osnovnega šolstva v prihodnjem obdobju. Ena izmed bistvenih nalog je vsekakor čimprej ustvariti pogoje, ki bodo omogočili večini učencev, da uspešno končajo osnovno šolo. To pa bo terjalo nadaljnjo izgradnjo novega šolskega prostora, postopno odpravo tretje in druge izmene pouka, preselitev šol iz dotrajanih zgradb in najetih prostorov, skrbno in intenzivno organizacijo predšolske vzgoje, varstvo šoloobveznih učencev, za kar vse bo treba ustvariti ustrezne materialne pogoje.

Uresničevanje teh nalog bo kot doslej zahtevalo znatna družbena materialna sredstva, ki jih bo treba zagotoviti v skladu z našimi potrebami in možnostmi. Ob pomoči širše družbene skupnosti je bilo že lani zgrajenih poleg drugih šolskih zgradb 17 novih osnovnošolskih poslopij, več šol pa je bilo prenovljenih in razširjenih z dozidavami. Lani je republika zagotovila z dolgoročnimi krediti pri teh gradnjah v gospodarsko šibkejših občinah 421 milijonov din. Iz teh sredstev je bilo 65 milijonov din dodeljenih za gradnjo osnovne šole v Trebnjem. Občina Trebnje je letos dobila še 82 milijonov dinarjev dolgoročnega posojila za dokončanje vseh del. Letos pa je bilo zagotovljenih v republiškem proračunu 1,8 milijarde dinarjev za kreditiranje nadaljnje izgradnje osnovnih šol.

Vsa ta prizadevanja so nedvomno zelo pomembna

(Nadaljevanje na 2. str.)

10-letnica LISCE

Jutri zvečer bo delovni kolektiv konfekcije »LISCA« v Sevnici slovesno počastil 10. obletnico ustanovitve podjetja. Proslava bo v prostorih podjetja v Sevnici, na sporedu pa je razen pozdravnega govora tudi modna revija. Kolektivu, ki je v tem kratkem obdobju dosegel tako lepe delovne uspehe v proizvodnji, izvozu ter modernizaciji in sodobni tehnologiji dela, iskreno čestitajo za prehojeno pot vsi prebivalci Sevnice ter številni zadovoljni odjemalci kvalitetnih izdelkov »LISCE«!

Dve novi cesti iz Trebnjega

V počastitev občinskega praznika so nedaleč od Trebnjega v razmaku sedmih dni izročili svojemu namenu kar dvoje, za okoliško prebivalstvo izredno pomembnih cest. 29. avgusta so slavnostno odprli **cesto Trebnje—Repče**, 5. septembra, dan po občinskem prazniku pa na Grmadi **cesto Trebnje—Vrhtrebnje**. Obe cesti sta bili zgrajeni z veliko prizadevnostjo občanov, ki so zbrali denar, pripravili gradbeni material in opravili več tisoč ur prostovoljnega dela, in občine, ki je akciji za obe cesti moralno in materialno podprla. Hkrati s cesto je Vrhtrebnje dobilo tudi že telefon.

Predsednik izvršnega sveta SRS tovariš Janko Smole med govorom ob otvoritvi nove trebanjske šole. Zadaj stoje gostje, ljudski poslanci in predstavniki družbeno-političnega življenja. (Foto: Dolenjski list)

DELAVCEV NI PREVEČ, LE SMOTRNOSTI V ZAPOSLOVANJU MANJKA!

Zvezni odbor SZDL je pred dnevi na razširjenem posvetovanju, ki so se ga udeležili tudi nekateri predsedniki občinskih odborov SZDL, razpravljal o praktičnem odmevu gospodarske reforme. Sklepi posvetovanja opozarjajo na momente, ki jih kaže omeniti.

Glavni namen posvetovanja je bil ugotoviti splošno politično vzdušje in probleme v izvajanju reforme zlasti za področja formiranja cen, življenjskih stroškov, osebnih dohodkov, zaposlovanja itn.

Na posvetovanju je prišlo do jasnih stališč o problematiki tržišča oziroma oblikovanja cen na trgu. Ugotovili so, da mora družba tudi v prihodnje kontrolirati gibanja na trgu in preprečevati neupravičeno kopičenje sredstev tistim, ki do denarja ne bi prišli ob lastnem prizadevanju in lastnem delu. »Tistim pa, ki bodo imeli sredstva, pridobljena s takim prizadevanjem in na podlagi objektivnih meril, ni treba previdnosti pri delitvi osebnih dohodkov,« je v razpravi rekel Svetozar Vukmanović-Tempo. Po njegovem mnenju tudi nimamo preveč delavcev, samo zaposleni niso vedno najbolj smotrno. O podjetjih, ki so zašla v težave je rekel: »Znana sta dva koncepta. Po prvem naj bi se delovna organizacija sama znašla, kakor ve in zna. Po drugem bi bilo treba takim delovnim organizacijam pomagati. Družba naj bi jim zagotovila boljše osebne dohodke in to bo podlaga za večjo produktivnost.« Po mnenju tovariša Vukmanovića je drugi koncept bolj življenjski. Iz razprave je bilo namreč razvidno, da je vrsta večjih delovnih organizacij v težavah predvsem zavoljo velikih zalog (RR Niš ima na zalogi okoli 80.000 televizorjev), ki so često posledica zamujenih integracijskih procesov.

Veliko razprav se je sukalo o osebnem standardu. Splošna ugotovitev je bila, da so se življenjski stroški povečali bolj kot smo predvideli. Zadevo zamegljujeo razni točni in netočni izračuni. V zvezi s tem so bili že izdani ukrepi (ZIS o komunalnih uslugah 7. avgusta 1965), pa bo treba narediti še kaj. Tovariš Lazar Koliševski je odločno zahteval, da je nujno natančno in dosledno izračunati porast življenjskih stroškov, ker bo to podlaga za nadaljnje premike. Dokler samo ugibamo, je težko karkoli ukrepati. Poudarjeno je bilo, da so za izračune potrebna enotna merila. Z dosedanjimi merili se ni dalo priti do dobrih analiz, čeprav so bili na razpolago dobri podatki.

Posvetovanje je bilo koristno najbolj zaradi ugotovitve, da je prišlo do pomembnega napredka v gospodarstvu in da dobiva reforma s tem, da je segla v globino množic, že prve jasnejše obrise.

SLAVKO DOKL

Primarij dr. Bajc – izredni profesor ljubljanske univerze

Uprava in fakultetni svet medicinske fakultete na ljubljanski univerzi sta pretekli teden podelila predstojniku kirurškega oddelka in direktorju novomeške splošne bolnišnice primariju dr. Otonu

Bajcu naslov izrednega profesorja kirurgije. Za to visoko priznanje primarijevim strokovnim in znanstvenim uspehom mu številni pacienti in prijatelji iskreno čestitajo.

Odkritje spominske plošče na Prekopi

Člani zveze borcev in vaščani Prekope bodo vgradili na novem gasilskem domu spominsko ploščo trinajstim padlim borcem, talcem in žrtvam fašizma.

21. oktobra letos bo namreč minilo 23 let, odkar so Nemci ob sodelovanju domačih izdajalcev postrelili 13 vaščanov vseh starosti: desetletnega otroka do šestdesetletnega starca. Deset vaščanov je padlo drugje po domovini.

Spominska plošča bo skromna oddolžitev za prelito kri. Odkrili jo bodo v nedeljo, 12. septembra, ob 15. uri.

Po odkritju bo velika vrtna veselica z bogatim srečolovom; poskrbljeno bo tudi za prehrano in pijačo.

J. Z.

»NO, KJE ME BOSTE POČAKALI JUTRI ZJUTRAJ, KO BOSTE PRIŠLI V ŠOLO?« Vse očke so uprte v tovarišico učiteljico... končno se skromen glasek le ojunači: »Pred šolskimi stopnicami!« »Tako je — zdaj pa pojdite lepo za mano: v šolski kuhinji vam je društvo prijateljev mladine pripravilo majhno pogostitev...« In naporni prvi dan v šolskih klopeh je bil končan. Tako v mestih in vaseh po vsej Dolenjski, Zasavju, Beli krajini in Kočevski. Vsem mladim in starejšim učencem ter vsem prosvetnim delavcem želimo v novem šolskem letu veliko zadovoljstva in uspeha pri osvajanju mogočne trdnjave znanja!

Vreme

OD 9. DO 19. SEPTEMBRA

Okrog 18. septembra padavine z ohladitvijo, v ostalem pretežno lepo vreme.

Dr. V. M.

RAZVOJ ŠOLSTVA JE NEPOSREDNO ODVISEN OD NADALJNJE RASTI PROIZVODNJE

(Nadaljevanje s 1. str.)

za napredek našega šolstva, saj bo tako mogoče v mnogih občinah s pomočjo širše družbene skupnosti v letošnjem in prihodnjem letu usposobiti za pouk 30 novih oziroma moderniziranih osnovnih šol v skupni vrednosti 6,5 milijarde dinarjev.

Zavedamo se, da bo ob velikih potrebah po novem šolskem prostoru treba zagotoviti v prihodnjih letih še znatna sredstva za gradnjo osnovnih in srednjih šol, pri čemer pa bo treba bolj kot doslej skrbeti za čim smotrnejšo in ceneno izgradnjo, ustreznejšo razporeditev in mrežo šol, ki bo v skladu s potrebami gospodarskega in družbenega razvoja.

Nalog v šolstvu ne moremo obravnavati ločeno od zahtev, ki jih postavlja pred nas uresničevanje gospodarske reforme. Razvoj šolstva je neposredno odvisen od naših splošnih materialnih možnosti, od nadaljnje rasti proizvodnje. Povečanje produktivnosti in racionalnejša organizacija dela predvsem na osnovah kooperacije med delovnimi organizacijami in uvajanju množične specializirane velikoserijske proizvodnje pa je med drugim vse bolj odvisna prav od kvalifikacijske strukture in nivoja splošne kulturne in tehnične izobrazbe strokovnih kadrov in slehernega proizvajalca v delovnih organizacijah. Strokovni kadri so osnova našega nadaljnjega tehničnega in gospodarskega napredka. Zato z vso upravičenostjo pričakujemo, da bo kadrovska politika v gospodarskih organizacijah vse bolj nujni sestavni del njihove poslovne politike. Strokovno izobraževanje in druge šolske ustanove pa so dolžne hitreje slediti zahtevam gospodarstva pri izobraževanju ustreznih strokovnih kadrov, ki jih vse bolj potrebuje moderna tehnologija, intenzivnejša proizvodnja, na zunanji trg usmerjena proizvodnja in pa višji življenjski standard.

Stabilizacija našega gospodarstva terja uskladitev splošne potrošnje z našimi zmogljivostmi, s stopnjo učinkovitosti našega dela. Zato je treba tudi financiranje vseh dejavnosti iz proračunov skrbno proučiti. Proračunska potrošnja v pogojih gospodarske reforme narekuje skrajno štednjo. Ker se šolstvo danes še financira v pretežni meri iz proračunov občin in republike, je treba temeljito presoditi, kako razpoložljiva sredstva najracionalneje uporabiti in kako stopnjevati in doseči večjo kvaliteto vzgojno izobraževalnega dela. V tem pogledu se postavljajo vse bolj odgovorne naloge tudi pred delovne skupnosti v naših izobraževalnih organizacijah in pred njihove samoupravne organe. Potrebno je kritično presoditi upravičenost obstoja oz. obsega dejavnosti posameznih šol, specializirani in istovrstnih študijskih usmeritev na posameznih študijskih oddelkih, veliko število vpisanih slušateljev in močno osipanje med študijem, dolžino trajanja študija ter razmeroma skromno število diplomantov, veliko število ponavljavcev v vseh vrstah šol, nizko raven izobrazbe, ki jo dajejo posamezne šole, smotrno izrabo predpisanih dni pouka, racionalnejše izkoriščanje laboratorijev in drugih učnih prostorov itd. V tem so nesporno precejšnje rezerve, ki jih ne moremo spregledati, ko si prizadevamo, da bi šolstvu zagotovili potrebna družbena sredstva za kvalitetno vzgojno in izobraževalno delo. Notranje rezerve obstoje vsepovsod v našem gospodarstvu, v negospodarski dejavnosti in upravi. Reforma ima predvsem ta namen, da vsestransko mobilizira sile za izkoriščanje rezerv, kar naj samo pospešuje višji materialni in kulturni standard prebivalstva.

V skrbi za čimbolj smotrno gospodarjenje tudi v šolah je treba poiskati vse možnosti za občutno zmanjšanje administrativnih in drugih nefunkcionalnih izdatkov z zmanjšanjem administrativnega in režijskega osebja ter tako prihranjena razpoložljiva sredstva nameniti za izboljšanje kvalitete pouka in za večjo stimulacijo strokovnega kadra.

Hkrati pa bo treba odločno omejiti zahteve raznih upravnih, bančnih in strokovnih služb ter raznih organizacij, ki neneh no terjajo od šol razna poročila, analize, podatke in tako dalje in jih obremenjujejo s številnimi, povsem nepotrebnimi izdatki. Racionalizacija poslovanja v šolstvu ter v drugih družbenih službah je vsekakor nujen pogoj za smotrnejše izkoriščanje proračunskih sredstev ter s tem za omejitev proračunske potrošnje v okvire realnih materialnih možnosti naše družbe.

Poleg tega pa si moramo prizadevati, da čimprej proučimo in preidemo na takšen sistem, ki bo na stabilnejših osnovah zagotavljal vire financiranja šolstva, ga ločil od sedanjega proračunskega financiranja, ki ne daje trajnejših osnov delovnim skupnostim v šolstvu za njihovo delo in zagotavljal ustrezen delež vzgoje ter izobraževanja v delitvi narodnega dohodka.

V skupnih prizadevanjih in ob vsestranskem razumevanju nalog, ki nam jih nalaga skrb za gospodarsko stabilizacijo na osnovah rastoče produktivnosti dela in intenzifikacije celotnega gospodarjenja bo mogoče z varčnim gospodarjenjem šolstvu in drugim družbenim službam zagotoviti ustrezen razvoj v skladu s splošnim družbeno ekonomskim napredkom.

Ob tej priložnosti bi hotel še posebej izreči priznanje vsem tistim, ki so vložili številne napore in prispevali k izgraditvi nove šole, hkrati pa želim vsem članom delovne skupnosti v novi šoli čimveč uspehov v njihovem prizadevanju za uspešno in kvaliteno delo v tako pomembni izobraževalni ustanovi.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Kašmirska vojna

Obe strani sta ostali gluhi za vse pozive k mirnemu urejanju sporov. Med Indijo in Pakistanom se je vnela prava vojna. V Indiji so razglasili mobilizacijo, v Pakistanu so razglasili izredno stanje. Indijska letala so bombardirala pakistanska mesta, pakistanski padalci se izkrcujejo v Indiji, indijske čete so prešle pakistansko mejo, pakistanski tanki prodirajo v indijski del Kašmira. Sporazum, ki sta ga obe strani sklenili v okviru OZN leta 1948, ko sta dosegli soglasje glede resolucije OZN o mirni ureditvi spora, praktično ne velja več. Takrat so potegnili črto premirja prek Kašmira, spornega ozemlja, določili, da te črte nobena stran ne sme kršiti, da se morajo pakistanske čete umaknitj iz Kašmira in tretjič, da se v vsem Kašmiru izvede plebiscit, ki naj odloči, komu naj Kašmir pripada.

Prve točke se ni držala nobena stran in je bilo samo lani 1522 obmejnih incidentov, v sedmih mesecih letošnjega leta pa se je ta številka povzpela na 1800. Pakistan se tudi ni hotel umakniti iz tistega dela Kašmira, ki ga je zasedel, Indija pa je vztrajala pri tem, da morata biti izpolnjeni prvi dve točki resolucije, potlej pa bi tudi sama pristala na plebiscit. Naposled pa tudi na to več ne pristane, ker smatra, da je Kašmir sestavni del Indije, da ji je bil priključen že leta 1935, torej še za časa britanske kolonialne uprave in da navsezadnje tudi Pakistan ne bi dovolil, da bi izvedli plebiscit kje na zahodu Pakistana. Tako je ostalo premirje le premirje, ki so ga pogosto kršili, bistva spora pa niso rešili.

Vmes pa so se vmešale še tretje sile. Prvič je kal razdora zrasla še za časa britanske vladavine, ko je britanska oblast podpirala »muslimanske brate« v boju proti Hindujcem ter ločevala indijsko prebivalstvo po veri. Tako se je tudi britanska Indija razdelila po verskem principu, tako je tudi nastala muslimanska država Pakistan, sestavljena iz dveh delov: zahodnega, kjer je glavno mesto Karači, in vzhodnega z Dacco. Prvi leži v Arabskem morju, drugi pa v Bengalskem zalivu in sta več tisoč kilometrov vsaksebi. Seveda pa po verskem načelu ni mogoče ustanavljati države, pa je ostalo v Indiji okrog 50 milijonov muslimanov, kot je v Pakistanu ostalo okrog deset milijonov hindujcev. V obdobju hladne vojne so Pakistanu namenili posebno mesto v »obrambnem pasu« okrog Sovjetske zveze, ga vključili v pakta SEATO in CENTO, se pravi, da se je povsem vključil v ameriške strateške načrte v Aziji, dobil ameriško orožje in seveda tudi politično podporo v svojih težnjah. Indija pa se je nasprotno opredelila proti vojaškim blokom, odločno zagovarjala politiko miroljubne koeksistence in nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav ter igrala vidno vlogo med nevezanimi državami, kar pa imperialističnim načrtom nikakor ni bilo v prid. Zadnje čase pa se pojavi v tem delu sveta še nova sila — Kitajska, ki je napadla Indijo, zavzela del ozemlja, ki je pripadal Indiji, ter se povsem opredelila za Pakistan in njegove težnje po Kašmiru.

Korenine so torej dosti globlje, interesi silno prepleteni. Pripeljali pa so do nove vojne v Aziji. Začela se je pravzaprav avgusta, ko je nekaj tisoč diverzantov prišlo iz pakistanskega v indijski del Kašmira, ki naj bi dvignili »ljudsko vstajo«. Vstaje sicer ni bilo, vneli pa so se spopadi na obeh straneh črte premirja in se zdaj prenesli še zunaj Kašmira. Varnostni svet je pozval obe strani, naj ustavita ogenj, U Tant je poslal poslanici v Karači in New Delhi, predsednika Tito in Naser sta poslala apel vojujočima se stranema, naj ustavita sovražnosti ter umakneta čete izza črte premirja.

Le tako je namreč mogoče urejati dandanes mednarodne probleme, saj pomeni vojna le medsebojno uničevanje življenj in premoženja, ki ga na obeh straneh s tolikšnim trudom ustvarjajo. Pričakovali bi, da bo zmagal razum nad razburkanimi strastmi ter da naposled oba soseda spoznata, da ni druge izbire, kot da živita v miru, če se nočeta uničiti. V vojni pa dandanes ni zmagovalcev.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

TITO O UKREPIH V GOSPODARSTVU

● **TITO O UKREPIH V GOSPODARSTVU.** Te dni je predsednik Tito s svojim gostom Janošem Kadarjem, predsednikom madžarske vlade, obiskal ladjedelnico v Kraljevici. Ob tej priložnosti je spregovoril delavcem o pomenu novih ukrepov v gospodarstvu. Med drugim je dejal, da so rezultati velikega boja naših delovnih ljudi vidni vsepovsod. Pred vojno nismo imeli ne modernih cest ne tovarn, ničesar, kar je potrebno moderni državi. Po vojni smo zgradili približno 10.000 km modernih cest, na stotine in na tisoče novih tovarn, šol, bolnišnic itd. V dvajsetih letih, kar je kratka doba, smo izredno napredovali.

Potem je spregovoril o govoricah, češ da molči in da potemtakem ni zadovoljen z reformo. To ni res. To je bil sklep kongresa Zveze komunistov. Tam so odločili, da je treba ozdraviti naše gospodarstvo. Ozdraviti nesorazmerij in anomalij, ki so posledica bujnega in dinamičnega razvoja. Doslej smo reševali te probleme le parcialno, zdaj pa ukrepamo splošno, ker smo zmožni spoprijeti se s težavami.

V prvi fazi, je rekel Tito, imajo nekateri več težav kot drugi, ponekod stagnira standard, toda ne za dolgo. Najvažnejše je, da smo enotni. Reforma zahteva najtesnejše sodelovanje vseh. V naslednjih dveh letih moramo obvladati sedanje težave. Boljše in racionalnejše moramo izkoriščati kapacitete, varčevati je treba z materialom, uvajati moramo drugo in tretjo izmeno itd.

Vsepovsod so rezerve, je dejal tovariš Tito. Tudi administracija ni takšna, kakršna bi morala biti. Kvantiteta je velika, kakovost dela pa je slaba. Z eno besedo: vsepovsod je treba bolje gospodariti.

● **REŠITEV V PROIZVODNJI.** Pred dnevi je bil v republiški skupščini sestanek, na katerem so funkcionarji iz skupščine in izvršnega sveta poročali o svojih ugotovitvah v občinah in delovnih organizacijah. Predvsem so ugotovili, da se trg in cene umirjajo. V mnogih delovnih organizacijah se resno zavedajo svojih nalog in ne iščejo rešitev samo drugod. Če hočemo, da bo več sredstev tako za gospodarstvo kot za družbene službe, za osebne dogodke in za druge namene, je treba več in bolje proizvajati. Spremembe delitvenih razmerij same po sebi ne ustvarjajo novih sredstev, zato si je treba bolj prizadevati za povečevanje produktivnosti in za zniževanje stroškov.

● **SVETOVNA KONFERENCA O PREBIVALSTVU.** O tem, da se je v Beogradu sešlo več sto strokovnjakov na svetovni konferenci o prebivalstvu, smo že poročali. Zdaj lahko zapišemo, da so bile dosedanje razprave zelo zanimive in uspešne. Čeprav je slišati zelo različna stališča, kar je razumljivo, je opazna velika prizadetost in volja za reševanje perečih problemov, ki izvirajo iz naraščajočega števila prebivalstva na eni strani in premalo hitrega naraščanja proizvodnje hrane na drugi strani. Nekateri strokovnjaki so, na primer, opozorili, da se bo do leta 2000 povečalo število prebivalstva na šest milijard. Nekateri so spričo tega zelo zaskrbljeni, medtem ko drugi spet upajo, da se bo vzporedno večala tudi sposobnost človeštva, da najde dovolj prostora za pridobivanje hrane.

● **AKTIVEN SODELAVEC OKUPATORJA V PREISKOVALNEM ZAPORU.** V Ljubljani so odredili preiskovalni zapor za Franca Rozmana, nekdanjega aktivnega ovaduha, rojenega leta 1919 v Brežicah. Kmalu po letu 1941 je odšel v Ljubljano, kjer se je povezal z italijanskim okupatorjem in začel izdajati slovenske rodoljube. Po vojni je zbežal v tujino, zdaj pa se je nenadoma pojavil v Ljubljani — s francoskim potnim listom. Čeprav tudi kot ovaduh ni nikjer zaželen, je za ta svoja dejanja deležen amnestije. Ker pa sumijo, da je zagrešil tudi kaznivo dejanje vojnega hudodelstva, za kar ne velja amnestija, so Franca Rozmana zaprli.

● **PREMAGALI PODIVJANO REKO.** Poročali smo že, da so nekatere slovenske reke in potoki spet podivjali. Letošnje leto nam res ni naklonjeno, saj se vrstijo poplave druga za drugo. Tokrat so bili branilci pravočasno na svojih mestih, tako da so uspeli obvarovati človeška življenja in ljudsko imetje pred najhujšim. To je izjavil tudi politični sekretar CK ZKS Miha Marinko, ko je te dni obiskal Maribor. Zlasti branilcem obdravskih obratov Mariborske tekstilne tovarne gre zasluga, da je bila podivjana reka kmalu ukročena in da so obrati kmalu začeli normalno obratovati. Vodovje se je vsepovsod že začelo umikati v svoje struge.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ »POMIRJEVANJE« DOMINIKANE — Po odstopu voditelja vojaško-civilne junte Dominikanske republike Antonia Imberta Barrere se je začel v tej latinskoameriški državi proces »pomirjevanja«. Kaže pa, da stvari le ne gredo tako, kot so si skraja zamislili. No, Imberta so žrtvovali, da bi padel z njimi tudi ustavni predsednik Caamano, sedanji začasni premier Garcia Godoy pa je že naletel na odpor generalov. Letalski general Wessin y Wessin, ki ga poznamo še iz aprilskih dni, ko je bombardiral Santo Domingo, noče razpustiti svojega štaba, češ da novi premier »popuščaa« Caamanu. Godoy pa je med prvimi ukrepi, ki jih je storil, ukinil caamanovsko radijsko postajo in tisto v San Isidru, ki je bila v Wessinovih rokah. Do pomiritve je po vsem tem sodeč še precej daleč.

■ KONEC KRIZE OZN — Na koncu devetnajstega zasedanja generalne skupščine OZN je poročal poseben odbor o tem, kaj je napravil za rešitev tako imenovane finančne krize OZN. Le-ta je bila v ameriški zahtevi, da naj izgubi glasovalno pravico sleherna članica OZN, ki ne bi izpolnila finančnih obveznosti do svetovne organizacije. Tako namreč določa 19. člen ustanovne listine OZN. Odbor je povedal, da so ZDA odstopile od tega in da se bo lahko jubilejno dvajseto zasedanje generalne skupščine normalno odvijalo in da bo OZN spet zaživela. Drugega dela naloge, kako bi v prihodnje financirali mirovne operacije, pa odbor ni rešil. Vsekakor je krize svetovne organizacije konec in pričakujemo lahko, da bo uveljavila vlogo v tem tako razrvanem svetu.

■ GRŠKE KRIZE ŠE NI KONEC — Potem ko Cirimokos v parlamentu ni dobil zaupnice, je grški kralj sklical kronski svet ter povabil nanj tudi vse predstavnike strank. Rešitve tudi tam niso našli, temveč je kronski svet le pozval stranke, naj nadaljujejo pogovore za sestavo vlade v okviru sedanjega parlamenta. Se pravi, da novih volitev ne bi razpisali. Toda v Grčiji so se še tri največje stranke izrekle za nove volitve, katerim pa se kralj upira, ker se boji, da bi dobil Papandreu še večjo večino v parlamentu, še bolj pa zaradi tega, ker bi se take volitve utegnile spremeniti v referendum o ustavni ureditvi Grčije, pri čemer bi kralj izgubil še krono, kot se je to zgodilo leta 1924.

■ RAZDEJANJA PO ITALIJI — O hudih poplavah in neurjih poročajo tudi iz sosednje Italije. V nekaterih predelih Rima je stala voda tri metre visoko, med Severno in Srednjo Italijo pa je bil pretrgan ves promet, ker so hudourniki zasuli železniško progo, na »avtomobilski cesti sonca« pa je hudourni val odplavil s ceste 20 avtomobilov, pri čemer je utonilo šest ljudi. Vseh žrtev je bilo v Italiji čez 50, škoda pa znaša več milijard lir.

šolanih nemaramo!

V prejšnji številki smo na prvi strani napisali, da je reforma poleg vsega drugega tudi preizkusni kamen strokovnosti. Tokrat se bomo tega problema lotili bolj konkretno.

Na medobčinskem zavodu za zaposlovanje delavcev v Novem mestu imajo prijavljene 4 absolvente ekonomske srednje šole in 1 absolventa elektro oddelka srednje tehniške šole, ki zaman iščejo zaposlitev. Nobeden od teh petih ni bil štipendist.

Iskrina tovarna usmernikov v Novem mestu je izmed 5 vajencev kovinske stroke, ki so končali industrijsko šolo v Kranju, zaposlila 2, preostale tri pa je dala na razpolago zavodu za zaposlovanje.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu je letos izmed 4 absolventov srednje ekonomske šole zaposlil 1, 3 pa je odklonil. O vzrokih za to je več pripovedi, verjetno pa bo najbolj pravšna tista, ki pove: v zavodu je precej ljudi, ki nimajo zahtevne strokovne izobrazbe. Nekaj takšnih bi bilo treba odpustiti ter nadomestiti z novimi, ki so končali ustrezne šole. Kolektiv pa se je temu upri . . .

Diplomirani inženir agronomije, ki se je 6. 11. 1964 prijavil zavodu za zaposlovanje, je 19. marca letos odšel v JLA, ne da bi našel zaposlitev

Takšnih zgodb bi najbrž lahko natresli še precej, . če bi .e malo pobrskali. Še manj je razumljivo to, da zdaj ob reformi iščejo podjetja rezerve predvsem v kadrovski politiki. Letos so objavila razpise za štipendije samo 4 podjetja iz novomeške občine, čeprav je bila ob koncu vsakega šolsega leta v letih nazaj prava poplava takšnih razpisov.

Mar se obeta boj neukih s šolanimi?

Vprašanje je na videz neumestno, pa žal zelo potrebno. Po veliki kadrovski ofenzivi, ki smo jo začeli na našem področju še v letu 1963, se ni spremenilo veliko na boljše. Sodobna kadrovska politika se začne v socialno-kadrovskih službah v podjetjih. Kljub priporočilom, ki so jih sprejeli novomeška skupščina, plenum občinskega odbora SZDL in občinskega komiteja ZK in kljub opozorilom s strani sindikata obiskuje kadrovsko šolo v Kranju 1 slušatelj z ObS Novo mesto, 1 z zavoda za zaposlovanje, 2 od SGP PIONIR in eden iz ŽTP Novo mesto. Sodobnim zahtevam primerno urejeno kadrovsko službo pa ima v vsej novomeški občini edinole SGP PIONIR . . .

Med 65 delovnimi organizacijami v občini (v gospodarstvu!) je samo 13 takšnih, ki imajo direktorje z ustrezno strokovno izobrazbo. Tudi v tem poraznem podatku je prav gotovo del odgovora na vprašanje, zakaj kadrovska politika ne more s slepega tira. Vsem tistim, ki menijo, da lahko priučen »strokovnjak« odtehta pravega, pa v svarilo ta primerjava: tudi tekači stečejo na tekmovanju z istega starta, toda najboljši pusti med tekom slabšega za krog ali dva za seboj! Priučen delavec lahko le trenutno nadomesti strokovnjaka, ne more pa se ustrezno strokovno razvijati!

Kot vzrok za odhajanje so osebni dohodki šele na tretjem mestu

Anketa, ki jo je opravila med štipendisti kadrovsko-socialna služba novomeške občine, postreže z zelo zanimivimi podatki. Štipendisti že vsa leta zelo radi uhajajo našim delovnim organizacijam in se zaposlujejo drugod. Največ jih je kot vzrok za to navedlo omejene možnosti za napredovanje in razvoj v podjetju štipenditorja; na 2. mestu so neurejeni notranji odnosi v podjetju in slabi stiki s podjetjem v času študija, in šele kot 3. vzrok pridejo na vrsto osebni dohodki.

Nestrokovna kadrovsko-socialna vodstva niso kos nalogam: ne znajo navezati štipendiste na podjetje že med študijem in ne znajo mladega strokovnjaka uvesti v delo, saj zapusti šolo brez izkušenj. Z neustrezno kadrovsko politiko bo torej treba prelomiti pri kadrovsko socialnih službah. Sodobno organizirano podjetje z do 300 zaposlenimi mora imeti kadrovika z ustrezno strokovno izobrazbo (višja kadrovska šola!), na vsakih nadaljnjih 100 zaposlenih pa še po 1 takšnega kadrovika. V novomeški občini pa imamo pri 13.000 zaposlenih vsega 5 takšnih kadrovikov.

Ob poraznih dejstvih, ki smo jih našteli, je vsak komentar odveč!

MILOŠ JAKOPEC

RES JIM NI LAHKO!

— Tovariši šefi, kdor je za integracijo, naj dvigne roko!

Treznejši so ubrali pravo pot

KOPITARNA in JUTRANJKA v Sevnici dajeta dobre zglede – Cene v trgovinah so zmernejše – Monopolistični pritisk dobaviteljev živeža je popustil.

Novinarji zastavljamo vsak dan nešteto vprašanj, ki posredno ali neposredno zadevajo gospodarsko reformo kot najpomembnejši problem trenutnega obdobja. Mnogi odgovori razkrivajo v tem času odvečna protislovja med proizvajalci in potrošniki, čeprav smo vsi o b o j e h k r a t i, le da na to preradi pozabljamo. V teh trenutkih so važne tudi odločitve in stališča občinskih skupščin. Bralci iz sevniške občine bodo v temle sestavku lahko zvedeli nekaj zanimivih odgovorov podpredsednika obč. skupščine tov. Franca Molana.

Začela sva kar pri cenah, ki slehernega državljana najbolj zanimajo, prvo vprašanje pa se glasi takole:

Ali se je sprožil plaz pretiranih cen tudi v sevniški občini in kdo ga je zaustavil?

Odgovor: Posamezni kolektivi so resnično zelo pohiteli z dviganjem cen, mednje pa sodijo predvsem trgovine in obrtni servisi. Občinska skupščina je nekatere cene živeža na primer že znižala, ker je v prvi naglici prehitro odobrila zvišanje. Tu bi rad opozoril na to, da živimo v majhnem mestu in da ima naša trgovina le po enega dobavitelja žita, mesa in špecerije, prav zaradi tega pa smo toliko bolj občutili monopolistični pritisk posameznih ponudnikov. Na srečo ta pritisk popušča in cene so realnejše. Čutiti je, da o njih že odloča širši krog upravljavcev.

Medtem ko si je trgovina prvotno obetala izboljšanje predvsem od spremenjenih marž in cen, so proizvodne organizacije pri nas začele reformo na treznejši način. Dober zgled v občini sta dali Kopitarna in Jutranjka. V drugih delovnih organizacijah se še niso dovolj potrudili, da bi prišli iz zagate. Zgrešeno je zlasti to, da ponekod na sestankih in razgovorih kar na oko in brez strokovnih analiz odpirajo ali ukinjajo delovna mesta v proizvodnji. Tudi odklanjanje vajencev ali štipendistov se bo marsikje maščevalo in pomenj le trenutni in varljivi prihranek.

Vprašanje: Kakšna je ob vseh teh spremembah vloga občinske skupščine?

Odgovor: Vzbuditi pri ljudeh zavest, da je stabilizacija gospodarstva v njihovih rokah in prepričati kolektive, da bodo sledili zgledom tistih, ki niso prav nič dvignili cen.

Vprašanje: Doslej ste govorili predvsem o rezervah v gospodarstvu, toda kaj menite o družbenih službah?

Odgovor: Rezerve so prav gotovo tudi tu, čeprav nismo zasledili dovolj pripravljenosti za manjše trošenje sredstev. Menim, da ni prav, če mnogi očitajoče ugotavljajo, da tu ni kaj prihraniti. V občinski upravi bomo na primer začeli reformo z 20-odstotnim zmanjšanjem zaposlenih in kot vse kaže, bomo imeli najmanjši upravni aparat v Spodnjem Posavju. Solstvu ne bomo mogli nič vzeti, bilo pa bi koristno, če bi šole razbremenili preobširne administracije.

Jt.

»Se bodo že navadili . . .«

»GLAS« iz Banjaluke poroča 9. avgusta, da je v Banjaluki cena Gavrilovičeve salame čez noč astronomsko poskočila: od 2400 na 4100 din za kilogram. Tri dni po podražitvi so kupci lahko spet brali novo ceno: 4390 din za kilogram. Podobne »preobrazbe« so doživljali tiste dni tudi drugi proizvodi te znane tovarne suhomesnatih izdelkov. Na vprašanja strank, kako namerava prodajalna, ki je bila skoraj brez kupcev, ustvarjati dohodek, se je glasil brihtni odgovor:

»Tako je vedno v začetku! Ljudje se bodo navadili, pa bodo spet prišli kupovat . . .«

Kaj pa če ne bodo prišli? Kaj če bi si vsi kupci zapomnili take in podobne nesolidne trgovine in bi se jih v bodoče izogibali? So namreč tudi pri nas trgovine, ki v zadnjih dneh niso pozabile, da živijo — od kupcev in njihovih denarnic!

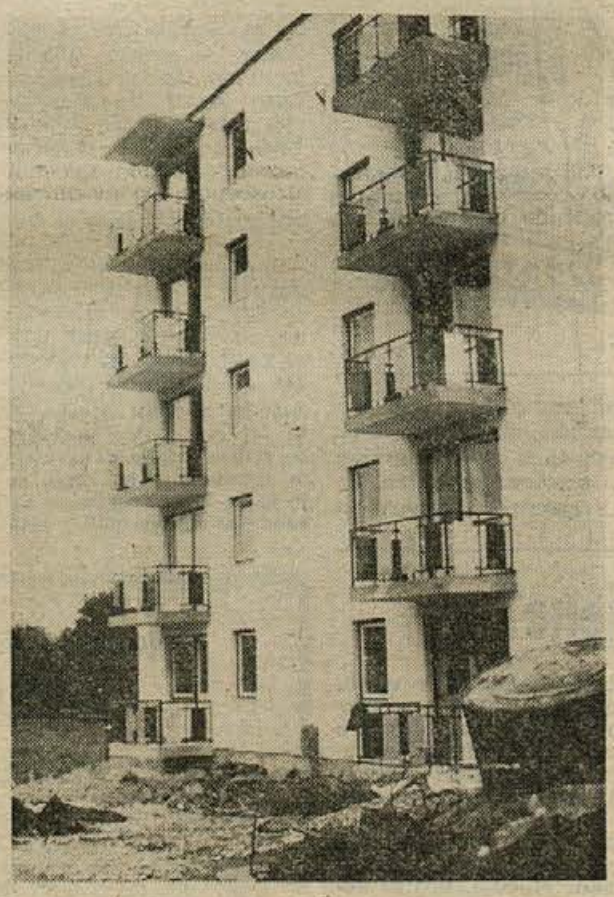

20-stanovanjski stolpič v Metliki je gotov in te dni se selijo vanj prvi stanovalci. Stanovanja v stolpiču so različna: enosobna, dvosobna in trosobna, vendar je večino kupila tovarna BETI za svoje delavce in uslužbence. Preostala stanovanja so last drugih metliških podjetij in zavodov, ki nujno potrebujejo strokovnjake.

Kupci so slabi plačniki

Industrijska podjetja kočevske občine so do konca julija letos prodala 46% več proizvodov kot v istem obdobju lani pri 4% večjem številu zaposlenih. Julija letos pa je bilo prodanih 25,7% več izdelkov kot julija lani pri 3,1% večjem številu zaposlenih. Letni plan prodaje so industrijska podjetja dosegla s 60,1%, oz. 1,8% več, kot je predvideno z letnim načrtom.

Vnovčena prodaja je bila letos nekoliko slabša. Industrijska podjetja so do julija letos sicer prodala 34% več kot v tem obdobju lani, vendar so letni plan dosegla le s 54,1% ali za 4,2% manj, kot je bilo predvideno. Kupci so dolžni kočevskim podjetjem za preko milijardo din.

Najslabše pa dosegajo podjetja (vsa, ne samo industrijski plan izvoza, saj so izvozila le 47,7% planiranega za letos. Izvozne naloge izpolnjujejo v redu oz. jih celo presegajo le podjetja ITAS, KGP (za kmetijstvo in odstrel divjadi, medtem ko za gozdarstvo ne) in INKOP. Ostalih 6 podjetij plana izvoza ne dosega.

Sejem v Metliki bo!

V zadnji številki Dolenjskega lista je bilo objavljeno da metliških sejmov nekaj časa ne bo, ker se je v nekaterih okoliških vaseh pokazala prašičja kuga.

T notico popravljamo toliko da do preklica ne bo sejmov za prašiče, bo pa sejem za vso drugo živino.

Vabimo torej živinorejce na znane sejme, ki so v Metliki vsak prvi in tretji torek v mesecu!

Novomeški živinski sejem

Zaradi živinske kuge sejma za prašiče še ni bilo, zato pa je bilo na zadnjem živinskem sejmu v Novem mestu še kar živahno. Naprodaj je bilo 240 glav govedi. Ker zadruga za zakol ni odkupovala, je bilo prometa precej manj. Kmetovalci so pokupili za pleme 71 glav govedi. Cene: voli 510 do 520 din kg, krave 315 do 415 din kg, junci 510 do 525 dinarjev kilogram.

Na sejmu v Brežicah

4. septembra so kmetovalci na tedenski sejem za prašiče v Brežicah pripeljali 925 pujskov. Prodanih je bilo 110, mnogo manj kot običajno. Manjši prašički so šli v promet po največ 500 din, večji pa po 450 din za kilogram žive teže. — Verjetno je slabo vreme pripomoglo k temu, da je bilo kupcev tako malo.

Sejem povrtnine, sadja in predelave

V Novem Sadu bo od 25. do 30. septembra drugi jugoslovanski sejem povrtnine, sadja in predelave. Iz do sedaj zbranih podatkov lahko sklepamo, da vlada za ta sej em precejšnje zanimanje v vseh krajih naše države.

KLOPOTEC

Pregon, pomoč in spet pregon?

Jesen bo vsak čas zlila pastelne barve na dolenjske griče. Krka bo postala motna in Novo mesto ob njenem omegastem toku se bo začelo umirjati za zimski počitek. Toda na njegovih ulicah vrvež ne bo ponehal. Odprte bodo trgovine, odprti uradi, doprta pot pravice do takega življenja, kot ga vsakemu občanu zagotavlja ustava. Na njej bomo srečavali dan za dnem tudi razkuštrane ženske z otroki v bisagah ali pri prsih, nakodrane fantiče v malce prevelikih in nepokrpanih oblekah, moške z dolgimi zalisci, šiljastimi brki in drobnečih korakov. Nekaj se jih bo predstavilo za Hudorovce, večinoma pa bodo Brajdiči . .

■ Kam?

■ »K tovarišu Miloševiću na občino.«

■ STOP!

■ »Zakaj?«

■ **Delovno mesto za pomoč Ciganom je ukinjeno.** V sobi številka 13. (Nesrečna številka!) Posledica reforme . . . ali: odkrivanje notranjih rezerv z ukinitvijo »manj« pomembnih mest v občinski upravi.

KLAVRNA DESETA OBLETNICA

■ KAM POTEM?

■ **Nazaj, na samorastniško pot? (»Česar družba nam ne da, dala bo narava . . ?«)**

■ **Nazaj pod šotore?** Blizu mrhovišč? V umazanijo? V leglo tuberkuloze in raka? V Žabjek, v Podgoro . . .?

■ **Ne, nikoli več nazaj!** Nazaj se ne sme. To bi bilo nečloveško, nesocialistično, protiustavno. Klavrno praznovanje desete obletnice začetka reševanja ciganskega vprašanja v novomeški občini.

Deset let . . . Pravega reševanja takrat sicer še ni bilo, govora o etnični skupini Ciganov pa že. To zato, ker so se začeli Cigani naseljevati v neposredni okolici Novega mesta, ki je tedaj postalo središče povečane občine. Z vseh vetrov so se natepli, da bi bili čimbliže uradov, skratka blizu oblasti, kjer je možno uveljaviti pravice.

Nagnenje k uveljavljanju pravic je pri Ciganih vedno premagalo čut za dolžnosti. Dolžnostim so se polnomadski predstavniki etnične skupine Ciganov, naseljeni daleč za hrbtom civilizacije in njenih zakonov, dosledno izmikali. Bolj kot dolžnost do civilizirane družbe so spoštovali tradicije iz svojega načina življenja. Ker ta način ni bil vedno v skladu z odnosi, kakršne je ustava zagotovila za vse občane v Jugoslaviji, so bili preganjani in klicani na odgovornost.

Neurje, sončno, oblačno – možnost nevihte.

Za kaj vse bi našli prispodobo v zaporedju takšne vremenske napovedi!

Na primer za cigansko vprašanje . . . Bile so hude ure. (Kdo ve, koliko tisoč ur!) Bilo je razveseljivo leto družbene pomoči. (Kronisti zapišite: Velik korak naprej!) Pa je spet zapretila višja sila. Ljudje pripravite dežnike. Cigani, pripravite šotore!

Vlado Lamut: CIGANKA (1957)

Dolga pot prepričevanja, vendar z uspehom

Če se spomnimo, je bil pregon dolga leta ustaljena in edina »možna« oblika sodelovanja s ljudmi iz gozda. Na to, da bi se tem ljudem kdo približal z drugačnimi nameni, ni skoraj nihče pomislil. Redki posamezniki, ki so tudi v Ciganih videli svoje bodoče sodelavce, pa so bili celo izpostavljeni posmehovanju. **Šele tragedija pri Prečni je prepričala javnost, da je bila smrt Bogdana Kreseta, mladega delavca iz Podgore, zgolj davek za neurejene razmere ciganskih družin!** Takoj po tem dogodku je komisija za reševanje ciganske problematike, ustanovljena pri svetu za notranje zadeve občinske skupščine v Novem mestu, z učinkovitim posegom varnostnih organov dosegla, da je bilo cigansko naselje v Podgori (pri Prečni) pri priči porušeno, njegovo prebivalstvo pa prisiljeno naseliti se tam, kjer mu je bilo določeno. Aprila 1964 so bili vsi Cigani v novomeški občini popisani in s tem priznani za stalne naseljence te občine. Toda to so bili le začasni ukrepi, zasilni izhod, ki pa ni vseboval še nič perspektivnejšega. Načrt za smotrno reševanje ciganske problematike je bilo treba še izdelati. Oktobra 1964 je bil pri občinski skupščini ustanovljen poseben referat za temeljito proučevanje te problematike in z nalogo pomagati Ciganom, da se bodo lahko stalno naselili, se zaposlili, šolali in se tako prevzgojili.

Od besed do dejanj

■ **Začetek civilizacije naj bi pomenila stalna naselitev.** V tem pogledu je bilo nemalo narejenega. Ni še preteklo leto, ko je dobilo streho štirinajst ciganskih družin. Z denarjem, ki ga je občina zagotovila v proračunu, so postavili pet barak, odkupili tri vagone in preskrbeli gradbeni material za šest hiš. Strešnike in zidake so dobili graditelji iz opuščene prečenske opekarne po znižani ceni. Opekarniški dimnik, ki še stoji, bo dal še kakšnih 60.000 zidakov, s čimer je zagotovljen material za druge graditelje ciganskih hiš. Vse to je občino veljalo 3,500.000 dinarjev. Vendar pa Cigani niso dobili nič zastonj. Občina jim je to dala kot posojilo z vračilnimi roki od šest do šestnajst let.

■ **Nič manj pomembna od stanovanja ni zaposlitev kot vir dohodkov za življenje.** V novomeški občini je zaposlenih dvanajst Ciganov več kot pred oktobrom 1964. Razveseljivo je, da sta stalno zaposleni tudi dve Ciganki, medtem ko so se štiri lotile kmetovanja na njivah.

■ **Na prosvetnem polju je bilo urezanih deset novih brazd.** Se pravi, da bo deset Cigančkov več dobilo obvezno osnovnošolsko izobrazbo.

■ **Higieni je bilo dovoljeno priti bliže.** Udomačila se je zlasti pri družinah z novo strehe

■ **Gladina prekrškov je vidno upadla. Itn.**

■ Sami znanilci napredka.

Referent (Ljubo Milošević) se je ves posvetil nalogi, ki jo je določil dolgoročnejši program reševanja ciganske problematike. Njegova pisarna ni bila odprta le za strogo uradne pogovore, nmpak je bilo dovolj časa, da se je moglo obiskovalce spoznati precej v dušo. Le tako je mogel Milošević Ciganom postati ne samo zaupna in odrešljiva oseba, temveč tudi najboljši svetovalec na njihovi poti v civilizacijo.

Res sredi poti puško v koruzo?

Ko je že kazalo, da se bo povsem zjasnilo, je nenadoma završalo. Prišla je reforma in navlekla črne oblake. Občina je ukinila delovno mesto za pomoč Ciganom. Vzrok: zaradi iskanja notranjih rezerv in ker delovno mesto ni »nujno« potrebno. Ukinitev sredi poti. Tako, kot bi portretist narisal človeka brez glave, češ: glava ni nujno potrebna.

Med vprašanji, ki se zastavljajo ob ukinitvi tega delovnega mesta, je nedvomno tole najvažnejše: **KDO, KJE in KAKO se bo ŠE UKVARJAL s problematiko Ciganov? Najtežje bo najti človeka, ki bi bil pripravljen poglobiti se v delo s tako zavzetostjo in občutkom, s kakršnim se je treba lotiti problemov Ciganov na njihovi poti v civilizacijo, kakor se je tega lotil tovariš Milošević!**

Z referatom za cigansko vprašanje je imela občina letno kakšnih 5 milijonov dinarjev stroškov: da je plačala uslužbenca in kreditirala Cigane. Kakor smo videli, je bilo za 3,5 milijona dinarjev urejenih ŠTIRINAJST STANOVANJ. Gradimo bloke z enakim številom stanovanj, pa nam ni žal za desetkrat, dvajsetkrat več odštetih dinarjev! Ali je potem res nemogoče zagotoviti Ciganom nekaj milijonov, da bi prišli iz gozda pod streho?

Če se spet povrnemo na začetek: mar res grozi nevihta? Bomo ravnodušni, če se bo začelo? Ravnodušni, da bodo Cigani še naprej polnili šotore z otroki, kužnimi boleznimi, nesnago in kdo ve s čim še? Bomo res nepripravljeni ob vsem, kar se lahko zgodi? In kdo bo odgovoren, če se bo res kaj zgodilo? Nas bo morala o nujnosti reševanja ciganske problematike prepričati nova tragedija?

BO POSTAL PREGON SPET EDINA »MOŽNA« OBLIKA SODELOVANJA S CIGANI? PO LETU USPEŠNO ZASTAVLJENEGA DELA, PO OBDOBJU RAZVESELJIVE DRUŽBENE POMOČI POLNOMADSKIM OBČANOM, KI SO PO USTAVI POVSEM ENAKOPRAVNI Z OSTALIM PREBIVALSTVOM?

IVAN ZORAN

»Prevzeti smo ob spomenikih iz NOB!«

Od 5. do 7. septembra se je mudila pri nas 3-članska delegacija predstavnikov tovarniškega tiska iz Madžarske, ki je bila tu kot gost tovarniških listov iz Novega mesta. V razgovoru s predstavniki naših tovarniških listov so 5. septembra dopoldne madžarski gostje koristno izmenjali izkušnje z našimi. 5. septembra popoldne so si ogledali Bazo 20 v ponedeljek so odpotovali na ogled Ljubljane in Bleda, 7. septembra pa v Postojno in na Reko ter preko Karlovca v Zagreb, kjer jih je prevzel novi gostitelj: VARTEKSOV tovarniški list iz Varaždina. Gostje so po ogledu Dolenjskega muzeja in Baze 20 ponovno poudarili, da so prevzeti ob bogastvu spomenikov iz NOB na našem področju.

So socialne službe v kolektivih utrjene?

Spričo velikih nalog, ki jih delovnim organizacijam zastavlja gospodarska reforma, v kolektivih ne bi smeli puščati vnemar področje socialnega dela.

Junija je bil v Novem mestu posvet predstavnikov vseh služb, ki se na področju dolenjskih občin ukvarjajo s socialnim delom. Sprejeli so priporočilo delovnim organizacijam, a ni videti, da bi ga kaj prida upoštevali.

Na posvetu so priporočili, da bi morali evidentiranje, kategorizacijo in habilitacijo prizadetih otrok in mladine kar najbolj pospešiti in poenostaviti, hkrati pa proučiti pogoje dela in potrebe posebne šole v Šmihelu, ki posluje v nemogočih razmerah. Ob tem se postavlja vprašanje, ali bi zadostovala gradnja nove posebne šole v Novem mestu in ali bi bilo treba na tako šolo misliti tudi v črnomaljski občini.

V delovnih organizacijah, predvsem še v večjih kolektivih, pa bi morali kadrovsko socialne službe utrditi, ker je od njih v mnogočem odvisno pravilno reševanje problematike zaposlenih invalidnih in kakorkoli prizadetih oseb. To področje dela postaja toliko bolj pomembno zdaj, ko bodo marsikje morali zmanjšati število zaposlenih.

Ob vseh pomembnih gospodarskih vprašanjih naj bi ne zanemarjali področje socialnega dela v naših občinah, zato so bili na posvetu mnenja, naj bi občinske skupščine čimprej sprejele dokončne sklepe in programe usposabljanja invalidnih oseb za družbeno dejavnost.

Imenovan je bil tudi iniciativni odbor za pripravo stalne medobčinske konference za rehabilitacijo invalidnih oseb na področju občin Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Na novomeški transfuzijski postaji so darovali kri Slavko Vavpotič, Slavko Kavšek, Jože Klobučar, Pepca Hotevc, Jožefa Srebrnjak, Viktor Avsec, Alojz Rifelj, Joža Novak, Draga Kamenarič, Franc Pangre, Ana Horvat, Anica Golob, Marija Slak, Anton Kostrevc, Franc Kuplenik, Bruno Koprivnik, Jože Radovan, Franc Klemenčič, Marija Božič, Danilo Kovačič, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; Ivan Slaven, August Pavlič, Jože Brulc, Franc Zupančič, Franc Gorjanc, Janez Pavlin, Franc Makše, Franc Bartolj, Emilija Rapuš, Zinka Pleskovec, Marjan Potrč, Franc Jerele, Anton Zupančič, Janez Avsec, Hubert Miklavc, Alojz Novak, Florjan Kuplenik, Janez Smole, Matija Gazvoda, Jože Žefran, Alojz Kukman, Janez Grandovec, Ruža Vukšinič, Franc Turk, Martin Jankl, Alojz Galič, Jože Lekše, člani kolektiva INIS Novo mesto; Alojz Poljanc in Karlo Majetič iz Komunalnega podjetja Novo mesto; Marija Kozoglav, članica kolektiva gimnazija Novo mesto; Janez Mavsar, član kolektiva Trgovskega podjetja Hmeljnik, Novo mesto; Anton Fink, član kolektiva KZ Krka Novo mesto; Pavla Jordan, članica kolektiva TNZ Novo mesto; Sejfo Selimovski, vojak iz VP Novo mesto; Jože Bašelj, posestnik iz Gornjega Kamenja; Viktorija Košir, gospodinja iz Dolnje Straže; Ana Majetič, gospodinja z Iglenka; Marija Ivančič, Anica Bartolj, Jožefa Kumer, Miha Macedoni, Nikola Pajič, Alojz Hočevar, Vinko Suštaršič, Hinko Kolenc, Jože Jakše, člani kolektiva Industrije obutve Novo mesto; Anton Kraševec, Emil Parkelj, Miha Papež, člani kolektiva IMV Novo mesto; Alojz Tekstor, član kolektiva Novoles Straža, Viktor Avsec, član kolektiva Novoteks Novo mesto.

Marija Šivak, Betka Kuplenik, Joža Novak, člani kolektiva Krka Novo mesto; Anica Kisovec, Janez Turk, Martin Plantan, Ana Radež, Alojz Zoran, Martin Žura, Marija Konda, Ivan Rataj, Lado Janc, Jože Bregant, Franc Primc, Emilija Kebelj, Jože Božič, Jože Skedelj, Miha Irt, Izidor Košir, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; Pavel Golob, član kolektiva Iskra Novo mesto; Angela Plantan, gospodinja s Hrušice; Marija Golob, Pepca Savšek, Marija Klemenčič iz Splošne bolnice Novo mesto; Vinko Klobučar, Franc Kastelic, člana kolektiva Vodovod Novo mesto; Alojz Zupančič iz Elektrotehničnega podjetja Novo mesto; Ivan Vidic, član kolektiva Pionir Novo mesto; Franc Štirn, Bogo Spiletič, Ana Stravs, Ignac Gregorčič, Janez Sašek, člani kolektiva G. G. Novo mesto; Stanka Retelj, študentka iz Cegelnice; Slavka Janežič, članica kolektiva KZ Novo mesto.

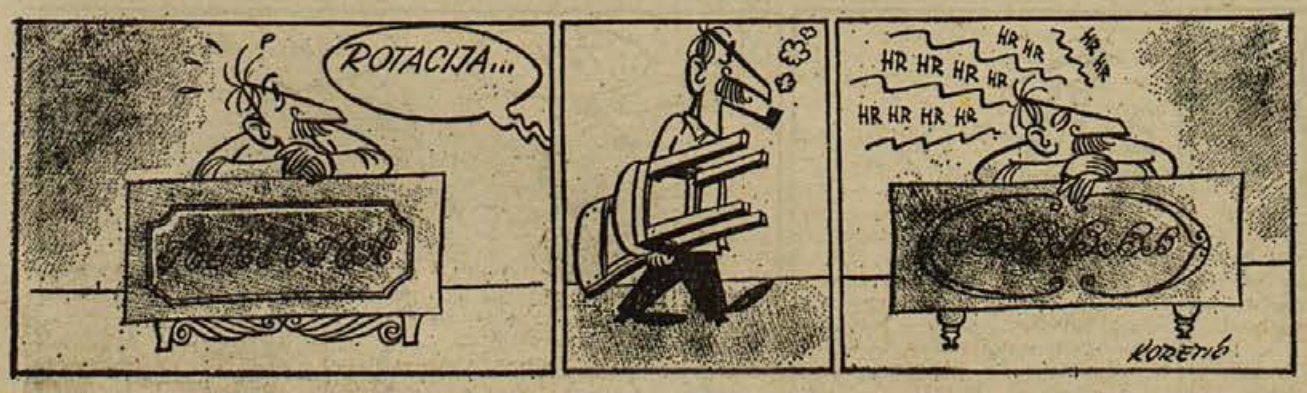

Učiteljevo delo v družbenem delu

»...Še vedno govorimo o šolah in drugih ustanovah, ki da so republiške, okrajne ali občinske, medtem ko gre za to, da so to samostojne delovne organizacije. Do današnjega dne so odnosi do teh ustanov, posebno do osnovnih šol, proračunsko-administrativni. Prav zaradi tega odnosa niti samoupravljanje niti delitev po delu tu nista mogla zaživeti.

Treba je predvsem urediti delitev dohodka med družbo in ustanovo, če hočemo, da se bo v polni meri uveljavilo samoupravljanje, in predvsem, da se bodo delavci na teh področjih čutili ne le kot proračunsko plačani uradniki, ampak kot svobodni delavci, ki na družbenih sredstvih za delo razvijajo vse svoje delovne sposobnosti in pobude za razvoj lastnega delovnega področja.

Načelo dohodka v ustanovah izvajamo iz dejstva, ki smo ga že ugotovili, da namreč delo delavcev na teh področjih predstavlja sestavni del družbene produktivnosti, čeprav se realizira dohodek preko končnega produkta proizvajalca na trgu. Delo učitelja, zdravstvenega ali kulturnega delavca v družbenem procesu se kaže v realiziranem proizvodu delavca, saj sta kakovost in količina dela delavca odvisna tudi od učitelja, ki ga je učil in vzgajal. Učiteljevo delo, njegovo sodelovanje v družbenem delu, se materialno realizira torej v proizvajalčevem delu in njegovem materialnem produktu. Zato bomo morali tako postaviti dohodke prosvetno-kulturnih in drugih ustanov, da bodo delavci v njeh prejemali za svoj prispevek k skupni produktivnosti dela stalen dohodek, ki bo rastel v enakih proporcih, kot bo rasla družbena aktivnost dela. Na osnovi družbenih potreb in nalog naj bi nastali delovni programi teh delovnih organizacij, kot osnova za pogodbe — bodisi z ustanoviteljem, z eno ali več občinami, z republiko, bodisi z drugo delovno organizacijo, na podlagi določenih obveznosti enih in drugih...«

VIDA TOMŠIČ

(Iz uvodnega referata skupne seje glavnega odbora SZDL Slovenije in republ. sveta Zveze sindikatov Slovenije — 26. X. 1964)

Kladiva kiparjev so utihnila

Ob zaključku mednarodnega kiparskega srečanja v Kostanjevici na Krki.

- **Nastala je galerija narodov.**
- **Na jugoslovanski simpozij lahko prideš samo enkrat.**
- **Letošnji zaključek Forme vive v znamenju štednje.**
- **Beseda je dala besedo: senovski premog – nov kiparski material na Formi vivi?**
- **Pogled v bodočnost.**

V soboto, 28. avgusta, je goreča festivalska plamenica naznanjala novo kulturno prireditev: koncert Koroškega akademskega okteta, ki ga je Dolenjski kulturni festival posvetil zaključku del petega mednarodnega simpozija kiparjev — Forma viva. Mednarodni simpozij kiparjev Forma viva je tudi letos pričel z rednim delom 1. julija. Za kostanjeviško delovišče je umetniški svet predložil štiri ustvarjalce: Poljaka Jerzy Beresa, Japonca Ryuza Kawaia, Kanadčana Pierrea Heyvaerta in Jugoslovana Vjenceslava Rihterja. Medtem ko je bilo v prejšnjih letih na simpoziju po deset ali celo več kiparjev, je že lani bilo to število omejeno na polovico, letos pa samo na štiri udeležence, kar je odvisno od sredstev. Lani je upravni odbor Forme vive odprl novo delovišče v železu na Ravnah. Ker ni bilo sredstev, si je odbor pomagal na ta način, da je bistveno zmanjšal število udeležencev v Kostanjevici in v Portorožu. Letos se je tem problemom, utesnjenosti in skrbem priključilo še materialno vprašanje, saj je republika odpovedala vsakršno pomoč, okraji so odpravljeni — celotno breme pa je padlo na občine. Ker pa upravni odbor ni hotel in niti ne mogel obremenjevati občin z novimi izdatki, je pristal na tako dotacijo občin, kakršna je bila v prejšnjih letih, čeprav je bilo medtem odprto že imenovano novo delovišče na Ravnah in čeprav so se življenski in stroški materiala (zlasti kamna, železa in lesa) pa tudi usluge delavcev, tesarjev, kamnosekov, ki kiparjem nudijo pomoč pri delu v primerjavi z letom 1960, ko se je simpozij začel, zelo zelo povečali. Da je akcija uspešno in nemoteno tekla naprej, občine pa ostale pri istem prispevku kot druga leta, ko so participirali tudi okraji, republika in celo zvezni sklad, je bilo neobhodno potrebno zmanjšati izdatke do skrajne mere, kar se seveda odraža tudi v do skrajne meje zmanjšanem številu udeležencev.

Nastala je galerija narodov

Mednarodni simpozij kiparjev je tudi letos kljub vsemu uspešno zaključil svoje delo. S tem je vključena v galerijo na prostem peta letina. Kostanjeviška galerija Forme vive ima tako 72 enot, ki se jim pridružuje še 17 enot, ki so jih umetniki posebej izdelali za Gorjupovo galerijo. Skupno je torej bilo v petih letih na simpoziju v Kostanjevici 36 umetnikov, ki so zastopali 17 držav, 20 narodov in štiri kontinente. Izdelali so 89 enot, med katerimi je nekaj tako impozantnih umetnin, da jim še tako stroga kritika in še tako grd opravljivec ne more odrekati izrednosti. Če bi zdaj izdelali še izračun izdatkov, ki smo jih imeli s to akcijo — in tega bomo javnosti brez dvoma predložili, ker smo ponosni na dejstvo, da smo tako pomembno akcijo izvedli za tako majhne stroške — bi videli, da lahko te stroške pokrijemo z materialno vrednostjo dveh, treh plastik, pa nam jih še vedno 85 ostane, v čemer pa kajpak ne vidim pozitivnega rezultata te prireditve, marveč navajam to dejstvo samo kot ilustracijo za oceno golega materialnega učinka te akcije brez upoštevanja moralnih, socialnih, humanističnih, predvsem pa umetniških efektov.

In kakšna je sestava teh ustvarjalcev po izobrazbi? Od 36 umetnikov je bilo 33 akademskih kiparjev s končano akademijo upodabljajočih umetnosti, trije pa so bili samouki brez ustrezne formalne izobrazbe. Med temi znamenitimi Petar Smajić, nadalje Miroslav Urošević, ki je bil takrat še študent, in Eberhard Fiebig, ki je ustvaril galerijski portal, najbrž eno najdragocenejših stvaritev kostanjeviškega simpozija. Od teh 36 udeležencev jih je kar enajst, ki so aktivni profesorji na raznih šolah kot npr. Shirota na tokyjski univerzi, Chaudhuri na univerzi v Bombayu, Baretto v Barceloni itn.

K nam lahko prideš samo enkrat

Dostikrat se zgodi, da ljudje sprašujejo, če hodijo na simpozij vsako leto isti. Ne. Na simpozij lahko prideš samo enkrat. Še več: dosedanja praksa je bila, da si se udeležil simpozija lahko samo na enem delovišču. Če je torej nekdo letos delal v Kostanjevici, ne bo mogel prihodnje leto na Ravne ali v Portorož.

Nekateri mislijo, da je udeležba na simpoziju letos zato tako majhna, ker je bilo tako malo prijav. Tudi to ni res. Prijav je dosti in preveč, saj se prijavi po petdeset in več umetnikov. Poseben organ Forme vive, ki je sestavljen iz najvidnejših umetnosti poznavalcev izbere izmed prijavljencev najboljše, dostikrat pa tudi sam povabi kakega za simpozij posebno zanimivega ustvarjalca. Izbor poteka na podlagi literature o kandidatih ter na podlagi predloženih fotografij.

Letošnji zaključek v znamenju štednje

Navada je, da vsako leto prireditev slovesno zaključimo. Slavnostna zaključna prireditev je bila doslej vsako leto v drugem kraju. Letos se je upravni odbor odločil za eno samo zaključno slovesnost in to v Kostanjevici.

Po besedah predsednice upravnega odbora Forme vive inž. Vilme Pirkovičeve ni slučaj, da smo zaključili dela na treh različnih delovnih mestih prav v Kostanjevici. Splošno je znano — je nadaljevala v svojem zaključnem govoru — kako visoko je v Kostanjevici in njeni okolici razvita kulturna zavest, kar se med drugim kaže v množičnih obiskih in globokem doživljanju kulturnih vrednot, kakor tudi v dejstvu, da so Kostanjevičani ponosni na svoj kiparski simpozij ter nastajajočo novo galerjo v gradu, da vzdržujejo z umetniki prisrčne stike ter smatrajo tako kiparje kot njihova dela za svoje.«

Ker je prireditev bila v sporedu in organizaciji Dolenjskega kulturnega festivala, je tovarišica Pirkovičeva v zaključnem govoru še dodala:

»V imenu upravnega odbora Forme vive se toplo zahvaljujem vsem prebivalcem tega področja za njihovo živo spremljanje forme vive, posebno pa še vodstvu Dolenjskega kulturnega festivala, ki organizira številne kulturne prireditve prav v času vsakoletnih kiparskih del v gradu ter s tem v mnogočem doprinaša k bogatejšemu stiku med kiparji in slovensko kulturno ustvarjalnostjo, kakor tudi k nadaljni afirmaciji forme vive.«

Beseda je dala besedo: premog – nov material?

Zaključne slovesnosti so se udeležili številni predstavniki kulturnega in javnega življenja iz Slovenije in Hrvatske pa tudi iz drugih držav. Beseda je tekla o nadaljnji usodi te mednarodne prireditve, o sedanjih materialnih težavah in o decentralizaciji nalog in obveznosti ne pa tudi sredstev, o obnavljanju in obnovi gradu itn. Naenkrat je v pogovoru zrastel predlog, da bi ustvarjalci oblikovali tudi v premogu iz rudnika na Senovem. Če pomislimo, da bo v kostanjeviškem gradu dovolj razstavnega prostora, da oblikovanje senovškega premoga lahko samo popestri delovanje Forme vive, je ideja res premisleka vredna in upajmo, da bo rodila tudi lepe sadove.

Pogled v dobočnost

Nastale umetnine je treba smiselno razporediti. Načrt za dokončno ureditev galerije izdelal inž. arh. *Gregor Košak*. V glavnem so skulpture že dobile odgovarjajoča stalna mesta. V hortikulturnem, to je v vrtnarsko-parkovnem smislu, pripravlja načrt za ureditev docent inž. *Dušan Ogrin*. Grajska okolica bo dobila skrbno urejeno lice, ki bo samo še povzdignilo vrednost te častitljive arhitekture. Tudi skulpture same je treba skrbno negovati, da ne bodo prehitro propadle. Za to skrbi univ. prof. dr. *Dietrich*. Skrb za galerijo in njeno podobo je torej v rokah najboljših strokovnjakov, kar je popolnoma v skladu z dejansko vrednostjo in pomenom te mednarodne akcije.

Toda problemov je kljub temu nešteto, glavni pa so skrajno mala sredstva, ki jih kljub temu težko dajejo občine Krško, Piran in železarna Ravne na Koroškem. Na Ravnah je bil simpozij zasnovan samo kot akcija, ki bo oskrbela likovno opremo kraja. Le-to so Ravne v celoti dosegle z izredno učinkovitimi plastikami. Čisto drugačen pa je položaj v Kostanjevici in v Portorožu, kjer formiramo galerijo sodobnega kiparstva na prostem. Zaradi pomanjkanja sredstev smo morali okrniti razen števila kiparjev tudi katalog, ki za lansko leto še zdaj ni izšel in vendar je za akcijo izrednega pomena, saj ga pošiljamo likovnim institucijam in pomembnim kritikom po vsem svetu. Glavna skrb pa bi zdaj morala veljati ureditvi galerije, saj smo v tem pogledu komaj začeli. Čedalje večji dotok obiskovalcev — leta gre v desettisoče — bi nam moral biti dovolj velik dokaz, da je ureditev galerije nujna.

Ali se bo akcija nadaljevala? Organizatorji bomo napeli vse sile, da bodo prihodnje leto spet zapela kladiva, ki so doslej skozi pet let v znamenju mednarodne solidarnosti skupaj ustvarjala v razkošni tišini nekdanjega kostanjeviškega kloštra pod Gorjanci.

LADO SMREKAR

BELOKRANJSKI MUZEJ v Metliki

JE ODPRT

vsak dan od 8. do 12. ure in v nedeljo od 9. do 12. ure.

UPRAVA MUZEJA

Plastika CONTINENT, ki je delo letošnjega udeleženca FORME VIVE v Kostanjevici, Kanadčana Pierra Heyvaerta, stoji za grajskim zidom ob potočku

Pogled na platno kina Krka

V kinu Krka se obeta nekaj novosti: v kinu bodo pričeli uvajati dvojni program; najprej poskusno, kasneje pa redno, če bodo gledalci zadovoljni. Tako bodo ostali filmi več časa na programu, saj se zadnje dni napolnijo dvorane tudi pri filmih, o katerih gledalci nimajo najboljšega mnenja. Prav tako bodo gledalci lahko v enem dnevu gledali kvalitetne in komercialne filme. Ker se bodo cene vstopnicam zvišale, bodo v kinu pripravili abonma z občutno znižano ceno, o čemer bomo še poročali.

In še nekaj besed o treh filmih, ki jih izrecno priporočamo. Od 11. do 13. septembra bo na sporedu antična **tragedija »Elektra«**, ki so jo posneli Grki in je bila leta 1962 nagrajena v Cannesu za najboljše filmsko delo in za najboljšo tonsko obdelavo, dobila pa je še nagrado Nacionalnega združenja mladine.

Od 21. do 23. septembra bomo lahko gledali **Fellinijev film »Osem in pol«** z Marcellom Mastroianniem, Claudio Cardinale in drugimi. Film je dobil dva Oscarja, prvo nagrado v Moskvi, sedem nagrad Narto d'argento in vrsto drugih nagrad.

Od 24. do 27. septembra še posebej priporočamo angleški barvni CS film **»Becket«**. Film sodi med najpomembnejša dela angleške kinematografije 1964. V Angliji in v ZDA je bil proglašen za film leta, nekateri pa pravijo, da je to film desetletja. Odlična igra Richarda Burtona in Petra O'Toolea bo zadovoljila vse sladokusce. Zamuditi »Becketa« pomeni — zamuditi mojstrovino! Šf

Zanimiva razstava v Trebnjem

V počastitev občinskega praznika so v spodnjih prostorih nove šole v Trebnjem 4. septembra odprli razstavo Viktorja Magyarja, učitelja s Čateža pri Trebnjem. Magyar se je rodil 1931 v Motniku in je član Društva naivnih umetnikov Hrvaške. Za to prvo samostojno razstavo je pripravil izbor intarzij (les) in oljnih temper in ga naslovil Letni časi. Njegovo delo kaže resno prizadevanje umetnika, ki poskuša svoj likovni svet upodobiti na način, ki ima še največ skupnega z naivnim slikarstvom. Kot takega so Magyarja do zdaj spoznali že v Slovenjem Gradcu, Celovcu, Innsbrucku, Zagrebu, Virovitici in Strumici, kjer je razstavljal. Trebanjsko občinstvo, ki je tako dobilo tudi prostor za umetniške razstave, je hvaležno sprejelo Magyarjevo delo, ki zares zasluži pozornost. Razstava bo odprta do sobote, 11. septembra in je še čas da si jo obiskovalci ogledajo.

France Vadnal - osemdesetletnik

13. septembra 1885 se je v Borovnici pri Ljubljani rodil France Vandal, znani kulturni in prosvetni delavec Spodnjega Posavja. Osnovno šolo, klasično gimnazijo in učiteljišče je obiskoval v Ljubljani, leta 1905 pa začel učiti v sedanji Bistrici ob Sotli. Preko Kapel in Dobove, kjer je poučeval 25 let, ga je pot vodila v Veliki Podlog pri Krškem, odkoder se je oktobra 1941. leta umaknil v Zagreb k hčerki učiteljici. Maja 1945 se je vrnil v Dobovo in bil tu leta 1947 upokojen. Že kot učiteljiščnik je vodil pevski zbor; mladinske in mešane pevske zbore je nato vodil povsod tam, kjer je učil. Leta 1910 je ustanovil knjižnico v Dobovi in jo nato vodil vse do leta 1964! Kot vnet čebelar je ustanovil čebelarsko društvo in dobil dve odlikovanji, sodeloval je pri Rdečem križu in je še zdaj član občinskega odbora, koristno pa je sodeloval tudi marsikje drugje.

Še zdaj je dopisnik Dela in drugih listov. Zbiral je tudi narodne pesmi in jih okoli 300 tudi harmoniziral. Zdaj piše kroniko Dobove in naproša vse, ki imajo kako gradivo ali vedo kaj posebnega o Dobovi, da mu to sporoče. — Za visok in lep življenjski jubilej mu iskreno voščijo vse najboljše številni prijatelji, sorodniki in znanci!

D. V.

GADJE IZ ŠIŠKE

Branje za naše nadebudnike, pa tudi njihove malce starejše bratce in sestrice, kakor si ga je samo treba želeti — to je najnovejša knjiga, ki jo je na naš trg poslala prizadevna MLADINSKA KNJIGA v Ljubljani. Gadje iz Šiške so s pomočjo Mojdušpenzijona sestavili avtomobil, ki gre, pelje in odpelje, ki je ukraden pa spet vrnjen — skratka: napeta štorija, ki pritegne tudi odraslega bralca, da ji z zanimanjem sled do konca. Pisatelj Venceslav Winkler je s tankim posluhom za sodobne interese mladih pogledal na ceste in dvorišča domačega mesta, z odlično ilustracijo in nevsakdanjo opremo pa je knjigi pomagal na svet tudi Božo Kos. Če hočete prijetno presenetiti sina ali hčerko, nečaka ali nečakinjo, jim boste s knjigo o gadji družini lepo ustregli!

Šolstvu 54 milijonov manj iz proračuna?

V že tako pičlem proračunu občinske skupščine Črnomelj še 178 milijonov manj – Izdatke bodo na vseh področjih občutno skrčili – Deloma bo prizadeto tudi šolstvo – Reformo bo občutil vsak!

942 milijonov je znašal letošnji plan proračuna občinske skupščine Črnomelj, že potem, ko so črtali marsikatero nujno potrebno in predvideno postavko. Ukrepi varčevanja in gospodarske reforme so konec julija privedli do nadaljnega zmanj-

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

šanja proračunskih sredstev, tako da ostane za zadnjih 5 mesecev letošnjega leta le 245 milijonov dinarjev ali 178 milijonov manj kot so računali.

O tem je pred nedavnim razpravljal svet za družbeni plan in finance, ki je izdelal predlog za rebalans proračuna. Kljub temu, da so krčili izdatke vsem koristnikom občinskega proračuna, je možno prihraniti le 139 milijonov din, medtem ko še manjkajočih 40 milijonov ni mogoče več nikomur vzeti.

Upraviteljem osnovnih šol in članom upravnega odbora sklada za šolstvo so predstavniki občinske skupščine na posebnem posvetu sporočili neveselo novico, da se bo treba verjetno tudi v šolstvu odpovedati 54 milijonom. Do sporazuma s šolniki na posvetu ni prišlo, ker so bili pripravljeni pogajati se kvečjemu o dodatnih sredstvih, nikakor pa ne o tem, da bi šolstvu kaj vzeli.

Za osebne dohodke celo več sredstev

Kakšen je torej predvideni finančni položaj šolstva? Sklad za šolstvo (oskrbuje dejavnost osnovnih šol in gimnazije) bi bil po predlogu rebalansa zmanjšan za okoli 11 milijonov dinarjev. Upoštevaje dejstvo, da ostane šolam zaradi zmanjšanih družbenih dajatev nekaj več kot 7 milijonov, pomeni, da so dejansko šole na slabšem le za okoli 4 milijone din.

Predlagali so, naj bi na ta račun zmanjšali izdatke za težka delovna mesta, izdatke za administrativni, vodstveni in tehnični kadre ter deloma materialne izdatke šol. Ob vsem tem dejavnost osnovnega šolstva in gimnazije bistveno v ničemer ne bi bila prizadeta. Poudariti je treba še to, da sredstev za osebne dohodke ne bo manj, celo več jih bo.

Najbolj bo po predlogu rebalansa prizadeto strokovno šolstvo: delavska univerza, glasbena šola, medobčinski sklad za šolstvo in zavod za prosvetno pedagoško službo. Menijo pa, da v strokovnem šolstvu ne bi prišlo do kritičnega položaja, če bi mu izdatneje kot doslej pomagale gospodarske organizacije, ki imajo od njega največ koristi.

Kot že rečeno, šolniki od svojih zahtev na posvetu niso odstopili. Vprašanje je, če bodo v tem uspeli, kajti reformo mora občutiti vsak.

Po izjavah članov sveta za družbeni plan in finance nobena druga proračunska postavka ne prenese več krčenja sredstev, ker so vse koristnike proračuna že tako priščipnili do zadnjega zdihljaja. O rebalansu občinskega proračuna bo v kratkem razpravljala občinska skupščina, kjer bodo odločali tudi o tem, za koliko bo na slabšem šolstvo.

Zbirati vse, kar lahko občani pogrešajo!

V kratkem bodo po vseh krajih črnomaljske občine začeli zbirati prispevke za poplavljence in vse one, ki so jih prizadele letošnje elementarne nesreče. O tem, kako se bodo lotili zbiralne akcije so razpravljali na razširjeni seji občinskega odbora RK Črnomelj. Z navzočimi predstavniki občinskih odborov SZDL, sindikata in mladine, je bilo dogovorjeno, da bodo v akciji složno sodelovale vse družbeno-politične organizacije.

Tako se bodo v kratkem po vseh večjih središčih sestali politični aktivi ter obravnavali organizacijsko plat zbiralne akcije. Rečeno je bilo, naj zbirajo vse: denar, obleko, hrano, gradbeni material in vse, kar lahko občani pogrešajo. Zaradi pokvarljivosti živil pa so bili mnenja, da bi se po vaseh zmenili z zadrugo za odkup zbranih pridelkov, ker je mnogo enostavneje pošiljati po pošti denar kot pa živila.

Ker so več ali manj vsa podjetja ob reformi v škripcih za sredstva in najbrže ne morejo prispevati iz svojih skladov, bodo člani občinskega štaba za pomoč poplavljencem obiskovali posamezne kolektive in se skušali pogovoriti za prispevek v obliki enodnevnega zaslužka.

Odkrita tajna radijska postaja

26. avgusta smo poročali, da prebivalci Semiča večkrat ujamejo na valovni dolžini 192 m zvoke zabavne glasbe in čestitke. Precej časa niso mogli ugotoviti, kateri amater si je (seveda nezakonito) privoščil lastni radijski oddajnik. Naposled je prišlo vse na dan. Lastnik tajnega oddajnika je elektrotehnik Anton Bukovec iz Kota pri Semiču, napovedovalka pa njegova sorodnica. Ker oddaje ni prijavil, se bo moral Bukovec zagovarjati pri sodniku za prekrške.

»Ni čudno, če je cesta slaba...«

Fičko je kar poskakoval po velikih jamah na cesti med Črnomljem in Dragatušem, zato smo ustavili ob cestarju in ga vprašali, kdo je temu kriv.

— Nič čudnega, če je cesta slaba, — je odvrnil Anton Peterman. — Ali veste, koliko vozil gre vsak dan tu mimo? Ob zadnjem štetju sem naštel 117 osebnih avtomobilov, 82 tovornjakov, 4 težka druga vozila in 5 tovornjakov s prikolicami. Motorjev, kolesarjev in voznikov vprežnih vozil pa je bilo več kot 400. Razen teh vozijo še redni in izredni avtobusi. Zasipavam jame, kolikor morem, a sproti nastajajo, posebno po dežju.

— Če ne zmorete vsega sami, zakaj ni na cesti več delavcev?

— To cesto krpamo le za silo in čakamo prihodnjega leta, ko nam je obljubljeno, da se bo nadaljevala obnova ceste vse do Vinice — do bo končno torej tudi ta zadnji del belokranjske magistrale

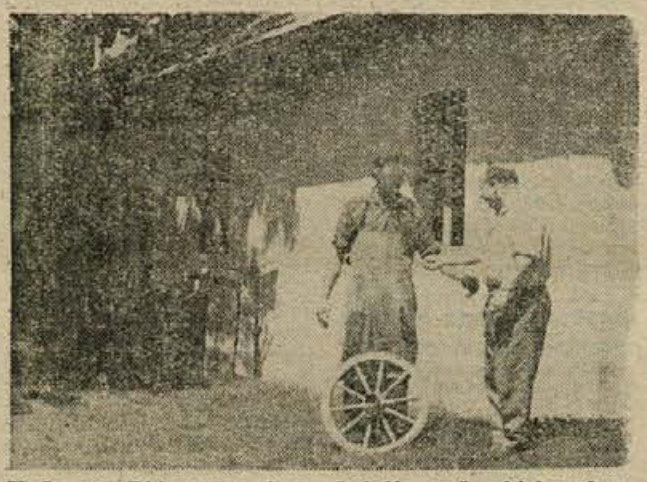

Koča na Bidercugu ima čedalje več obiskovalcev. Pred kratkim sta jo obiskala tudi znani filmski režiser Jože Gale in prof. dr. Franc Derganc iz Ljubljane. Na sliki: primopredaja ključev gostom. (Foto: F. Derganc)

Med Metličani ni bilo dovolj zaslužka

Cirkus, ki je nekaj tednov posloval nedaleč od metliškega sejmišča, je te dni pobral šila in kopita. Med domačini ni bilo pravega zanimanja za vrtiljak, za »srečo u svetlu«, streljanje itd. za-

METLIŠKI TEDNIK

to se ni več splačalo izgubljati časa. Potujoči vrtiljak je šel v veselejše kraje.

Metličani pa so se nasmejali lahko zastonj, samo če so šli mimo vrtiljaka in si ogledali napise oziroma opozorila. Resnično so bi-

MODA, SMEH IN JAZZ V METLIKI

3. avgusta je občinski komite ZMS v Metliki s sodelovanjem tovarne BETI in KOMET ter frizerskih salonov Župančič in »Slavica«, priredil prijeten večer humorja, glasbe in mode v Partizanovem domu na Pungertu. Prireditev je bila obenem tudi slovo (?) dijakov, ki odhajajo na šolanje v Ljubljano in drugam.

Nabito polna dvorana je s smehom in ploskanjem spremljala duhovito predavanje o kulturi, temu podhranjenemu občinskemu detetu, ki je po besedah Navratilovega duha bila včasih res na psu, zdaj pa je — pod psom... Aktualne teme so po belokranjski navadi obdelali v verzih — zapišimo enega za spomin:

... imel je belo tablico,
imel je trdo glavico,
zamenjali so tablico,
odpihnili so glavico ...

— od krste nadobudnega metliškega mladinca z dekliško frizuro in v ponošenih kavbojkah pa so se poslovili s solzami v očeh.

Gledalci so zaploskali tudi prikupnim manekenkam in izdelkom metliške konfekcije KOMET, še posebej pa so bili navdušeni nad res lepimi večernimi oblekami, ki jih je tovarna BETI pripravila za velesejem v Pragi. Predstavnik podjetja je povedal, da bi bila cena take toalete pri nas okrog 15.000 dinarjev.

Konferansjeja sta svojo vlogo dobro opravila, manj pa so bili navzoči zadovoljni z gostujočim ansamblom električnih kitar »The Mosquitos« iz Novega mesta, ki z jazzom nima nobene zveze. Čeprav je moral prireditelj nastop zaradi slabega vremena na hitro preseliti s športnega igrišča v dvorano, moramo reči, da je prireditev lepo uspela. Taka požrtvovalna prizadevanja čistih amaterjev bi morali pri nas bolj ceniti, pa bi, kdaj pozneje morda, tudi kultura prilezla »izpod psa«...

m.

Občani si žele stika s poslanci

Na političnem aktivu v Dragatušu in na Vinici, ki sta pred kratkim zasedala, je bila izrečena želja občanov, naj bi na bodoče javne tribune o gospodarski reformi prišli tudi ljudski poslanci. Občani si žele podatkov iz prve roke, zato bodo skušali njihovi želji ugoditi.

Dogovorjeno je, da bo ljudski poslanec Leopold Krese obiskal sestanke v Črnomlju in Semiču, medtem ko se bo ljudski poslanec Viktor Zupančič pogovarjal z občani na nekaj sestankih v Črnomlju in na Vinici. Na vseh drugih javnih tribunah, kamor poslanci ne bodo utegnili priti, bodo gospodarsko reformo pojasnevali odgovorni predstavniki občinske skupščine in družbeno političnih organizacij.

Povprečno za 15 odstotkov višji dohodki

1. septembra je v Metliki občinski koordinacijski odbor ugotavljal, kako se gospodarske organizacije vključujejo v gospodarsko reformo. Prizadevanje kolektivov v iskanju rezerv in za dvig storilnosti je bilo doslej v glavnem uspešno. Prav tako je razveseljivo, da niso zavlačevali s povečanjem osebnih dohodkov. Zaradi podražitve in občutnega porasta življenjskih stroškov so se osebni dohodki zaposlenih povečali povprečno za okoli 15 odst. in to povsem v skladu s povečano storilnostjo, kar velja posebno za kolektiv tovarne BETI

Razen tega so ocenjevali gospodarski položaj vsakega kolektiva posebej, zlasti pa so reševali položaj KOMETA, kjer trenutno najslabše kaže.

Področja družbenih služb tokrat niso obravnavali, menili pa so, naj bi tudi v šolstvu povečali osebne dohodke vsaj za toliko, kolikor so te delovne organizacije na boljšem zaradi zmanjšanih družbenih dajatev.

ISKALI BODO KRIVCA!

Na nedavni razširjeni seji občinskega odbora RK Črnomelj je bila med drugim izrečena ostra kritika zoper komisijo, ki je med mnogimi prijavljenimi otroki iz vse občine izbirala najpotrebnejše za letovanje v socialni koloniji na Cresu.

Kakor so povedali, so bili poslani v letošnjo kolonijo, namenjeno zdravstveno ogroženim otrokom iz socialno šibkih družin, tudi nekateri otroci najbolje situiranih staršev v Črnomlju. Te otroke so do Reke pripeljali s posebnimi avtomobili, šele tam pa so se pridružili raji otrok, ki je potovala z vlakom...

Na seji so bili mnenja, da bi starši z dobrimi zaslužki lahko s a m i poskrbeli za letovanje svojih otrok, če jim je to potrebno iz zdravstvenih razlogov. Četudi so plačali stroške v socialni koloniji (smešno nizka cena!), pa so vendarle odjedli mesto otrokom, ki na zasebno bivanje na morju ne morejo niti pomisliti!!

Na seji so zato predlagali, naj se ugotovi, kdo izmed članov komisije je zahteval, da gredo v kolonijo otroci premožnih staršev in naj se krivcu naložе stroški, da takih primerov v prihodnje ne bo več.

Družbena prehrana v BETI

V metliški tovarni »Beti« dela obrat družbene prehrane že od leta 1960. Obrat, ki ga je vodila sindikalna podružnica v podjetju, je v glavnem skrbel za tople malice. Ker pa se je za topli obrok zadnje čase prijavljalo vedno več abonentov in so pričeli pripravljati tudi kosila, se je obrat julija letos razširil v samostojno obračunsko enoto z lastnim organom upravljanja.

Minuli mesec je prejemalo malico 223, kosilo pa 65 abonentov. Tudi cene so zmerne: malica 90 din, kosilo pa 230 dinarjev.

Obrate družbene prehrane imata v Metliki tudi predilnica »Novoteksa« in invalidski zavod »Komet«. Zato pa tem bolj nestrpno čakajo razna manjša metliška podjetja in ustanove, da bi bil že kaj kmalu v bivši Makarjevi hiši odprt splošen obrat družbene prehrane. Za marsikoga so namreč hotelske ali gostilniške cene le nekoliko previsoke.

Tudi s športnimi modeli sta metliški KOMET in BETI prijetno presenetila gledalce na prireditvi MODA, SMEH IN JAZZ

Pametneje razdeljevati ustvarjena sredstva

Preteklo nedeljo je bilo v Vasi-Fari ob Kolpi veliko slavje prebivalcev obeh strani Kolpe, združeno z odkritjem spomenika in grobišča padlim slovenskim in hrvatskim partizanom. Proslave se je udeležilo nad 3000 ljudi, med njimi tudi pomembnejši zastopniki gospodarskega in političnega življenja iz občin Kočevje, Delnice in Čabar.

Prvi govornik Jože Kopitar-Gregor, ki je bil med vojno sekretar okrožnega komiteja KP za Kočevsko, je najprej opisal medvojno partizansko gibanje v tem predelu Kočevske in še posebej poudaril, da se je današnje bratstvo Slovencev in Hrvatov skovalo že v NOB, ko so se skupno borili proti istim sovražnikom.

Ko je govoril o našem gospodarstvu in novem gospodarskem sistemu, je poudaril, da morata biti osebna potrošnja in standard odvisna od produktivnosti. Menil je tudi, da je nujno ustvarjena sredstva razdeljevati pametneje in jih več nameniti za izobraževanje ter stanovanjsko gradnjo.

Za njim je govoril predstavnik občin Delnice in Čabar tov. Šnajder, predsednik Združenja zveze borcev občine Delnice, ki je v krajšem govoru poudaril predvsem medvojno in povojno sodelovanje tudi z obeh bregov Kolpe.

Spomenik padlim borcem je odkril predsednik občinskega odbora ZZB Kočevje Anton Štimec, nato pa so sprejeli spomenik v varstvo predstavniki ZB iz Vasi-Fare.

V slavnostnem delu proslave so sodelovali še: pevski zbor Jakob Gallus iz Kočevja, rudniška godba in osnovna šola iz Vasi-Fare.

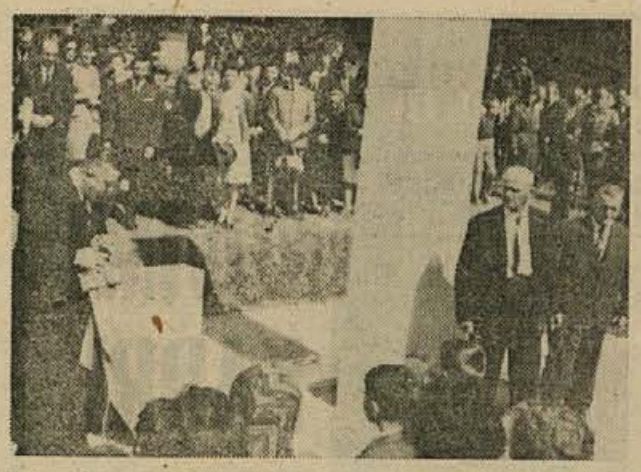

Anton Štimec (levo), predsednik ZZB Kočevje, odkriva spomenik na proslavi v Fari

Še o ekspresni progi Kočevje–Ljubljana

Poročali smo, da je SAP uvedel ekspresno progo Ljubljana—Kočevje. **Avtobus odhaja iz Ljubljane ob 7.00 in 16.30, iz Kočevja pa ob 6.00 in 13.00.** Vozi skozi vse leto ob delavnikih, ustavi pa se le v Velikih Laščah in Ribnici.

POPRAVEK

V članku »Primite tatu!«, ki je bil objavljen na 8. strani v zadnji številki, bi se moralo ime logarja pravilno glasiti Franc Lavrič in ne Fran Mavrič, kot jo je zagodel tiskarski škrat.

Varčuj in vlagaj pri

KB v Novem mestu

Divjad povzroča škodo

V noči od 4. na 5. september so divji prašiči in medvedi dobesedno opustošili s peso in koruzo posejano njivo Albine Aber iz Mozla 1. Na eni polovici njive — ta je takoj za hišo — so gospodarili prašiči, drugo polovico pa je pomendral medved. Prav bi bilo, da bi škodo ocenili in povrnili!

Tudi v Črnem potoku napravijo divji prašiči, jeleni, srne in druga divjad precejšnjo škodo, posebno na fižolu in pesi. Petru Logarju, gozdnemu delavcu iz Črnega potoka, so srne in jeleni skoraj uničili njivo, ki jo je vzel v najem. Lisice so se tako razmnožile, da kradejo kokoši že ob belem dnevu. Nočni čuvaj na posestvu v Livoldu Ivan Skrbiš pravi, da se lisice klatijo že vsak večer tudi okrog posestva. A. P.

KOČEVJE: »Zdravniki se nočejo seliti?«

Zakaj se je zataknilo pri preselitvi po Kočevju raztresenih ambulant v novi zdravstveni dom? — Obratne ambulante so kolektivom prej v breme kot v korist, pa so se kljub temu težko odločili, da jih združijo z zdravstvenim domom

Vest o tem, da se zdravniki nočejo seliti v novi zdravstveni dom, je (čeprav ne popolnoma resnična in malce popačena) krožila zadnje čase po Kočevju. Za mesto prepotreben zdravstveni dom je bil po 3 letih zgrajen, pri preselitvi po mestu raztresenih ambulant pa se je zataknilo.

Novi dom je veljal okoli 270 milijonov din, sredstva za gradnjo pa so prispevali: občinska skupščina Kočevje, medobčinski sklad za gradnjo bolnišnic in zdravstvenih domov, kredite pa KB Kočevje in republiški sklad za socialno zavarovanje. Vse anuitete so v občinskem proračunu in znesejo 30 milijonov na leto.

Zdravstveni delavci trdijo, da so oklevali s preselitvijo v nove prostore zaradi gradbenih pomanjkljivosti. Bili so v strahu, da pomanjkljivosti (slišati je, da so nastale po krivdi gradb. podjetja ZIDAR in ELEKTRO) ne bo nihče odpravil, če se bodo v stavbo pred tem vselili. Priznati je treba, da izkušnje tak strah opravičujejo . . .

Kljub temu pa ne gre prezreti dejstva, da je novi dom neprecenljivo darilo družbe zavarovancem in zdravstvenim delavcem. Vprašati se torej moramo: **kje so bili zdravstveni delavci takrat, ko je bil dom še v gradnji? Mar so res storili vse, da bi v stavbi, ki je bila namenjena njim, preprečili morebitne pomanjkljivosti?**

Do odlašanja s preselitvijo je prišlo tudi zavoljo tega, ker niso bile pravočasno razčiščene zadeve v zvezi z reorganizacijo zdravstvene službe v Kočevju. Kolektivi, ki imajo obratne ambulante, so kazali precejšnjo neodločnost, ko je bilo treba reči: smo za združitev naše ambulante z zdravstvenim domom! V isti sapi pa je treba reči tudi to, da bi morali biti pobudnik za združitev zdravstvene službe pod eno streho v prvi vrsti zdravstveni delavci. Združitev ambulant bo ustvarila pogoje za bolje organizirano zdravstveno službo, za bolje izkoriščen instrumentarij, za boljšo organizacijo dela itd. Zavarovanci bodo lahko opravili vse preglede pod eno streho. Zdravstveni delavci pa se bodo morali bolj ogreti za popoldanske ordinacije, saj dela večina zaposlenih v Kočevju v dopoldanski izmeni. To je samo nekaj prednosti združitve, ki bi jih bilo treba načeti že pred reformo!

Ob koncu pa velja zapisati tudi to, da pri reorganizaciji zdravstvene službe v Kočevju ne gre za pripajanje posameznih enot, ampak za združevanje ambulant! Zatorej je potreben razpis za vodilna delovna mesta, potrebno pa bo izvoliti tudi nove samoupravne organe. Samoupravni organi delovnih organizacij, ki imajo obratne ambulante, so že sprejeli sklepe o združitvi svojih ambulant z zdravstvenim domom. Pričakujemo torej lahko, da bo novi zdravstveni dom, ki je namenjen zavarovancem, kmalu služil svojemu namenu.

MILOŠ JAKOPEC

KOČEVSKE NOVICE

TE DNI V KOČEVJU

■ **Ponovno znižanje previsokih cen in marž.** Občinska skupščina je na zadnji seji ponovno razpravljala o maloprodajnih cenah in maržah za prehrambene proizvode. Spet so bile malenkostno znižane cene nekaterim vrstam mok in sladkorju ter marža pri kavi. Seveda je to znižanje le malenkostno, če ga primerjamo z nedavnim splošnim zvišanjem cen, nekaj pa se bo potrošnikom le poznalo.

■ **Kdaj naj bodo odprte mesnice?** KGP je pred kratkim predlagalo nov obratovalni čas mesnic v Kočevju. Po tem predlogu naj bi mesnica št. 1 poslovala ob delavnikih (razen sobote) od 8. do 15. ure, ob sobotah od 7. do 11. ure in od 15. do 18. ure, ob nedeljah pa od 6. do 10. ure. Poslovalnica št. 3 bi bila odprta vsak dan od 7. do 11. in 15. do 18. ure, ob nedeljah pa od 6. do 10. ure. Poslovalnica št. 2 bi delala samo ob sobotah in nedeljah z enakim delovnim časom kot poslovalnica št. 3 in 1. Ker so o predlaganem obratnem času nekateri pomisleki (nekatera gostišča in menze v proizvajalnih podjetjih bi dobila uro kasneje meso, gospodinje z ljubljanske strani mesta pa bi morale po določeni uri po meso v nasprotni del mesta), meni upravni organ občinske skupščine, naj bi o predlogu odločal svet za blagovni promet, seveda pa bi bile dobrodošle tudi pripombe potrošnikov (gospodinj, gostišč itd.).

■ **Poskočne cene.** V zadnjem mesecu dni (od 15. 7. do 25. 8.) so cene nekaterim važnejšim artiklom zanimivo skakale. Tako so bili pščanci najprej po 1000 din kg, nato po 1320 din, še kasneje po 1100, zdaj pa so spet po 1000 din. Podobno je bilo tudi z drugim mesom. Mleko je šlo z 90 din liter preko 140 din na 135 din liter; fižol v zrnju 290 din kg na 240 din in potem na 307 oz. 370 din kg; hrenovke iz 1300 din kg, preko 1870 din na 1587 din kg; šunkarica s 1200 din kg preko 1854 na 1600 din kg itd. Mladostno poskočne cene so se hitro postarale (oz. porastle), vendar se le počasi umirjajo.

■ **Že v soboto je nastala okvara** na elektrovodu, tako da so bile vasi Nova sela in Banja loka brez elektrike. Čeprav so o okvari takoj obvestili elektro obrat v Kočevju, so bile vasi v nedeljo še vedno brez luči! Ko smo se vračali z zelo lepe proslave v Fari, smo v gostinskih obratih in v zasebnih hišah sedeli pri svečah in obujali spomine, kako je bilo v teh krajih nekdaj.

■ **Ko smo pred leti dogradili »Samski dom«** na Trgu svobode, smo bili nanj zelo ponosni, saj je bil med prvimi objekti, ki je strnil trg v celoto. Če ga pogledamo danes, nam nudi žalostno podobo: pročelje objekta je prava zbirka polomljenih okenskih rolet, ki dajejo klavrno podobo mestu, še slabšo pa onim, ki jim je bil objekt zaupan v oskrbo in upravljanje!

■ **Da se je pričelo novo šolsko leto,** kažeta te dni živahnost in vrvenje po mestu. Mamice vodijo malčke na prvo pot k učenosti, starejši pa samostojno ubirajo že tolikokrat prehojeno pot. Žal se je tudi to leto pričelo s tradicijo: manjkajo nekateri učbeniki, ki so še v tisku in še marsikaj.

■ **Po ulicah mesta so se pojavili** prejšnji teden letaki, ki so vabili na slavje mladih grafičarjev. In res — občani so se disciplinirano udeležili tega slavja in tako se je vila ob 16. uri mala povorka novopečenih grafičarjev, starih grafičarjev, staršev, znancev in dobršen del neizogibnih nosačev transparentov z raznimi parolami proti Gaju, kjer se je razvil program. Novopečene tiskarje so namakali v Rinžo in ker je bila goba od zunaj že dovolj mokra, so jih dajali na gobo še od znotraj, kar je imelo veliko večje posledice kakor namakanje v Rinžo (kolikor ni mladi rod iztaknil še kake pljučnice). Goba je pila brez prestanka in sam oče Johannes Gutenberg se je lahko prepričal, da imata slivovka in cviček še dandanes čudovito moč. Veselje se je stopnjevalo in tako so bili novopečeni grafičarji dobro zliliti.

Vsekakor je treba pozdraviti spodbudo tiskarjev, ker bo mesto tako dobilo nov običaj, ki bo lahko postal tradicionalen. Opustiti pa bi bilo treba nekaj navad, ki s krstom mladih grafičarjev nimajo nič skupnega — predvsem nočni »po programu« z vpitjem, s tuljenjem, prerivanjem itd., ker starejši rod po trdem delu rad v miru spi in počiva!

■ **Končno so se zdravstvene ustanove vselile** v novo zgrajeni zdravstveni dom. Dokončna ureditev in organizacija hišnega obratovanja še ni stekla. Potrebno bo še nekaj opreme, izkušenj in dobre volje, da bo novi prepotrebni dom v celoti uresničeval svoje naloge.

—ko.

Poiščite skrite rezerve!

V zadnjem Dolenjskem listu sem z žalostjo zasledil tako malo novic iz ribniške občine, da me je kar zabolelo. Saj je precej dopisnikov v naši dolini, ki kar pridno sodelujejo, pa tako malo prispevkov? Kdo je kriv, da smo zapostavljeni? — Pozivamo občinsko skupščino, da poišče skrito rezervo, saj so bila sredstva za sofinanciranje Dolenjskega lista za področje občine Ribnica in za javno obveščanje odobrena v proračunu!

V. PREZELJ

OPOMBA UREDNIŠTVA: na gornje vprašanje tov. V. Prezlja iz Dul v ribniški občini ponovno poročamo: občina Ribnica za letos še ni podpisala pogodbe o sofinanciranju svoje komunske priloge v Dol. listu, za doslej objavljene strani v našem medobčinskem glasilu SZDL pa dolguje nad milijon dinarjev. Na naše ponovne prošnje glede podpisa in plačila zaostankov nimamo od nje niti odgovora. Kdo je torej kriv, da dobe bralci Dol. lista manj vesti in prispevkov? Dolenjski list sam prav gotovo ne.

Uredništvo in uprava lista

Dajmo kruhu prednost!

Ni dolgo tega, kar sem v pekarni »Novak« v Ribnici kupoval kruh. Bilo nas je toliko, da smo stali v repu daleč po pločniku. Kruha je bilo dosti, vendar smo se le počasi pomikali k prodajalni mizi. Gospodinje potrebujejo predvsem kruh za zajtrk in otroke, ki gredo v šolo in za druge člane družine, ki gredo v službo. Zato dajmo prednost kruhu! Samo ena prodajalka si ne more pomagati, ker ima le dve roki. Malokateri kupec ima pripravljen drobiž; marsikdo hoče še torte in fino pecivo: vse to zavira hitro prodajo kruha.

Zato predlagamo, naj pekarna v jutranjih urah prodaja le kruh, vse ostalo pa po navalu, saj je slaščičarna odprta ves dan in teh izdelkov nikoli ne zmanjka. Drobiž pripravite že doma, pa bo šlo hitreje!

V. P.

Poplave v Loškem potoku

Zaradi dolgotrajnega deževja so talne vode v Retjah in Travniku prišle na dan in zalile polja. Škoda bo predvsem na kmetijskih pridelkih, saj je na poljih še ves krompir in nekatere druge rastline.

Težave so tudi v ribniški dolini, ker kmetje ne morejo pokositi in posušiti trave, nekatere predele pa je zalila voda, ki je onesnažila še nepospravljeno otavo.

Cene gor, dohodek pa manjši

Če izvzamemo julij, ko so ljudje kupovali kar jim je le prišlo pod roko, se je v ribniških gostiščih in trgovinah promet zdaj zmanjšal. V znesku je sicer skoraj tolikšen kot je bil v enakem času lani, toda blaga gre v promet manj, ker je dražje. Tako povedo gostinci, ki so ugotovili, da imajo ob višjih cenah jestvin in žganih pijač manjši dohodek kot prej. Zategadelj so cene nekaterih jestvin in žganih pijač že znižali: žganje npr. od 2000 na 1600, vino pa prodajajo še vedno po starih cenah. Še najmanj so podražili hrano v obratu družbene prehrane, ki posluje zdaj v okviru Gostinskega podjetja Ribnica. Izdatna topla malica za abonente velja 180 din, za druge goste pa 220 din.

Vaščani naj dajo pobudo!

Cesta od vasi Zapotok do zaselka Marko pri Ribnici, kjer je pokopališče, je že dlje časa zelo razrita. Hudi nalivi so jo tako zdelali, da je prevoz po njej nemogoč. Vrhu vsega je zaselek Marko izhodišče za izlete proti Slemenam, več turistov pa se je s te poti že vrnilo nazaj, ker ni vozna za avtomobile. Pred vojno je bila pot občinska in je bila dobro vzdrževana, zdaj pa se nihče ne briga zanjo. Vsekakor bi morali dati pobudo za popravilo vaščani in skupaj z občino pot popraviti.

REŠETO

ŽIČNA PLETENINA javlja

V podjetju »Žične pletenine« v Sodražici so med prvimi v ribniški občini začeli z 42-urnim delavnikom. Čeprav je od takrat preteklo malo časa, so rezultati pokazali, da se proizvodnja ni zmanjšala. Zdaj, ko delajo v novih prostorih, so postali še prizadevnejši. Kvaliteta proizvodov je znana že tudi izven naših meja.

Razstava Andreja Debeljaka

5. septembra je bila v dvorani DU v Ribnici odprta razstava domačina Andreja Debeljaka, ki razstavlja v novi tehniki: slikanju v lesu.

Na gladko desko vžge slikar podobo, pri tem pa ne uporablja barv ali čopiča: osnovna naprava za slikanje mu je vžigalni aparat.

Debeljak je s 14 razstavljenimi deli dokazal, da mojstrsko obvlada to zvrst slikanja. Upodobil je predvsem ribniške motive in motive iz okolice Ribnice. Številni obiskovalci so navdušeni, knjiga vtisov je polna pohval slikarju-amaterju, pa tudi spodbud, naj nadaljuje začeto delo.

Delavska univerza iz Ribnice je skupaj s podjetjem Bagat iz Zadra priredila od 29. julija do 28. avgusta v Ribnici tečaj za šivanje, krojenje in vezenje. Potekal je v treh skupinah, ob koncu pa so udeleženke priredile razstavo svojih izdelkov. Sredstva za tečaj so prispevale deloma udeleženke, deloma pa tovarna BAGAT. 1. septembra se je podoben tečaj začel v Sodražici, nato pa bo tudi v Grčaricah. Na sliki: skupina tečajnic iz Ribnice (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

Mi, starejši rod **kočevskih grafičarjev,** bomo po starem tiskarskem običaju priznali in **na gobo djali** NOVOPEČENE GRAFIČARJE tiskarne Kočevski tisk. Potrdil jih bo sam oče tiskarstva Johannes Gutenberg v soboto 4. septembra ob 16. uri v Gaju

Sorodniki, prijatelji, znanci in ostali meščani, sodelujte pri tej nevsakdanji svečanosti!

Z NOVIMI KADRI TAKOJ V RINŽO!

Sami Johanes Gutenberg iz Mainza, oča tiskarske umetnosti (pravzaprav Franc Cankar, najstarejši tiskar Kočevske) so preteklo soboto ob pomoči tiskarskega Škrata preizkusili znanje najmlajših črnih umetnikov (tiskarjev). Preizkušnja je bila v Kočevju na lesenem mostu v Gaju ob prisotnosti nekaj sto zijal. Kot je bilo pričakovati, znanje šestih bivših vajencev oz. novih pomočnikov ni bilo kaj prida vredno. Tako n. pr.: niso znali pravilno odgovoriti niti na vprašanje, zakaj se je prvemu ribniškemu astronavtu zmešalo (pravilen odgovor bi bil: ker se je pri pristajanju, sicer še visoko nad zemljo, zaletel v kočevske cene)) in na druga podobna vprašanja. Kazen za neznanje je bila huda. Ubogega nesrečnika so privezali na vrv in ga vrgli v Rinžo, da je direktor tiskarne »Kočevski tisk« obupano zastokal:

— Komaj smo jih izšolali, pa nam jih bodo že utopili!

Toda tako hudo le ni bilo. Nesrečnike so kmalu potegnili iz vode, za zdravilo pa so krščeni tiskarji izpraznili bokal, napolnjen z vinom.

Ko so bivši vajenci prestali vse težave krsta, so jih oča Gutenberg sprejeli v rod pravih tiskarjev. Seveda so vsi novi tiskarji, trije strojniki in trije ročni stavci, prejeli tudi krstna potrdila.

Javni krst tiskarjev bo predvidoma v bodoče vsako leto.

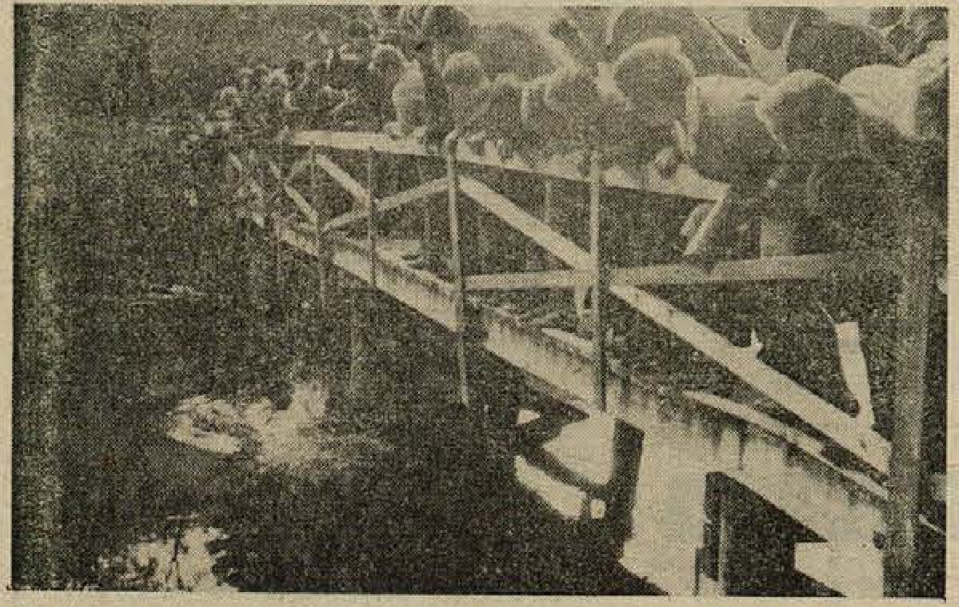

SEM RIBN'ČAN URBAN...

— po celem svet' sem znan! Samo ne več s krošnjo, oprtano na hrbtu, temveč z oplom in prikolico polno suhe robe. Našega Urbana smo v ponedeljek srečali na tržnici v Novem mestu, okrog njegove robe pa dosti gospodinj, ki so izbirale med žlicami in kuhalnicami. Pravijo, da se je že precej modernih Urbanov motoriziralo...

KAJ JE IZJAVIL AVSTRIJSKI VELEPOSLANIK V ŽENEVI

»Bil sem in sem ostal nacist«

»Če je to res, je to ena izmed največjih povojnih sramot te dežele. Gospodo, ki javno izraža svoje mnenje, je morda treba spoštovati, toda če so ta gospoda kriminalci, potem je tej gospodi treba povedati, da so kriminalci in da bomo z njimi ravnali kot z vsemi kriminalci.«

S temi besedami je dunajski Kurier pred dnevi komentiral vest, ki že nekaj časa kroži po Dunaju, potem ko so avstrijskega ambasadorja v Švici nujno poklicali na Dunaj na »disciplinsko zaslišanje.«

Gre za ambasadorja Johanna Turskega. Švicarski tisk je namreč zabeležil, da je Johann Tursky na sprejemu v jugoslovanski ambasadi izjavil pred nekaterimi švedskimi diplomati: »Točno je, da sem bil nacist. Tega ne tajim, ker sem še danes zvest tem idejam. Torej ostanem nacist.«

Po vesti v ženevskem listu Tribune de Geneve o tem incidentu, za katerega jugoslovanski gostitelji niso niti vedeli, ker izjave niso slišali, je neki poslanec o tem vprašal avstrijskega zunanjega ministra Kreiskega. Kreisky je — kot piše Abend Kurier — bil zares presenečen in je na poslančevo vprašanje odgovoril: »Zahteval sem od ambasadorja Turskega, da mi takoj pismeno opiše incident. Takoj ko bom imel v rokah njegovo poročilo, bom ukrepal. Prepričani ste lahko, da Avstrija ne bi trpela takega obnašanja svojih diplomatov.«

12-tonski tovor pod cesto

Na avtomobilski cesti pri Dobruški vasi se je 5. septembra ob 22.05 prevrnil tovornjak s prikolico, last podjetja AVTO-KOČEVJE, ki je vozil 12 ton ohišja diferencialov za pribojsko tovarno FAP. Voznik Roman Žijek s Kala pri Pivki je iz nepojasnjenega razloga zapeljal na razmehčano bankino, kjer se je vozilo nagnilo in padlo po nasipu. Škode na avtomobilu je za 6,7 milijona dinarjev, škode na tovoru pa še niso ocenili. Voznika Žijka in sopotnika Rudija Starca so izlekli iz pomečkane kabine šele kakšno uro po nesreči, oba pa sta težko ranjena. Med drugim sta si med prekucljajem polomila več reber in se poškodovala po vsem telesu.

V SISKU: trikrat dvojčki!

JEDINSTVO, lokalni tednik okraja Sisak poroča v svoji zadnji številki o nevsakdanjem dogodku v tamkajšnji porodnišnici: tri mlade matere so v enem tednu rodile dvojčke. Zorica Zoretić, krojaška delavka, je rodila dvojčici, gospodinja Marica Dragić dva dečka in gospodinja Draga Tomić fantka in punčko. Veselju domačih se je pridružila tudi Komunalna banka v Sisku, ki je podarila povečanim družinicam hranilne knjižice in prve vloge v njih.

GRAND PRIX LJUBELJ

Moto-cross za Grand Prix Jugoslavije, ki bo 19. septembra na Ljubelju, se hitro bliža. Letošnji pokrovitelj je ljubljanski Kompas. Proga bo letos preurejena in — težja. Razen domačih tekmovalcev so že prijavljeni tudi tekmovalci iz Sovjetske zveze in Madžarske.

Na prireditvenem prostoru bodo gostinska podjetja poskrbela za prehrano in pijačo, na voljo pa bodo tudi nacionalne specialitete. — Vstopnice bodo v predprodaji cenejše za 200 din in bodo v prodaji v vseh poslovalnicah Kompasa. Na dan prireditve bodo vstopnice veljale 500 din. Vstopnice za otroke bodo po 200 din.

Plavalci CELULOZE šesti

V vetrovnem in deževnem vremenu je bil v Šibeniku od 1. do 3. septembra zaključni plavalni del druge zvezne lige. Celulozar iz Krškega je startar oslabljen in je zasedel šesto mesto za domačini, Veležem, Odredom iz Kikinde, trboveljskim Rudarjem, POŠKOM iz Splita ter pred zrenjaninskim Proleterjem in zagrebškim Medveščakom. Najboljši v krški ekipi so bili Švab, Lileg in Bizjak. V popolni postavi bi se lahko borili za tretje mesto.

Neuspeh slovenskih balinarjev v Novem mestu

V nedeljo je bilo v Novem mestu državno prvenstvo posameznikov v balinanju. Tekmovalo je 8 Slovencev, 7 Hrvatov in 1 Črnogorec. Od Slovencev sta bila na balinišču tudi dva dolenjska tekmovalca: Mraz (Novo mesto) in Šušteršič (Krško).

Mraz je bil izžreban v skupino s Krstovićem (Tivat, Črna gora), Guštinom in Planinškom (oba Sežana). Mraz je proti Planinšku dobro začel, saj je vodil že 11:1, vendar je nato popustil in izgubil 13:15. Guštin je premagal Krstovića, Mraz pa je podlegel še slednjemu 11:15. Iz te skupine sta se uvrstila Guštin in Planinšek.

Šušteršič je imel težjo skupino, saj je bil skupaj z Jugovcem (Reka) in Firmom (Zagreb). Osvojil je tretje mesto, potem ko je premagal Juga (Anhovo) 15:14 in izgubil z Jugovcem 8:15 ter Firmom 2:15.

Med osem najboljših so se uvrstili 3 Slovenci in 5 Hrvatov. V prvi polfinalni skupini je zmagal Poniš pred Firmom, Planinškom in Guštinom; izpadla sta oba tekmovalca iz Sežane. V drugi skupini je bil najboljši Jugovac pred Gržićem, Škofom in drugim zagrebškim tekmovalcem. Tako so izpadli vsi Slovenci; največ je obetal Škof, vendar tudi njemu ni šlo.

Finale del je bil čisto hrvaški: Poniš (Reka) — Firm (Zagreb) 15:11, Jugovac — Gržić (Poreč) 15:13. Finale je minilo v premoči Poniša, ki je na tekmovanju pokazal najboljšo formo v tolčenju in bližanju. Zmagal je z rezultatom 18:8. Vrstni red: 1. Poniš, 2. Jugovac, 3. Gržić, 4. Firm, 5. Škof, 6. Planinšek, 7. Guštin, 12. Šušterič, 13. Mraz. Precej gledalcev, ki so si ogledali tekmovanje, je bilo zadovoljnih z igrami, tekmovalci pa so pohvalili odlično organizacijo, ki je bila v rokah domačih balinarjev. (en)

ŠPORT

Začetek rokometne sezone

■ Rokometaši iz Novega mesta pred tekmo verjetno niso pričakovali takšne katastrofe, še posebej, ker so prišli v Črnomelj neokrnjeni. Črnomaljci so kljub slabemu vremenu pokazali vse svoje odlike: hitrost, duhovite kombinacije in ostre strele na gol. Počasni Novomeščani se jim niso mogli upirati. Pri domačih so se izkazali vsi, še posebej sta bila nevarna krožna napadalca Puljak in Grabrijan, ki sta s svojo iznajdljivostjo spravljala Novomeščane v stalne težave. Po tej zmagi, še posebej pa po igri, lahko trdimo, da so Črnomaljci precej boljši od Novomeščanov, obeta pa se jim še večji uspeh, saj je večina mladincev. Rezultat: 19:4 (8:2).

■ Začetek nove rokometne sezone v Novem mestu ni nič kaj obetajoč! Prva tekma na Loki se je pred maloštevilnimi gledalci končala z najtesnejšo zmago domačih nad Črnomaljci. Novomeški rokometaši so zmagali 12:11 (5:5), tekma pa je bila prava rokometna antipropaganda! K temu je pripomoglo tudi slabo sojenje in ugovarjanje gostujočih igralcev. Oba tekmeca sta igrala precej slabše, kot smo ju vajeni gledati. Od igralcev, ki so bili pretekli četrtek na igrišču, je zadovoljil le Lozar iz Črnomlja.

■ Črnomaljci so premagali ekipo Medvod 19:18 (10:11). Če bi bili bolj pazljivi v obrambi, bi lahko zmagali z višjo razliko. Gostje so igrali lepo, na trenutke preostro, vendar se domačim niso mogli upirati, čeprav so ti niso preveč prizadevali. Odlikovala sta se Lozar in Žunič.

■ Rokometni začetek na Dolenjskem ni nič kaj obetajoč — vsaj po igri, ki smo jo videli v Novem mestu. To velja še posebej za Novomeščane, ki imajo tekmovanje v conski ligi že pred vrati! J. S.

Kolesarji-turisti za naslove

V Krškem je bila na 52 km dolgi progi tretja dirka kolesarjev-turistov za naslov slovenskega prvaka. Startalo je 18 kolesarjev iz Hrastnika, Beltincev in Krškega, zmagal pa je Povh iz Hrastnika (1.29,47) pred klubskim tovarišem Majsesom. Najboljši domačin je bil Kerin na 5. mestu. Slovenski prvak je postal Majses, medtem ko je Kerin iz Krškega tretji. Hrastničani so bili najboljša ekipa in so dobili pokal P. J.

KRŠKO : VRANSKO 1:1

V prvenstveni nogometni tekmi celjske podzveze sta se v nedeljo na stadionu Matije Gubca v Krškem moštvi domačih in Vranskega razšli z neodločenim rezultatom 1:1. Domači so bili boljši, vendar žoga ni hotela v gol. Prvi strelec je bil Sotošek v 31. minuti za domače, v 87. minuti pa je Vujović dosegel avtogol in izenačil. Boljša pri domačih sta bila Iskra in Sotošek. Pred 250 gledalci je Pleterski s Senovega sodil dobro.

Novo mesto – Maribor 1:3

V prvenstveni odbojkarski tekmi slovenske lige so Novomeščani na Loki pred okrog 150 gledalci izgubili z ekipo Maribora 1:3 (9:15, 15:15, 15:10, 7:15). Ljubljančan Šepman je sodil dobro.

Novomeščani so igrali v standardni postavi, a so bili vseeno slabše moštvo. Vodeči na tabeli ni dovolil, da bi bila njegova zmaga ogrožena: z boljšo igro v polju in višjimi skoki na mreži so si mariborski odbojkarji zagotovili lahko zmago proti moštvu, ki je v začetku sicer dajalo močan odpor, nato pa je njegova volja do igranja in zmage močno upadla.

Po tem porazu so možnosti Novomeščanov za drugo mesto tudi teoretično na ničli: zdaj so četrti in bodo na tem mestu tudi ostali, če ne bodo doživeli nepričakovanih spodrsljajev: gledalci pa se morajo pomiriti z ugotovitvijo, da tudi v tekmah z Jesenicami in Kanalom najbrž ne bodo videli zmage domačinov. Današnja odbojka pač zahteva celega moža: pri Novomeščanih se nekateri odlikujejo na mreži, drugi pa v polju. To je premalo za zmage z moštvi, v katerih igrajo odbojkarji z dobro igro v polju in visokimi in dobro postavljenimi bloki na mreži. Seveda pa je še zmeraj kaj lahko ugotoviti, da Novomeščanom moštva s spodnjega dela lestvice še dolgo ne bodo kos. V športu veliko pomenijo tudi — izkušnje. Teh pa imajo Novomeščani res veliko!

Jesenski start atletov

Novomeški atleti so začeli jesensko sezono preteklo soboto s klubskim mitingom na stadionu bratstva in enotnosti. Dosegli so vrsto prav dobrih rezultatov, ki obetajo še večje uspehe na prihodnjih tekmovanjih: v soboto, 11. septembra na klubskem prvenstvu, v nedeljo, 3. septembra na odprtem prvenstvu Dolenjske in končno v nedeljo, 26. septembra na tradicionalnem četveroboju Dolenjska-Gorenjska-Primorska-Zasavje. Vsa tekmovanja bodo na novomeškem stadionu.

Najboljše rezultate sta v soboto po pričakovanjih dosegla Špilar in Zaletelj ter Istenič, brata Pavlič, Konda, Slak in Simčič. 100 m — moški: Zaletelj 10,8, Istenič 11,1; mladinci: Šlajkovec 12,2; pionirji: Kovačič 12,8.

Skok v višino — mladinci: Penca 170.

Skok v daljino — člani: Zaletelj 679, Istenič 620; mladinci: Penca 603, Šlajkovec 583; pionirji: Slak 574, Suhy 527.

Troskok — člani: Istenič 12,47; mladinci: Penca 10,60; pionirji: Slak 11,52.

Met krogle — mladinci: Smodej 13,50; pionirji: B. Pavlič 11,15.

Met diska — člani: Špilar; mladinci: Konda 32,80; pionirji: B. Pavlič 31,90, Simčič 30,05.

Met kopja — člani: Špilar 67,10; Istenič 53,10; mladinci: S. Pavlič 55,70, Smodej 42,30; pionirji: B. Pavlič 46,85, Simčič 42,25.

Omenimo še, da sta Novomeščana Slavko Pavlič in Katja Močnik uspešno zastopala slovensko reprezentanco na »Mladinskem kupu republik« v Kranju: Pavlič je bil v metu kopja tretji z osebnim rekordom (57,40), Močnikova pa kot najboljša Slovenka četrta v teku na 400 m (65,0). F. MIKEC

Brata Toplišek na novo pot

V brežiškem mladinskem klubu sta te dni brata Toplišek pripovedovala svoje doživljaje z zadnjega potovanja.

— Koliko časa je trajalo potovanje?

— Dva meseca in tri dni: prvotno sva mislila potovati več časa, vendar zaradi poplav in deviz, ki jih nisva imela dovolj, to ni bilo mogoče.

— Kaj vaju je napotilo na pot?

— Predvsem nadaljevanje sedemletne potovalne tradicije in želja po spoznavanju krajev z malo hrabrosti in iznajdljivosti.

— Kdaj bomo lahko videli diapozitive, ki sta jih delala na poti?

— Potovanje sva posnela na okrog 400 diapozitivov. Nekaj jih je že narejenih, drugi pa bodo čez dva meseca. Takrat bova tudi pripravila predavanje.

— Sta bila s čolnom zadovoljna?

— Čoln tovarne »Elan« iz Begunj je praktično nepotopljiv! Niti enkrat se nisva prevrnila. Škoda je le, da nima krmila. Trenutno je malo poškodovan, vendar se vseeno lahko voziva. Pač pa sva trikrat zlomila veslo.

— O vajinem potovanju je pisalo precej časopisov!

— Da. Zbrala sva že precej člankov, vendar nama jih še precej manjka. To bo pač dokumentacija za »poznejše rodove«.

— Kako je bilo pri številnih carinskih prehodih?

— Čez mejo sva šla štirinajstkrat. Komplikacij nisva imela, tudi na madžarski in češki meji ne. Le češki carinik me je prepričeval, naj si obrijem brado, ker nimam take slike v potnem listu.

— In bodoči načrti?

— V načrtu imava zanimivo potovanje: Janko gre k vojakom, jaz pa bom nadaljeval študij. Medtem pa bova izdelala načrt še za eno potovanje, ki bo verjetno zadnje!

Brata Janez in Maks Toplišek

SMEH STOLETIJ

Proti koncu 16. stoletja je bila moška brada v veliki modi. Španski kralj Filip II. je poslal v Vatikan kot odposlanca še zelo mladega plemiča. Ko je papež Sikst V. zagledal mladega, golobradega moža, je nejevoljno zagodrnjal.

»Španskemu kralju najbrž primanjkuje mož, ker mi pošilja golobrade dečke.«

Mladenič pa ni izgubil prisebnosti duha in je brž odgovoril:

»Če bi moj kralj slutil, da je vaši svetosti več do brade, kakor do sposobnega moža, bi vam prav gotovo rajši poslal — kozla.«

*

Cervantes je na stara leta potoval po Španiji. V podeželski gostilni je podvoril krčmarici.

»Gospod, oglasiti bi se morali pred kakimi tridesetimi leti, tedaj bi vas morda poslušala,« ga je zavrnilo dekle.

»Saj sem se oglasil, gospodična,« je odgovoril avtor Don Kihota. »Našel pa sem vašo mamico, ki mi je rekla, naj pridem, ko bom starejši. To me je spodbudilo, da sem danes poskusil še pri vas.«

*

Nizozemski general Moritz Nassau je obsodil nekega moža po nedolžnem na smrt. Obsojenčev sin je skoval proti generalu zaroto, da bi maščeval očeta. Toda njegov namen se je ponesrečil, mladeniča so prijeli in obsodili na smrt.

Tedaj je mladeničeva mati stopila h generalu in ga prosila milosti za svojega sina.

»Kako to, gospa?« je vprašal Nassau pogumno mater, »da niste za svojega moža prosili milosti, za sina pa prihajate k meni?«

»Za svojega moža nisem prosila milosti, temveč pravico. Moj sin pa je kriv, zato sem prišla prosit zanj.«

Ponosni odgovor je napravil na generala takšen vtis, da ji je izpolnil prošnjo.

G. SIMENON — Maigret se boji — 11

— Uganil si. Po svojem položaju sem jih dolžan obiskovati. In v bistvu niso tako zoprni, kot so videti. Hubert Vernoux na primer je človek, ki ima zelo hude skrbi, to ti prisežem. Nekoč je bil zelo bogat. Zdaj je manj in sprašujem se, ali je sploh še, zakaj odkar je večina kmetov postala posestniška, trgovina z zemljo ni več tisto, kar je bila, Hubert je preveč obremenjen z obveznostmi, dolžan je vzdrževati vse svoje domače. Alain, ki ga poznam bolje, pa je fant, ki ga preganja fiksna ideja.

— Kakšna?

— Bolje bo, da za to zveš. Obenem boš tudi zvedel, zakaj sva se on in jaz prejle na ulici nemirno spogledala. Povedal sem ti, da je oče Huberta Vernouxa umrl od delirium tremensa. Po materini strani, to je pri Courçonih, ni preteklost nič lepša. Stari Courçon je napravil samomor v precej skrivnostnih okoliščinah, ki so jih prikrivali. Hubert je imel brata Bazilija, o katerem ne govorijo nikoli in ki si je sedemnajstleten vzel življenje. Vse kaže, da lahko posežemo še tako daleč nazaj, povsod bomo v družini našli blazneže in čudake.

Maigret je poslušal in leno vlekel pipo, včasih pa srknil iz kozarca.

— Zaradi tega je Alain študiral medicino in je stopil za asistenta k Sveti Ani. Ljudje trdijo, in misel je sprejemljiva, da se večina zdravnikov specializira za bolezni, ki jim po njihovem mnenju grozijo.

»Alaina preganja misel, da pripada družini blaznežev. Po njegovem je njegova teta Lucilija na pol blazna. Tega mi ni rekel, vendar sem prepričan, da oprezuje ne samo za očetom in materjo, ampak tudi za lastnimi otroki.

— Ali ljudje v teh krajih to vedo?

— Nekateri o tem govorijo. V mestecih se zmerom govori veliko in z nezaupanjem o ljudeh, ki ne živijo povsem tako kot drugi.

— Govorili so posebno po prvem hudodelstvu?

Chabot se je obotavljal samo trenutek, potem je prikimal.

— Zakaj?

— Ker so vedeli ali domnevali, da se Hubert Vernoux in njegov svak Courçon nista razumela. Morebiti tudi zato, ker sta stanovala ravno drug nasproti drugega.

— Sta se obiskovala?

Chabot se je prisiljeno nasmehnil.

— Kaj si boš le mislil o nas. Zdi se mi, da v Parizu podobne razmere ne bi bile mogoče.

Z eno besedo, preiskovalnega sodnika je bilo sram okolja, ki je bilo pravzaprav njegovo, saj je v njem živel leto in dan.

— Povedal sem ti, da so bili Courçonovi na tleh, ko je Izabela vzela za moža Huberta Vernouxa. Hubert je svaku Robertu dajal podporo. In tega mu Robert nikoli ni oprostil. Kadar ga je omenil, je ironično dejal:

— Moj svak — milijonar.

Ali pa:

— Za to bom povprašal našega bogatina.

Nikoli ni prihajal v veliko hišo na Rabelaisovi ulici, čeprav je skozi svoja okna lahko videl vsakogar, ki je prihajal vanjo ali iz nje odhajal. Stanoval je nasproti v manjši, vendar spodobni hiši, kamor je vsako jutro prihajala postrežnica. Sam si je čistil čevlje in kuhal kosila, se trudil, da so ga vsi videli, kadar je nakupoval oblečen kot graščak, ki potuje po svojih posestvih, in bilo je videti, da nosi šop čebule ali špargeljev kot trofejo. Najbrž si je predstavljal, da jezi Huberta.

— Se je Hubert jezil?

— Ne vem. Mogoče. Vseeno pa ga je še naprej vzdrževal. Večkrat so ju ljudje videli, ko sta se srečala na ulici in se pomenila s kisloprijaznimi besedami. Neka podrobnost, ki ni izmišljena: Robert de Courçon nikoli ni spuščal zaves na oknih, tako da je družina nasproti njemu lahko videla, kako živi od jutra do večera. Nekateri zatrjujejo, da jim je včasih pokazal jezik.

Po vsem tem bi ne bilo težko trditi, da se ga je Vernoux znebil ali da ga je pobil v trenutku razjarjenosti.

— Je to že kdo trdil?

— Je.

— Si tudi ti na to pomislil?

— Moje poklicno načelo je, da a priori ne zametujem nobene hipoteze.

Maigret ni mogel drugače, kot da se je tej doneči puhlici nasmehnil.

—Si Vernouxa zaslišal?

— V svojo pisarno ga nisem povabil, če misliš na to. Kljub vsemu ni bilo dovolj elementov, da bi lahko osumili moža, kakršen je on:

Rekel je:

— Moža, kakršen je on.

— In zavedel se je, da se je izdal, da je s tem priznal svojo popolno ali delno pripadnost tej druščini. Ta večer, ta Maigretov obisk sta morala biti zanj prava muka. Tudi za komisarja to ni bilo zabavno, četudi se mu zdaj ni več enako hotelo odpotovati.

— Srečal sem ga na ulici kot vsako jutro in mu postavil nekaj vprašanj, ne da bi bilo to opaziti.

— Kaj je rekel?

— Da tisti večer ni zapustil svojega stanovanja.

— Ob kateri uri je bilo hudodelstvo storjeno?

— No ja, kaj pa imajo, razen morja in sonca, letoviščarji na Jadranu več od naju?

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

141. — Mračilo se je, ko sta se odpravila naprej. Molče sta stopala po ozki stezi. Rudi se je ustavil in zamišljeno dejal: »Pa le niso vsi Nemci morilci in požigalci.« — »Niso,« je odvrnil Noč. »Ta, ki naju je videl na kozolcu, že ni bil. Prisilili so ga, da služi vojsko, sicer bi ga ustrelili, toda morilec ni.« — »Ja,« je zamrmral Rudi in stopil v mrak pod smrekami, v katerih se je lovil nočni veter.

142. — Zvečer drugega dne sta z vrha zrla na ozko dolino pod seboj, po kateri so se druga ob drugi vlekle tri svetle črte: Sava, cesta in železnica. »Čez te tri pregraje še,« je dejal Noč, »onstran pa je Dolenjska. Če bo po sreči, se bova jutri že vračala. Na koncu poti sva — toda konec je najtežji.« — »Še nikdar nisem bil tako daleč od doma,« je zamišljeno dejal Rudi, »prvič vidim Savo.«

143. — Okrog polnoči je Noč potrkal na okno lesene bajte ob Savi. Okno se je na pol odprlo in nekdo je šepetaje vprašal: »Kdo je?« — Noč, je odgovoril kurir. V oknu se je pokazala moška glava: »Mislil sem že, da te ne bo. Ne vem, ali Jutro še čaka.« — »Čaka, gotovo čaka,« je odvrnil Noč. »Pridi noter,« je rekla glava in izginila. Vrata so se potihem odprla. Stopila sva v mračno vežo.

144. — »Poslušaj, Noč,« je dejal moški srednjih let, oblečen v ponošeno železničarsko uniformo, »počakati boš moral, da jutri dobim nekoga, ki bo šel s teboj čez. Jaz ne morem, zlomil sem si roko. Jutri zvečer ti ga pripeljem in ponoči bosta zaveslala čez Savo.« Noč je odkimal: »Ne, grem pa sam.« — »Sam ne moreš, saj veš,« je dejal železničar. Noč je pogledal Rudija: »Kaj praviš, ali bi midva zmogla?«

NAMESTO SVEČANE SEJE ObS TREBNJE:

Delovni sestanek samoupravljalcev

Zbora samoupravljavcev so se med drugimi udeležili predsednik izvršnega sveta SRS Janko Smole, član CK ZKS Marko Bulc, zvezni in republiški poslanci, nekateri republiški sekretarji, borci Gubčeve brigade in drugi

O gospodarski reformi in prilagojevanju podjetij njenim ukrepom so razpravljali: JANEZ KOVAČIČ iz TSS Mirna, DARKO KRISTOF iz KEMO-OPREME Trebnje, CVETA LOVŠE iz DANE Mirna, SLAVKO NEMANIČ, KZ Trebnje, dr. JELENA SEDEJ, ZD Trebnje, MARJAN PIVK, ISKRA Mokronog, TONE MARKOVIČ, MERCATOR Trebnje, IVAN PUCELJ, MODNA OBLAČILA Trebnje, FRANC REŽUN, osnovna šola Trebnje in ROMAN OGRIN, sekretar ObK ZKS, ki je imel uvodni referat.

V soboto, 4. septembra, na dan občinskega praznika trebanjske občine, se je v dvorani kulturnega doma v Trebnjem ob 9. uri pričel zbor samoupravljavcev, ki so ga organizirale družbeno politične organizacije in občinska skupščina. Po pozdravni in uvodni besedi predsednika ObO SZDL Slavka Kržana je o gospodarskem napredku občine in nalogah, ki jih je na področja gospodarskega in družbeno političnega življenja prinesla reforma, v obsežnem referatu spregovoril sekretar ObK ZKS Roman Ogrin. V razpravi so sodelovali delegati iz devetih delovnih organizacij.

Tovarno šivalnih strojev na Mirni je predstavil član njenega kolektiva Janez Kovačič. Opisal je prehojeno pot podjetja, ki ni bila vedno prosta ovir, in omenil naloge v novih pogojih gospodarjenja. Darko Krištof je opozoril na nujnost usklajevanja internih predpisov delovnih organizacij z novimi gospodarskimi ukrepi ter dodal, da je njegovo podjetje KEMO-OPREMA že sprejela nekaj ustreznih aktov. Cveta Lovše, predstavnica mirenske DANE, je dala svoj kolektiv za zgled, kako je treba gospodariti, da ni okrnjeno samoupravljanje. Po njenem mnenju je to možno le, če vodstvo in kolektiv delata z roko v roki. Kmetijska zadruga se po besedah njenega predstavnika Slavka Nemaniča bori s težavami, ki so se z leti nagrmadile in ovirajo kmetijsko proizvodnjo. Dr. Jelena Sedej iz trebanjskega zdravstvenega doma je omenila velik napredek v zdravstvu in prizadevanja svojega kolektiva, da kar najbolj pomaga pri zdravstvenem prosvetljevanju občanov. Franc Režun se je dotaknil težav, na katere je zadela osnovna šola v Trebnjem in nasploh šolstvo v občini. Osvetlil je nekaj problemov, ki jih je dolžna poleg šolskih ustanov reševati tudi družba. Za obrat ISKRE v Mokronogu je njen predstavnik Marjan Pivk rekel, da bo izšel iz težav le tedaj, če se mu bo posrečilo proizvodnjo kakovostno in količinsko izboljšati. Tone Markovič iz trebanjske MERCATORJEVE poslovne enote je govoril o nujnosti specializacije trgovin, Ivan Pucelj pa o prizadevanjih kolektiva v trebanjskem obratu MODNIH OBLAČIL. Stane Hribar je potem prebral resolucijo zbora samoupravljavcev, v kateri je podčrtano, da je izvajanje gospodarske reforme najvažnejša naloga samoupravljavcev.

Udeleženci zbora so zatem prisostvovali otvoritvi nove šole v Trebnjem. Dalj kot uro so si ogledovali učilnice, kabinete, telovadnico in druge sodobno opremljene prostore v tej za vso občino izredno pomembni stavbi. Šola, ki jo je projektiral inž. arh. Emil Navinšek iz Ljubljane in zgradilo SGP Pionir iz Novega mesta, je na obiskovalce naredila izredno močan vtis in pohvale kar niso nehale deževati. Najbolj so nove šole lahko veseli učenci in učitelji, ki bodo šolsko leto 1965/66 (medtem se je že pričelo) delali v sodobnih pogojih.

J. ZORAN

Slabša krompirjeva letina

Kakor je izjavil odbornik inž. Drago Kotar na zadnji seji občinske skupščine, bo letošnji pridelek krompirja v trebanjski občini za kakšnih 30 odstotkov manjši kot lani. Slabšo letino pričakujejo predvsem zaradi neugodnega vremena, ki letos ni bilo najbolj naklonjeno kmetovalcem.

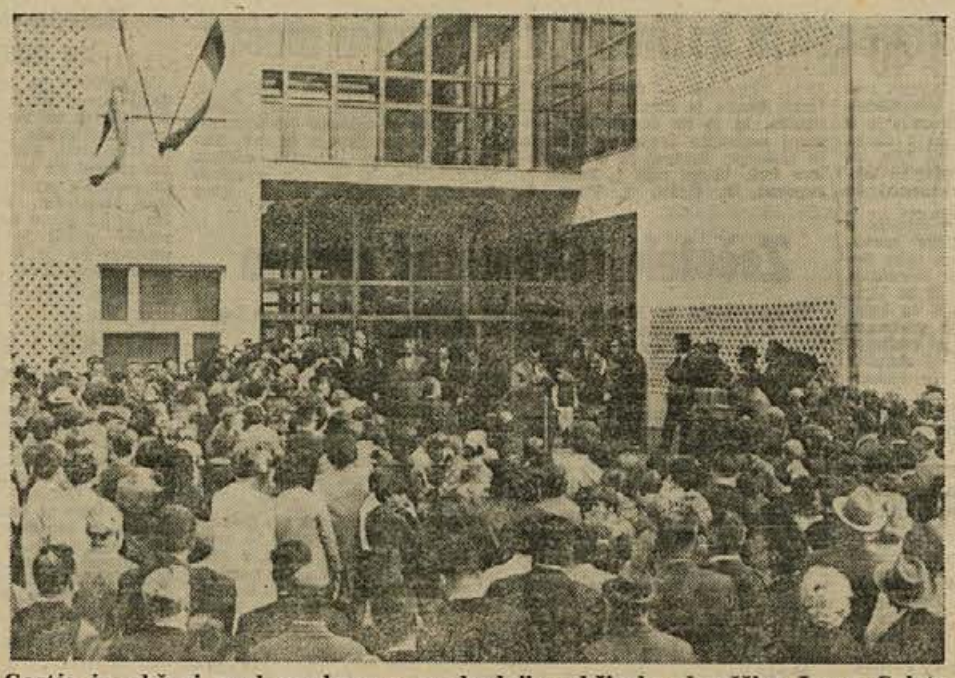

Gostje in občani med pozdravom predsednika občinske skupščine Ivana Goleta pred avlo nove trebanjske šole

Reforma pa kar mimo kolektivov

Moik na zadnji seji občinske skupščine v Trebnjem pa kaže, da gre reforma tudi mimo odbornikov – obveščanje je spet odpovedalo – Štipendisti (strokovnjaki?!) so nezaželjeni – Zakaj in doklej tako?

Slaba organizacija dela, razrahljana delovna disciplina in neizpolnjeni tehnološki postopki najbolj ovirajo podjetja, ki iščejo izhod v reformi. Občinska skupščina je zato na seji 2. septembra naročila pristojnim organom, naj v neposrednem sodelovanju z organi upravljanja dosežejo, da se bodo v podjetjih naposled »našli«, zaostrili osebno odgovornost in takoj ukrepali.

Ob analizi polletnih obračunov v gospodarskih organizacijah in informaciji o prvih ukrepih, ki jih je sprožila reforma, je bil takšen sklep nujen. Odborniki so sicer hoteli z molkom obiti razpravo oziroma se od nje oddaljiti, ko pa jih je predsednik skupščine opozoril, da jih bo začel poimensko pozivati, se jih je le nekaj oglasilo. **Tako majhno število govornikov o tako važnem vprašanju pa je samo kazalo, da odborniki ali o reformi nič ne vedo ali pa nočejo povedati »tistega«, ker se ne bi radi prikazali v slabi luči. Ni prav, da so molčali odborniki iz podjetij, kjer je reforma najmanj prodrla.** Spričo stanja, kakršnega prikazujeta analiza in še bolj informacija o prvih ukrepih, pa se zaskrbljenost podvoji. O reformi ni razpravljal še noben kolektiv večjega podjetja. Kar zaposleni vedo o tem, so slišali od članov delavskega sveta ali pa so prebrali na oglasnih deskah, da je o novih pogojih gospodarjenja že razpravljal ta ali oni organ oziroma organizacija. Očitno je obveščanje spet odpovedalo.

Seveda so bile temu primerno tudi odločitve najčešče v rokah manjšine. Na seji se noben odbornik ni vprašal, zakaj tako in doklej tako. Podjetja (z izjemami) nimajo spodbudnih pravilnikov. Nagrajevanje po storilnosti še nima povsod zagovornikov, nasprotno pa je množica takih, ki vztrajajo pri pavšalno odmerjenih (seveda ne vedno nizkih!) osebnih dohodkih. Tako »nagrajujejo« zlasti osebje v upravi in režijske delavce. Reforma je šla (v prvih tednih) mimo kolektivov, razen tistih, ki v celoti tvorijo delavske svete. Levo in desno so ostale nedotaknjene skrite rezerve. Tudi strokovnjaki še niso povsod najbolj priljubljeni, kar potrjuje tudi dejstvo, da marsikje ne sprejemajo štipendistov, študente, ki bodo vsak čas končali študije in se zaposlili, pa brišejo s spiska novih kadrov. Res je čudno, da na seji ni bilo slišati veliko besed o vsem tem. Z reformo se ne kaže igrati, približno tako je izzvenel tudi sklep skupščine, omenjen v uvodu.

TREBANJSKE NOVICE

Strelci za pokal

Preteklo nedeljo je občinski strelski odbor organiziral tekmovanje z malokalibrsko puško za pokal predsednika ObS. Strelska družina Trebnje ga je osvojila tretjič zapored in ga bo imela v trajni lasti. Med posamezniki je bil najboljši Hrovat iz SD Mokronog (102 kroga) pred Liparjem (SD Dob) in Glogovškom (SD Trebnje). Najboljši pionir Radin iz SD Trebnje je nastreljal 75 krogov.

SA

Po čem bo kruh v Sevnici?

Občinska skupščina je spremenila odlok o najvišjih prodajnih cenah za kruh in moko in ga prilagodila razmeram na tržišču. Kilogram kruha iz moke nižjega tipa 1.000 odslej ne sme biti dražji od 136 din, kilogram kruha iz moke nižjega tipa velja lahko največ 168 din, kilogram kruha iz moke tipa 400 pa največ 200 dinarjev. V maloprodajni ceni so upoštevani stroški najnujnejšega zavijanja kruha.

Za moko vrste B so določene tele najvišje cene: 140, 190 in 240 din; za moko vrste C pa so cene naslednje: 130, 170 in 220 din. Kruh in moka sta v Sevnici za nekaj dinarjev cenejša kot v Brežicah.

Obnovitev najstarejše kapele v Loki

Te dni je bila obnovljena ena najstarejših kapel v Sloveniji. Kapela v Loki je pod zaščito spomeniškega varstva. Zgrajena je bila leta 1700, zadnjikrat pa je bila prenovljena 1770 leta. Na kapeli je še dobro ohranjen vzidani loški grb. Cerkev v romanskem slogu je bila zgrajena leta 1208.

S. Sk.

Tudi sevniška skupščina o cenah

Sevniška občinska skupščina je na seji 26. avgusta zmanjšala občinski proračun za 38,490.000 din. Da ne bi bili zaradi tega prizadeti osebni dohodki, je morala vsaka delovna skupnost zagotoviti 5 odst. rezervo. Plan proračunskih izdatkov je bil v realnem odnosu z dohodki in v sevniški občini ni bilo čutiti izpada na področju osebnih dohodkov tako kot v nekaterih drugih komunah. Nobenih razlogov ni torej za razburjanje zaradi opisane omejitve.

Posebna komisija je ugotovila, da je mogoče v upravi obč. skupščine zmanjšati število uslužbencev od 89 na 69. Nameravali so ukiniti tudi krajevne urade na Blanci in v Boštanju, vendar predlog ni bil sprejet, ker smatrajo odborniki, da so ti uradi potrebni. Sklenili pa so, naj se uvede delitev dela KU tako, da bi en uslužbenec delal nekaj dni na KU v enem kraju, nekaj dni pa v drugem.

Kdaj bo kruh boljši?

Na prenekaterem področju je bilo v zadnjem času doseženo znižanje cen, če ne drugače, tudi z administrativnimi ukrepi. Glede cene kruha in moke je bilo že mnogo pritožb, vendar je še vse po starem. Takoj, ko so se pojavile nove cene za kruh, je bil črn kruh mnogo slabši kot prej. Peki so se izgovarjali na pomanjkanje nekaterih vrst moke, inšpekcijski organi pa so ugotovili, da ima pekarna moke dovolj. Zaradi tega pričakujejo potrošniki boljši kruh vsaj v bodoče.

Bel in črn kruh bodo pekli v kilogramskih štrucah, pol belega bodo prodajali v štručkah po pol kilograma, da ne bo zmešnjav zaradi vrst in cene kruha. Pri belem kruhu so v ceni vračunani tudi stroški za zavijanje, vendar je hujši problem to, da ga ne morejo speči toliko, kolikor bi ga potrošniki želeli.

Mleko je v Sevnici nekaj dražje kot v nekaterih drugih krajih predvsem zaradi tega, ker plačajo zanj dvakratni prevoz. Mlekarna odkupuje mleko od kmetov po 100 din, v trgovini pa stane 140 din. Mnoge družine še vedno kupujejo mleko pri kmetih, a včasih prav nič ceneje kot v trgovini.

Preden so odborniki glasovali za spremembe stanarin, so jih primerjali z drugimi občinami. Končno so sklenili, da bo znašala poslej akontacija na stanarine 110 odst. sedanje cene. To pa velja le za stanovanja v novih blokih.

Vsi sprejeti odloki o cenah, maržah itd., določajo le zgornjo mejo, od samoupravnih organov posameznih delovnih organizacij pa je odvisno, če bodo znali poiskati možnosti za nižje cene.

A. ŽELEZNIK

SEVNIŠKI VESTNIK

Matični urad Sevnica

Avgusta sta bila doma rojena 2 dečka. Poročili so se: Peter Lorenčič iz Sp. Porčič in Marija Kralj z Blance; Jože Gradišek iz Kozjega in Rozalija Klakočar iz Sevnice; Marjan Senica iz Kovka pri Hrastniku in Terezija Železnik iz Križ pri Sevnici; Jože Puc iz Koluderja in Leopoldina Žnidaršič; Zdravko Dobrišek in Cvetka Kajič, oba iz Sevnice; Janez Koprivec iz Krmelja in Darinka Omejec s Senovega; Franc Zupančič iz Radeč pri Zidanem mostu in Joža Koren iz Loke; Helmut Kostajnšek in Marija Zakšek, oba iz Sevnice; Friderik Predanič iz Zdol in Terezija Požun iz Sevnice; Stanislav Plaznik in Sidonija Jerele, oba iz Sevnice.

Umrli so: Anton Jevšek, upokojenec z Dedne gore 57 let; Janez Teraž, oskrbovanec iz Impoljce, 65 let; Anton Prašnikar, oskrbovanec iz Impoljce, 61 let; Jernej Kolman, užitnikar iz Drožanja, 86 let; Ignac Krnc, upokojenec iz Ledine, 62 let; Jože Mlinarič, užitkar z Žigarskega vrha, 78 let; Lucija Štrbuci, upokojenka iz Sevnice, 90 let.

Ne samo podpis na pogodbo...

V trebanjski kmetijski zadrugi se bojijo, da povečano pogodbeno pridelovanje ne bo navrglo sredstev za stroške, ki so jih do zdaj pokrivale premije. Bojazen utemeljujejo s tem, **da pomeni kooperacija vse preveč samo odkup pridelkov in živine, premalo pa strokovno pomoč zadruge svojim kooperantom.** Premaknilo naj bi se torej v tem najbolj kočljivem vprašanju. Ker v zadrugi menijo, da jim je obrat kooperacije potreben, ga ne bodo strokovno in številčno okrnili, temveč razmislili o taki pogodbeni proizvodnji, ob kateri se ne bo treba bati prevelikih stroškov. Napredka si želijo tudi kmetje kooperanti, ki sicer vedo, »kako se seje pšenica«, ne vedo pa še, kakšna gnojila so najboljša, kako jih uporabiti in na kakšni zemlji, da bo pridelek boljši od sedanjega. **Od kmetijskih tehnikov, ki jih pošilja zadruga sklepat kooperacijske pogodbe, si želijo kaj več kot podpisa na pogodbo. Potrebujejo predvsem strokovnih nasvetov, ne oziraje se na tiste kmete, ki mislijo, da že vse vedo.** Če bodo zadružne strokovnjake videli na svojih poljih tudi tedaj, ko pšenica še raste, in ne samo, ko ponudijo pšenično zrnje v prodajo, uspeh ne bo malenkosten.

Kaže, da bo do takega sodelovanja prišlo v zadovoljstvo zasebnega in družbenega kmetijstva.

OBVELJALA JE BESEDA SKUPŠČINE

Na Razborju ne bo več 7. in 8. razreda

Na občinski seji so pred začetkom šolskega leta spet oživela mnenja za samostojnost razborske osnovne šole in mnenja za prešolanje otrok zadnjih dveh letnikov v Sevnico. Če bi bila ta šola bliže občinskemu središču, tega kamna spotike nikoli ne bi bilo, tako pa ljudje oklevajo med dvema možnostma. Staršem tam gori ne kaže zameriti, če bi raje pošiljali otroke v šolo bliže doma, prav pa je, da jih svet za šolstvo opozori na slabe strani takega šolanja. Večina je sprevidela, da je treba dati prednost boljšemu pouku v popolni osnovni šoli in tako so odborniki izglasovali obvezno prešolanje učencev 7. in 8. razreda v Sevnico.

Zjutraj se bodo ti učenci vozili v Sevnico z vlakom, nazaj pa jih bo do Brega prevažal avtobus. Skupščina je zagotovila reden enostranski prevoz skozi vse leto. Odborniki pričakujejo, da bodo starši pravilno razumeli njihov sklep, saj želijo z njim omogočiti otrokom izpod Lisce kar največ znanja in lažjo pot do poklica.

40 milijonov letnega prihranka v upravi

Občinska skupščina v Brežicah je z zmanjšanjem administracije odločno zaorala pot varčevanja pri trošenju proračunskih sredstev. Upravni aparat bo skrčila za 32 ljudi s tem pa bo na leto lahko prihranila blizu 40 milijonov dinarjev. Nekaj uslužbencev je že odšlo, 20 pa jih je dobilo odpovedi 1. septembra.

Da bi prihranila sredstva, se je skupščina odločila tudi prenesti cestno službo na sklad za vzdrževanje občinskih cest. Zaposlili bodo cestnega nadzornika, ki bo potem prevzel vso skrb za ceste v občini. Do sedaj je opravljal te dolžnosti Zavod za komunalne zadeve, vendar je bilo to zelo drago. Predstavniki občinske skupščine menijo, da bo nujno treba razmišljati o združitvi tega zavoda z obrtnim podjetjem Posavje in s servisom krajevne skupnosti. Poslovanje bo tako mnogo bolj ekonomično, občani pa bodo deležni cenejših uslug.

Bojsno – Globoko z avtobusom

Sklep občinske skupščine Brežice o ukinitvi osnovne šole v Bojsnem je pri ljudeh prvotno naletel na precejšnje negodovanje, zato se je nekaj zastopnikov staršev iz tega okoliša predzadnji ponedeljek oglasilo pri predsedniku občinske skupščine tov. Šepetavcu.

V razgovoru so navedli vse svoje pomisleke, vendar so potem le uvideli, da njihovi otroci s prešolanjem ne bodo prizadeti. Vsi šolarji bodo v novem šolskem letu obiskovali popolno osemletko v Globokem, do koder se bodo prevažali s kombijem. Reden prevoz jim je zagotovila občinska skupščina.

Zdaj se bodo vaščani iz Bojsnega morali posvetovati o tem, kaj postaviti v izpraznjeno šolo. Na občinski skupščini so jim priporočili, da bi bilo dobro v teh prostorih urediti kako šivalnico. Morda bi bila celo Konfekcija Lisca iz Sevnice pripravljena odpreti tam svoj obrat.

Višje štipendije in več štipendistov

1. septembra se je v Brežicah sestal razširjeni plenum občinskega komiteja ZMS. Plenuma se ni udeležilo kar dve tretjini povabljenih. Navzoči so razpravljali o slabi aktivnosti mladinske organizacije in o letnih konferencah, ki jih bodo sklicali do sredine oktobra. Ko je Vlado Deržič kritično ocenil delo organizacije in zahteval poživitev aktivnosti ter sodelovanje pri izvajanju gospodarske reforme, so njegove misli podprli in razširili številni diskutanti. Posebej so opozorili na načelo demokratičnosti v mladinski organizaciji, na pomen družbenega izobraževanja mladincev ter na kadrovske težave po aktivih in v komiteju. Plenum je smatral, da je nujno potrebno zvišati štipendije in povečati število štipendistov, saj strokovnjakov v občini zelo primanjkuje. Komite bo priredil seminar za samoupravljalce, ki je junija odpadel. V. P.

Borci iz Dobove na izletu

KO ZB je konec julija organiziral dvodnevni izlet za člane in aktiviste svojega področja. 47 nas je odpotovalo iz Dobove proti Bistrici ob Sotli, skozi Podčetrtek, Mestinje, nato pa smo se ustavili v Rogaški Slatini. Nato smo odpotovali proti Hočam Radgone, ker smo želeli videti mejno Muro. Preden se je zmračilo, smo odpotovali proti Slatini Radinci, kjer nam je prizadevni inž. Anton Škvarc priskrbel prenočišče. Zgodaj zjutraj smo se naslednjega dne napotili v Kapelo, kjer nam je upravnik razkazal posestvo in nam razložil obdelavo, trgatev in prešanje, nato pa nas je odpeljal v klet, kjer spravijo 70 vagonov najboljših sort vina, ki ga sami pridelajo. Štirje delavci sprešajo dnevno 5 vagonov grozdja! Potem ko smo poskusili njihovo kapljico, smo odpotovali v Varaždin, si ogledali prekrasno pokopališče in spomenik padlim, nato pa smo se napotili v Zagreb in od tu nazaj domov. Vsi smo hvaležni upravnemu odboru, odboru, ki je izlet pripravil in tov. Škvarču, ki nam je preskrbel prenočišče in nas popeljal po vzorno urejenem posestvu! F. V.

BREŽIŠKE VESTI

Spretni šofer Tone nas je nato odpeljal na Pohorje. Mnogi so se z veseljem vozili z žičnico. Škoda je le, da zaradi megle nismo videli širše okolice. Nazaj grede smo si ogledali akvarij in nekatere zanimivosti v Mariboru.

Odpeljali smo se do Gornje

PEREČE: kdaj bo očiščen kanal v Jovsih?

Da bi povečali plodnost zemlje v Jovsih, ki je zdaj stalno pod vodo, ker se deževnica zaradi neočiščenega kanala ne more odtekati, so se 27. avgusta zbrali v kapelski šoli posestniki najbolj ogroženih parcel, predstavnica obč ne inž. Kopinčeva in predstavnik Vodne skupnosti tov Deržanič. Okrog 3,5 km dolg kanal je bil nazadnje očiščen leta 1938. Kaj pa danes? Občina nima dovolj sredstev, najem bagerja bi bil predrag, mladine in težakov ni. Za čiščenje bi bila potrebna brigada 50—60 ljudi, ki bi delala 2 ali 3 mesece. Precej je kriva občina, ki ni zahtevala od posestnikov, da morajo čistiti kanal. Zdaj je zato neuporabnih 400 ha površine, ki bi bila sicer dobrodošla za sejanje krmil. Na sestanku so se dogovorili, da bodo kanal očistili posestniki, ki bodo tudi posekali vrbe. Izkop bo odmerjen tako, da bo vsak očistil 18 do 20 m kanala.

D. V.

Turist-biro v Brežicah

V soboto, 4. septembra, so se zbrali v novih prostorih Turist biroja v Brežicah predsednik ObS Milan Šepetavc, podpredsednik Franc Bukovinski, direktor SAP Ljubljana Bogo Dragar, njegov pomočnih Anton Iglič, predstavniki trgovine, gostinstva in turizma ter bodoča voditelja biroja tov. Toplišek in Strunjak. Tov. Toplišek je pozdravil vse prisotne in nato opisal 13-letno pot do uresničitve ideje o biroju ter se zahvalil ObS Brežice in ljubljanskemu SAP. Predsednik ObS je nato poudaril, da je to že drugi korak za razmah turistične dejavnosti v Brežicah: prvi je bil ureditev in razširitev Čateških toplic.

Po otvoritvi so si ogledali zbrani predstavniki in gostje še Čateške toplice, kjer so se pogovarjali o bodočem delu turistične zveze, društev in biroja.

D. V.

Ne le graje – tudi pohvale!

Veliko pišemo o slabih cestah, le malo pa o dobrih. Grajali smo cesto Brežice—Sromlje, kjer je prvi del od Brežic do Dečnih sel, za katerega skrbi cestar tov. Pungeršič, še kar dober, medtem ko je drugi del, za katerega skrbi tov. Kerin iz Silovca, v obupnem stanju. Tudi cesta iz Globokega v Pišece bi bila v redu, če bi popravili vdrti rob cestišča pri 4. km. Kar lepa pa je cesta iz Brežic na Veliko Dolino, za katero skrbita cestarja tov. Hočevar iz Obrežja in tov. Barkovič iz Brezij. Ko bodo zalili poškodovani asfalt na prvem delu cestišča, se bodo po tej cesti radi vozili izletniki na Mokrice.

NOVO V BREŽICAH

■ V PONEDELJEK JE PREPLAVILO MESTO na stotine šolarjev, ki so se ob začetku šolskega leta spet zbrali ob svojih razrednikih. Učence prvih razredov so spremljali na prvo pot v šolo starši. Po zboru v šoli so se mnogi šolarji z materami in očeti ustavili v knjigarni in papirnici, da bi nakupili najnujnejše šolske potrebščine. Z učbeniki je brežiška poslovalnica Državne založbe dobro založena, le s knjigami, ki so še v tisku, za sedaj ne more postreči.

■ TRGOVSKO PODJETJE KRKA BO MODERNIZIRALO staro non-stop poslovalnico, da bo tudi ta čimprej delala v sodobnejših pogojih. Na preureditev so mislili v podjetju že precej časa, vendar se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev niso prej mogli lotiti dela.

■ V MESTU JE ZAČASNO ZAPRTA TUDI PRODAJALNA OBUTVE »PEKO«, kjer so zastavili delo zidarji. Trgovino bodo uredili znotraj in zunaj, da bo dobila privlačnejšo podobo. Z deli bodo morali pohiteti, ker se z jesenjo začenja povečano povpraševanje po obutvi za hladne dni.

■ Z UVELJAVITVIJO ODLOKA o maloprodajnih cenah nekaterih živil sta obe brežiški pekarni spremenili prodajne cene kruha. Črn kruh je zdaj po 136 din kg (prejšnja cena 140 din), bel kruh pa po 200 din kg (prejšnja cena 204 din).

■ NA ŽIVILSKEM TRGU JE VSAK DAN NAPRODAJ SVEŽE SADJE, ob sobotah pa je izbira še posebno pestra. Cene so zamrznjene in se prav nič ne odtajijo. Breskve in hruške so redno po 300 din kg, slive pa po 150 din. Kilogram paradižnika velja 200 din, za endivijo zahtevajo 250 din, za krompir za 100 din. Cena jajc se počasi dviga in jih prodajajo že po 50 din.

Divji prašiči tudi v Dobravi

Zadnje čase so se tudi v Dobravi pojavili divji prašiči, ki povzročajo po okoliških njivah precejšnjo škodo. Najbolj uničujejo koruzo. Kapelski lovci se sicer trudijo, vendar doslej niso položili na dlako še nobenega ščetinarja. Kmetje upajo, da bodo lovci prašiče kmalu pregnali ali uničili, saj bo sicer veliko škode na pridelkih.

Nove ugodnosti SAP Ljubljana

Tov. Rehar, zastopnik avtobusnega podjetja SAP je povedal: ko je urad za cene SRS dovolil, da so avtobusna podjetja dvignila cene za 20 odst., je naše podjetje sklenilo, da imajo na sedanje cene 20 odst. popusta na mesečne karte učenci in dijaki, delavci pa 10 odst za obojestranske vožnje in 5. odst. za enostranske. Cena prevoza na senovški progi se ni dvignila.

Jutri seja občinskega komiteja v Brežicah

Jutri, 10. septembra, bo v Brežicah razširjena seja občinskega komiteja ZK, na katero so razen članov komiteja vabljeni tudi sekretarji osnovnih organizacij iz delovnih kolektivov. Skupina za idejno delo bo prisotne seznanila z rezultati anonimne ankete med upravljavci v delovnih organizacijah.

Najbolj temeljito je bila obdelana Tovarna pohištva, pa tudi Kmetijsko gozdarsko podjetje, obrat IMV in Obrtno kovinsko podjetje iz Dobove. Anketiranci so odgovarjali na vprašanja o sodelovanju delavcev v upravljanju, o odnosih med delavci za stroji in vodilnimi tovariši, o reelekciji in rotaciji vodstvenih kadrov ter o informiranju v kolektivu.

V CELULOZI: KAR 85 ČLANOV IZVEN PROIZVODNJE

Na račun „bolniške": na poročno potovanje!

V zvezi z novimi gospodarskimi predpisi se je tudi kolektiv tovarne celuloze in papirja DJURO SALAJ v Krškem lotil intenzivnega iskanja notranjih rezerv na vseh področjih. Izostanki z dela predstavljajo enega izmed takih virov. — Izkoriščanje bolniškega staleža je za tako velik kolektiv zelo boleč problem, ki resno moti proizvodni proces, hkrati pa seveda tudi znatno povečuje proizvodne stroške.

O teh vprašanjih je pred kratkim razpravljal tudi organ upravljanja, kjer smo slišali zanimiv podatek: v 7 mesecih letošnjega leta je tovarna izgubila 17.890 delovnih dni zaradi bolniških izostankov ali povedano še bolj po domače: vsak dan je manjkalo na delu kar 85 članov kolektiva! To so ogromne notranje rezerve, ki jih bo treba čimprej vključiti v skupne napore za dvig proizvodnje. — Ustrezna služba v tovarni se ukvarja s kontrolo bolnikov le občasno. Pri zadnjem obisku na terenu pa so bili njeni člani nad ugotovitvami začudeni, bolniki pa precej presenečeni. Kontrola je na domu obiskala 9 bolnikov. Zdravnik je tem ljudem prepovedal odhod z doma, saj so bili poslani domov na zdravljenje, a vendarle niso upoštevali zdravnikovih navodil. Kontrola je prišla v popoldanskem času, zato je »bolniki« niso pričakovali in so seveda pridno opravljali različna domača opravila. Eden izmed »težjih bolnikov« jo je na račun bolniškega staža mahnil kar na poročno potovanje...

Seveda je bilo potrebno ostro ukrepanje po internih predpisih podjetja. Sodnik za prekrške je kršilcem predpisal še »dodatno zdravilo«: po 7.000 dinarjev denarne kazni zaradi izigravanja sistema socialnega zavarovanja.

Da bi izgube dragocenega delovnega časa zmanjšali na kar najmanjšo mero, je organ upravljanja sprejel še nekatere druge sklepe: sistematične letne preglede zaposlenih bodo opravljali poslej samo v prostem času delavcev in uslužbencev; med delovnim časom nikomur ni dovoljeno, da bi kupoval zdravila ali hodil na kontrolni pregled, če je rekonvalescent; obratni in zobni ambulanti so priporočili, da proučita možnost za svoje poslovanje tudi v popoldanskem času; predlagal je stimuliranje zdravstvenega osebja v tovarni glede na bolniški stalež in pod.

Če bodo vsi ti — in še nekateri drugi — sklepi uresničeni, bodo lahko proizvodni stroški v tovarni precej manjši.

K. POVH

– Kaj, tudi ti si na bolniški?

SPLOŠNO MIZARSTVO: rezerv je na pretek

Konec režijskih delovnih mest, režijski delavci pa v proizvodnjo – Dva pomožna čuvaja, en kurir in dva transportna delavca gredo v proizvodnjo – 18 odstotno povišanje osebnih dohodkov je treba opravičiti s storilnostjo – Nadure, ki so posledice bolniških, so precejšnje breme, zato bomo oboje kar najbolj zmanjšali

Analitični podatki o proizvodnji in ustvarjenem dohodku v Splošnem mizarstvu v Krškem ne kažejo slabo. Letošnji bruto proizvod bo v prvem polletju za približno 40 milijonov ali za 35 odstotkot višji od lanskega, neto proizvod se bo povečal za 35 odst., celotni dohodek na enega zaposlenega je za 19 odst. večji, neto proizvod na enega zaposlenega pa za 19 odst. večji. Ob vsem tem je v kolektivu bilo v prvem polletju 129 zaposlenih, lani pa 113, kar pomeni, da je storilnost večja, če primerjamo število zaposlenih.

Surovine so se pred reformo, pa tudi po reformi podražile od 14 do 50 odst., tako da so materiali, ki jih uporabljajo v proizvodnji, zdaj za povprečno 20 odst. dražji. Del proizvodnje je potekal prej po individualnih naročilih raznih kupcev. Ti podjetje zdaj zapuščajo, ker morajo po novih predpisih pri ceni naročenih izdelkov plačati 20 odst. prometni davek.

Kolektiv je sorazmerno majhen, kljub temu pa se dobro zaveda, da bo treba poiskati notranje rezerve. To je prišlo do izraza pri povišanju osebnih dohodkov po nedavni podražitvi osnovnih življenskih potrebščin. Samoupravni organi so se odločili za 18 odst. povišanje osebnih dohodkov. Kritje za 10 odst. povišanje jim nudijo zmanjšani prispevki, kritje za preostalih osem odst. pa bodo morali poiskati sami. Rezerve za ta del povišanja so že našli.

Letos niso več nadomeščali teh, ki so podjetje zapustili, z zaposlovanjem novih. Poleg tega so se odločili, da bodo odvečna režijska delovna mesta zaposlili v neposredni proizvodnji. Dva pomožna čuvaja, en nosilec malic in kurir ter dva transportna delavca, skupaj torej pet ljudi, bo delalo v proizvodnji in tako kot vsi ostali ustvarjalo dohodek.

18. odst. povišanje osebnih dohodkov predstavlja 883.000 din na mesec. Nadomestili ga bodo z odpravo nadurnega dela, ki ga bodo zmanjšali na najmanjši del. Pri tem bodo pridobili 300.000 din na mesec. Zmanjšali bodo izplačilo presežkov na osebne dohodke, ki so jih na mnogih delovnih mestih ustvarjali z ohlapnim delom. Norme in akorde bodo popravili tako, da bodo v bodoče izplačevali na mesec za okoli 500.000 dinarjev manj presežkov kot doslej. Že s tem bodo skoraj v celoti pokrili 883. tisočakov, za kolikor so se povečali osebni dohodki na mesec.

Precejšnje rezerve pa so v bolniških izostankih, ki so glavni vzrok nadur. Vsakogar, ki je bolan, mora v proizvodnji nekdo nadomestiti, zavoljo tega pa nastajajo nadure. Bolniški izostanki in nadure so se od lani na letos povečali. V prvem polletju lani je bilo 5,92 odst. bolniških in 9,92 odst. nadur, v letošnjem prvem polletju pa že 6,5 odst. bolniških in 6,5 odst. nadur. Tudi bolniške bodo kar se najbolj da zmanjšali, saj bodo posamezne delovne skupine zavoljo tega že težile k izločanju špekulantov. Resno pa se bo treba pogovarjati o nesrečah pri delu, ker je večina teh nesreč na poti na delo in na povratku domov, torej izven proizvodnje

J. M.

VESTI IZ KRŠKE OBČINE

Višji dohodki rudarjev odvisni od dela

Samoupravni organi Rudnika Senovo so že na več sejah razpravljali o konkretnih nalogah pri vključevanju v gospodarsko reformo. Ob tej priložnosti so proučevali tudi možnosti za povečanje osebnih dohodkov in predlagali spremembo nekaterih obračunskih postavk.

Po predlogu naj bi obračunske postavke in akordni cenik del povečali za okoli 20 odstokov, toda šele takrat, ko bodo sredstva za tolikšno povečanje zagotovljena. Približno 10 odst. sredstev je zagotovljenih z zmanjšanimi prispevki, nadaljnjih 10 odstotkov manjkajočih sredstev pa bo moral ustvariti kolektiv sam, z odkrivanjem notranjih rezerv.

Organi samoupravljanja so sprejeli že več ukrepov: proizvodni plan mora biti v celoti dosežen, po možnosti tudi presežen; z racionalnejšo zaposlitvijo delovne sile in boljšim izkoriščanjem delovnega časa bodo rudniške storitve povečali za 3,3 odst. Razen vsega tega nameravajo izostanke z dela občutno zmanjšati, saj so izračunali, da bi lahko padli najmanj za 3 odstotke, če bi prišlo do boljšega sodelovanja z zdravstveno službo.

Na vseh delovnih mestih bodo z materialom varčevali, prav tako bo uvedeno skrajnje varčevanje s proizvajalnimi sredstvi. — Od vsakega posameznika v kolektivu je torej odvisno, če bodo navedene notranje rezerve omogočile boljši zaslužek.

RADO KOZOLE

Marjan Kozina obiskal Glasbeno šolo

V sredo, 1. septembra, je bila v Glasbeni šoli v Novem mestu prva konferenca učiteljskega zbora v novem šolskem letu. Učitelji Glasbene šole so razpravljali o programu dela v šolskem lteu 1965/66 v pogojih gospodarske reforme. Kljub dejstvu, da so bila tudi v preteklosti finančna sredstva, ki jih daje družba za glasbeno izobrazbo mladine v Novem mestu, prilično majhna in da je bil prispevek staršev tolikšen, da je šola lahko krila osebne izdatke ter najnujnejše materialne izdatke, je vpis v tekočem šolskem letu prav tolikšen kakor prejšnja leta. Šola bo tudi letos imela 150 učencev. Učiteljski zbor je sklenil, da bo razen osnovne glasbene izobrazbe mladine nadaljeval z delom glasbenih ansamblov, predvsem mladinskega orkestra, mladinskega pevskega zbora, skupinskih iger, harmonikarskega zbora in zabavnega orkestra. Zato bo potrebno pomnožiti oddelek za violine, čelo in kontrabas ter oddelek za pihala in trobila. Ker je močan priliv učencev na oddelek za harmoniko, bo šola poskušala s posvetovanji s starši in otroki preusmeriti muzikalne in talentirane otroke na ostale inštrumente, tako da bodo vsi vpisani učenci dobili ustrezen pouk.

Letos bo šola dala še več in še bolj kvalitetne interne in javne nastope svojih učencev. Tudi v Glasbeni šoli naj bo nenehna skrb kolektiva dati učencu čimveč znanja, ga usposabljati za čimkvalitetnejšega poustvarjalca glasbenih del in nuditi učencu široko glasbeno izobrazbo. Le tako bo šola lahko tudi v bodoče pošiljala na srednjo glasbeno šolo kvaliteten kader, ki se bo po šolanju lahko vrnil v našo občino in prevzemal odgovorna mesta v glasbeno vzgojnem delu v osnovnih in drugih šolah. V letošnjem šolskem letu sta se vpisali na srednjo glasbeno šolo v Ljubljani dve učenki, ena na oddelek za violino, druga na teoretsko učiteljski oddelek. Obe sta uspešno opravili sprejemni izpit. Tudi za prihodnja leta že pripravlja šola posamezne učence za nadaljnji študij. S tem prevzema skrb za vzgojo učiteljskega kadra za glasbeni pouk na osnovnih šolah, saj se dobro zaveda, kakšno je pomanjkanje tega kadra v novomeški občini.

Šola želi vse bolj sodelovati z medobčinskim zavodom za prosvetno pedagoško službo z namenom, da nudi učiteljem, ki že poučujejo glasbo na osnovnih šolah, pa za to nimajo dovolj znanja, vso pomoč. Zato je šola pripravljena organizirati občasne ali stalne tečaje, nuditi učiteljem pouk inštrumentov, ki jih potrebujejo za vodenje pevskih zborov, in pouk v šoli ter organizirati predavanja o glasbenih predmetih, ki so najbolj potrebni za uspešno delo v razredu. Nadalje je pripravljena pomagati vsem šolam nižje in srednje stopnje v občini, da bo glasbeni pouk čim uspešnejši. Zato bo organizirala več posvetovanj z učitelji glasbe za pouk inštrumentov, nauka o glasbi ter vodenje pevskih zborov.

V letošnjem šolskem letu bo šola ponovno organizirala zbor predšolskih otrok ter otrok prvega razreda osnovne šole. Pri organizaciji takšnega zbora bo šola sodelovala predvsem z otroškimi vrtci v Novem mestu. Vpis v ta zbor je dnevno od 9. do 12. ure v pisarni šole.

Posebno svečan trenutek na konferenci pa je bil, ko je v sobo stopil Novomeščan, akademik, profesor in komponist **Marjan Kozina.** Na dnevnem redu je bila tudi točka: proslava 100 letnice rojstva umrlega novomeškega komponista Ignacija Hladnika. Proslava, ki jo bo organizirala Glasbena šola v Novem mestu, naj bi bila v marcu prihodnjega leta, ob obletnici Hladnikove smrti. S pomočjo profesorja Marjana Kozine je učiteljski zbor šole izdelal okvirni program proslave, ki naj bi obsegal odkritje spominske plošče na Hladnikovi hiši v Novem mestu, otvoritev Hladnikovega muzeja in razstave njegovih del, šola bi se preimenovala v »Glasbeno šolo Ignacija Hladnika« in bi prevzela stalno skrb za njegov grob. Vrhunec proslave bo koncert Hladnikovih kompozicij v eni izmed novomeških cerkva, najverjetneje v Kapitlju, kjer je komponist delal in živel. Koncert bi izvajali renomirani slovenski umetniki ob sodelovanju novomeških ansamblov in solistov.

Profesor Marjan Kozina je bil na konferenci kar polni dve uri. Obljubil je vso pomoč šoli z željo, da bi šola v bodoče čimlepše uspevala. Želel je, da bi v mestu zopet zaživelo tisto glasbeno življenje, ki je bilo, ko je še sam muziciral v Novem mestu. Poslovil se je z obljubo, da nas bo še kdaj obiskal, kadar pa ga bomo potrebovali, naj ga obiščemo, saj je največkrat na Trški gori. Šola bo v letošnjem šolskem letu organizirala javni nastop, ki bo posvečen kompozicijam profesorja Marjana Kozine. Nastop bo predvidoma v aprilu ali maju.

Tako čaka glasbeno šolo v letošnjem šolskem letu polno dela. Enoten sklep učiteljskega kolektiva je bil, da mora šola v pogojih splošne gospodarske reforme poiskata vse možne oblike dela, ki bodo doraščajoči mladini poleg splošne in tehnične izobrazbe, ki jo dobiva v splošno izobraževalnih šolah, nudile takšno estetsko vzgojo, kot jo potrebuje vsestransko razvit človek v socializmu.

E. JAZBEC

In končno — veliki trenutek! Mamica je spustila svojega nadebudneža iz rok in na šolskih stopnicah ga prevzema tovarišica učiteljica. Minile so brezskrbne urice peščenih gradov in lesenih sabelj, minilo je prvo poglavje nekega življenja... Nič manj kot otroci niso razburjeni starši: mama vrti ročaj na dežniku, očka pa prižiga že šesto cigareto — no ja, saj ne bo tako hudo...

Potujoči kino vas bo obiskal

Po poletnem premoru vas bo spet redno obiskoval potujoči kino Zavoda za kulturno dejavnost Novo mesto. Z obiski bo — po programu — začel 18. septembra. Program je že izdelan, verjetno pa je, da bo prišlo do nekaterih sprememb in izboljšav. Letos bomo lahko videli naslednje filme: Ana iz Brooklyna (barvni), Sedmo Sinbadovo potovanje (barvni), Kamikaze, Veridiana, Vse za smeh, Kozara, Nepoznana žena, Zvezda Ria (barvni), Nekateri so pritekli (barvni), Solunski atentatorji, Ambiciozna (barvni), Dober dan, žalost (barvni), Rdeča jadra (barvni).

Večina filmov je v CS tehniki, zato že sedaj opozarjamo, da bomo obiskali le kraje, kjer bo tako predvajanje možno. Ali bodo filmi ali ne, je torej odvisno od lokalnih organizatorjev! Zavod se bo trudil, da bo potujoči kino obiskal kar največ vasi. šf

Nedolžnemu nož v hrbet

1. septembra zvečer so kolodvorsko restavracijo v Novem mestu zapustili PIONIRJEVI delavci Hasan in Muhamed Tričić in Mehmed Bečirović. Pred železniško postajo so se srečali z Mirkom Ravbarjem, 26, iz Mirne peči. Muhamed Tričić je tedaj potegnil nož in Ravbarja nekajkrat zabodel v hrbet. To je nasilnež storil brez povoda in brez vzroka. Ravbarja so odpeljali v bolnišnico.

Umrla je Marija Strniša

V Dol. Toplicah je umrla 91 let stara Marija Strniša. Pokojna je bila iz znane topliške družine, ki je mnogo let prevažala pošto iz Novega mesta in pozneje tudi z železniške postaje Straža. Bila je blaga žena in zadnja leta je mnogo pretrpela. Ko pa si je pri padcu zlomila še nogo, je navzlic pomoči v novomeški bolnišnici niso mogli rešiti. Pokopali so jo na domačem pokopališču v Dolenjskih Toplicah.

D. G.

Spolzko Karteljevo

Kar čudno bi bilo, če ne bi imeli na priključku avtomobilske ceste v Karteljevem vsaj vsak teden eno nesrečo. Minule dni so bile tri. 2. septembra zjutraj je z nepravilno speljanega priključka zaneslo Staneta Osolnikarja iz Preske pri Medvodah, ki je z osebnim avtom zapeljal čez rob cestišča in se prevrnil. 3. septembra bi skoraj enaka usoda doletela Mijo Muhiča, ki je z osebnim avtom samo porušil prometne znake, dobro uro zatem pa je na tem mestu zaneslo dva tujca, Herberta Schmidta iz Avstrije in Rada Škedlja iz Nemčije, ki sta vsak v svojem vozilu pripeljala na priključek. Škodo obeh dni cenijo na 350.000 dinarjev. — **Ker nesreče na tem nepravilno speljanem priključku niso redke, bi bilo za DOZ bolje, ko bi sam prispeval sredstva in dal urediti cestišče!**

Padel z brvi in utonil

60-letni upokojenec Anton Jaršin iz Čateške gore je 21. avgusta padel z brvi in utonil v potoku Grašici, kjer je bila voda globoka le kakšnih 15 cm. Nesreča se mu je pripetila, ko se je vinjen vračal domov.

Šolska vrata spet na stežaj...

V ponedeljek zjutraj so se spet odprla šolska vrata in po mestu je bilo živahno kot že lep čas ne. Okrog tri tisoč otrok se je spet vrnilo na svoja »delovna mesta«, od tega jih je 170 letos prvič prestopilo šolski prag...

V razgovoru z upraviteljico osnovne šole »Katja Rupena« tovarišico Nado Gostič smo izvedeli, da imajo samo na njihovi šoli letos 1450 učencev, ki so razporejeni v 45 oddelkov. Pouk bo v tej šoli tudi letos tekel v dveh izmenah (od 8. do 13.10 in od 13.20 do 18.25), saj je šola iz leta v leto premajhna za naraščajoče potrebe. Tudi letos so morali odkloniti precej prvošolčkov, ker jih nimajo kam dati. Odprli so pet prvih razredov, bilo pa bi jih še za dva, če bi vpisovali tudi februar in marec 1959! »Že tako je pri nas cela kasarna!« pravi tovarišica Gostičeva.

Primanjkuje jim predmetnih učiteljev, že pet let pa se zaman bore, da bi dobili psihologa in socialnega delavca, ki bi bila v tako veliki ustanovi nujno potrebna. Učenci so prikrajšani tudi za kabinetni pouk ter za delo v krožkih in podmladkih, saj niti za vlakarje nimajo primernega prostora. Tudi ena telovadnica je za toliko otrok premalo.

Gradnja nove šole v Kandiji (ali Bršlinu) pa se bo po načrtih pričela šele leta 1970. Da bo do takrat sedanja lahko zadostila vedno večjemu prilivu otrok in nudila zadovoljivo izobrazbo — pa je skoraj težko verjeti...

Včasih so delali strešno opeko

Gradbenega materiala pri nas prav rado zmanjkuje, zato ni nič čudnega, če imajo ljudje, ki gradijo hiše, veliko težav pri nakupu strešne opeke. V mislih imamo glinasto strešno opeko z dvojno zarezo. Zelo draga je in težko jo je dobiti. K visoki ceni gotovo precej pripomorejo tudi prevozni stroški, saj jo vozijo k nam od daleč. Včasih, še pred vojno, pa so pray takšno opeko delali v neposredni bližini Novega mesta, v opekarni »Dolopa« v Prečni. Opeka je bila izvrstna, razmeroma poceni in vedno je je bilo dovolj. Prečenska opekarna je zdaj opuščena, po vojni pa v njej niso nikdar delali takšne opeke. Čudno in nerazumljivo je, da ne bi zmogli zdaj tega, kar je bilo nekaj samo po sebi umevnega v predvojnem času. Morda pa bi se le našel način, da bi to tako iskano opeko začeli spet izdelovati? Upajmo, da bo obetajoča se gospodarska reforma spodbudila k takšnemu razmišljanju!

SLAVKO ŠTINE

Kure in zajci v nevarnosti!

V Dol. in Gor. Mraševem grozi čudna kuga zajcem in kuram. Za kaj pravzaprav gre, lahko preberemo v dopisu, ki ga objavljamo v skrčeni obliki:

»V teh vaseh so pred nedavnim ustanovili samopostrežni kolektiv. Kolektiv dela samo ponoči in sicer v hlevih in kurnicah. Člani so mladi, toda marljivi. Kure in zajci so v precejšnji nevarnosti, da izumro. Ali ni sramota za mladino in njene odgovorne starše oziroma vzgojitelje, ki dovoljujejo otrokom, da počenjajo vse po svoji volji, razen tega pa jih še zagovarjajo! Želja je, da to ve tudi javnost.«

Okradena župnijska kurnica

V noči med 4. in 5. septembrom je neznanec vlomil v kurnico župnišča v Šmihelu pri Novem mestu in odnesel sedem kokoši. Za storilcem poizvedujejo.

Novomeška kronika

■ **NA GRMSKIH DETELJIŠČIH** pod gradom proti Regerči vasi se »pasejo« čudni zajci: na dveh nogah in z vrečami na rumah. Kar cele jase puščajo za seboj. Deteljo nabirajo v vreče in **je** odnašajo domov. Rejci zajčkov z grmskega naselja (kje neki je občinska inšpekcija?) bodo pač morali krmo pridelovati kje drugje, če nočejo, da bi jih prizadeli kakšni ukrepi lastnika...

■ **PRAVIJO, DA NAJBOLJŠE** čevapčiče delajo v gostišču na Loki. Za 400 din, kolikor velja porcija 9 čevapčičev s čebulo vred, se lačen lahko naje. Razveseljivo je tudi to, da cena po reformi ni narasla in je enaka že vse poletje.

■ **KANDIJSKI VRTEC** je preteklí teden otrokom iz vse soseske pripravil z malim kinom mnogo veselja. Na predstavo dveh barvnih diafilmov Zajček—zvonček in Juri Muri v Afriki je prišlo kar 165 otrok. Uprava vrtca bo zaradi tolikšnega zanimanja skušala organizirati še več kino predstav za najmlajše. Da bi lahko kupili nove filme, računajo za vstopnino 20 dinarjev.

■ **NA GLAVNEM TRGU,** kjer gradi »Dolenjka« sodoben trgovski lokal z nad 100 m² prodajne površine, dela lepo napredujejo. Po izjavi delovodje zidarska dela niso prav nič v zaostanku in bodo v določenem roku gotova, pač pa se boje, da bodo obrtniške storitve povzročale težave. Računajo, da bodo v dveh mesecih trgovino že odprli.

■ **KOVČKE TORBICE** in denarnice iz plastičnih mas so začeli pred kratkim prodajati tudi pri NOVOTEHNI. Za začetek izbira ni bila velika, ker pa se je pokazalo, da je kupcev precej, bodo čez nekaj dni dobili precej večjo pošiljko tega blaga. Razen torbic in kovčkov bodo prodajali tudi copate iz plastične mase.

■ **TRŽNICA** v ponedeljek ni bila slabo založena, precej pa je bilo med gospodinjami jeze zaradi jajc. Tokrat so kmetice zahtevale že 65 din za jajce, vendar so jih po tej ceni le malo prodale. Orehi so veljali 250 din, slive 150 din, krompir 100 din, fižol 200 din, pesa 180 din, grozdje 300 din, hruške 200 din, paradižnik 200 din, paprika 260 din, solata 250 din, čebula 150 din, kumare 100 din. Bilo je tudi dovolj rož, pletenin in lončarskih izdelkov.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA:** rodila je Ana Rukše iz Slakove ulice Stolpič 2 — Mihaela.

Merjenje moči gozdnih delavcev

Delavci Gozdnega gospodarstva Novo mesto so se pomerili na drugem tekmovanju v Podturnu — Tovariši Štrumbelj, Bobnar in Bukovec iz Straže in Podturna bodo predstavniki naših gozdnih delavcev na republiškem tekmovanju prihodnji teden v Kamniku

V soboto, 4. septembra, se je v Podturnu zbralo na jasi pred votlino imenovano »jazbino« precejšnje število gozdnih delavcev, gozdarjev in tudi nekaj gledalcev, ki jih je pritegnil oglušujoč ropot verižnih motornih žag. Muhasto vreme, ki je že nekaj dni nazaj nagajalo, se je tega dne zvedrilo in tekmovaje se je odvijalo nemoteno.

Na tekmovalnem prostoru se je zbralo 13 tekmovalcev: iz GO Straža 6, iz GO Podturn 4, iz GO Novo mesto 2 ter iz GO Črmošnjice 1 tekmovalec. Pred začetkom tekmovanja je bilo čutiti napeto vzdušje. Ta si je brusil sekiro, oni je vžigal motorko, pritiskal na plin in poskušal kako reže veriga. Sodniki so prav tako mrzlično pripravljali vse potrebno in se posvetovali o načinu merjenja časa, ocenjevanja napak itd. Potem ko so bile izžrebane startne številke, je zbranim spregovoril direktor inž. Janez Penca. Poudaril je pomen tovrstnega tekmovanja, ki zahteva od gozdnega delavca hitrost in spretnost pri izdelavi gozdnih sortimentov, hkrati pa naj bi bilo tradicionalno tekmovanje priložnost, da se med seboj pomerijo najboljši.

Vsak tekmovalec je moral preizkusiti svoje znanje v osmih disciplinah:

1. podsekovanje debla s sekiro, 2. preciznost zadevanja s sekiro, 3. enostavni rez z motorno žago, 4. kombinirani rez z motorno žago, 5. zasek debla z motorko, 6. podžagovanje debla z motorko, 7. zlaganje in sortiranje celuloznega lesa, 8. nakladanje bukovega celuloznega lesa ali zimsko lupljenje iglavcev (na izbiro).

Pri vsaki od navedenih disciplin se upošteva čas, v katerem je delo opravljeno in kvaliteta opravljenega dela. Čas in kvaliteto točkujejo po posebnem pravilniku, ki velja za tovrstna tekmovanja v republiškem in zveznem merilu.

Posamezni tekmovalci so v celokupnem plasmaju dosegli naslednje rezultate:

1. Štrumbelj Janez, GO Straža 543 točk, 2. Bobnar Alojz, GO Podturn 525 točk, 3. Bukovec Ivan, GO Straža 504 točke, 4. Murn Franc, GO Podturn 457 točk, 5. Petan Alojz, GO Podturn 436 točk, 6. Mavsar Jože, GO Podturn 419 točk, 7. Vidic Matija, GO Straža 418 točk, 8. Pekolj Alojz, GO Straža 383 toč, 9. Mrvar Slavko, GO Črmošnjice, 368 točk, 10. Skufca Anton, GO Straža 349 točk, 11. Bukovec Jože, GO Novo mesto 343 točk, 12. Avguštin Domine, GO Straža 342 točk, 13. Blažič Janez, GO Novo mesto 324 točk.

Po končanem tekmovanju je predsednik upravnega odbora GO Novo mesto inž. Konrad Mehle razglasil rezultate in razdelil prvim petim plasiranim tekmovalcem denarne nagrade. Pri tem je posebno pohvalil Matijo Vidica iz GO Straža, ki se je kljub svojim 55 letom starosti pomeril z mladimi sodelavci in zasedel 7. častno mesto. Na predlog sodniškega zbora mu bo za njegovo požrtvovalno prizadevanje sindikalna podružnica GO Straža podelila posebno nagrado. **Tovariši Štrumbelj, Bobnar in Bukovec, ki so zasedli prva tri mesta, se bodo udeležili republiškega tekmovanja, ki bo 11. in 12. septembra v Kamniku.**

JOŽE PETRIČ

UMOR v podzemlju

V kočevski občini so doslej znane tri podzemske jame, v katerih so človeške ribice. Nobena teh jam pa ni zavarovana. Že na nekaj sejah Turističnega društva so govorili o zavarovanju te prirodne znamenitosti. Znano je namreč, da nekateri tujci človeške ribice iz kočevskih jam odnašajo celo v druge države.

Človeške ribice: po 5 dolarjev

Neki domačin je na potovanju po inozemstvu opazil tudi reklamo za človeško ribico iz »Postojne — Italija«. Vendar pustimo to očitno pomanjkljivo nemško znanje zemljepisa (ali morda smisel za reklamo), V razgovoru z lastnikom ribice je naš turist zvedel, da je ta ribica pravzaprav s Kočevskega in da so take ribice pri njih včasih naprodaj po 5 dolarjev...

Uslužbenci hotela Pugled so marsikatero leto opazili, da imajo njihovi gosti v hotelskih sobah včasih v posebnih vedrih človeške ribice. Nekoč jih je nekdo skušal prešteti. Naštel je do 200, potem pa je s štetjem prenehal. Doslej še nihče ni točno zvedel, kam vse so po bolj ali manj tajnih kanalih potovale kočevske človeške ribice in koliko jih je že odšlo na pot brez vrnitve.

Ribice – velikanke

Posebnost človeških ribic na Kočevskem je, da so v vsaki jami drugačne. Največje so v jami v Mestnem logu, ki so dolge celo 30 in več centimetrov. Človeške ribice so že sicer redkost na svetu, tako velikih pa menda ni nikjer več. Prav zaradi tega je turistično društvo sklenilo na zadnji seji takoj zaščititi kraško jamo v Mestnem logu, kjer je največ človeških ribic, pa tudi največje so.

Kočevske človeške ribice v Nemčiji – Nad 200 človeških ribic v hotelski sobi – Vse mrtvo v jami v Mestnem logu, kjer ni več kaj zaščititi! – Tudi drugod v kočevskem podzemlju grozi smrt – Tujci znajo ceniti naše bogastvo, mi pa ne!

Zaščita ni več potrebna

Že dva dni po seji (28. avgusta letos) je odšlo 7 članov turističnega društva (med njimi dva jamarja in gozdarski inženir, ki je že večkrat sodeloval pri geoloških oz. speleoloških raziskavah) k jami v Mestnem logu, da bi ugotovili, kaj bi podvzeli za zaščito jame in človeških ribic. Predvsem so nameravali ugotoviti, kako velika železna vrata bi bilo treba postaviti na najožjem delu jame, da bi preprečili krajo ribic.

Vsa skupina je šla v jamo, ki je zelo kratka, v njej pa še vedno nastajajo kapniki. Ko so prišli do ožjega dela jame, od koder se je treba do konca jame (kjer je tudi voda s človeškimi ribicami) skoraj plaziti, sta pot nadaljevala le dva. Opremljena sta bila z vrvmi in svetilkami. Drugi so se vrnili pred jamo in čakali oba jamarja. Po nekaj deset minutah sta se vrnila in sporočila:

— Zaščita ni več potrebna — vse človeške ribice so mrtve!

Kako se je zgodil ta zločin nad naravo? Uradnih oz. raziskav o poginu človeških ribic še ni. Po domnevi pa so ribice poginile zato, ker so se zastrupile z gnojnico. V jamo pa je prišla gnojnica, ko so pred kratkim v Kočevju čistili greznice, gnojnico pa odvažali nekam na območje Mestnega loga. Svet je tu kraški in gnojnica je po podzemskih razpokah pritekla tudi do jame s človeškimi ribicami.

Oba jamarja sta videla v jami le mrtve človeške ribice. Izven vode jih je negibno ležalo okoli 30. Vse so imele rdeče škrge. Vprašanje je, če se bodo v tej jami človeške ribice še kdaj zaredile, saj ni dosti verjetnosti, da je ostala še kje kaka živa.

Smrt, samo počasnejša, pa grozi tudi človeškim ribicam v eni izmed obeh preostalih kraških jam. Ugotovljeno je namreč, da trdota vode v jami iz leta v leto narašča in je danes že 6-krat večja, kot je normalna. So vzrok industrijske odplake? Tega ni še nihče ugotavljal.

Mar se po vsem tem ne vsiljuje kar sama misel, da pri nas n e z n a m o varovati prirodnih lepot in redkosti — in da jih morda kmalu niti ne bo treba več varovati, ker jih več ne bo...

JOŽE PRIMC

SPOR MED OČETOM IN SINOM

Oče hoče otroka, sin doklado

Že dalj časa sta sprta Miha Brajdič z Ruperč vrha in njegov sin Marjan. Do spora je prišlo zavoljo tega, ker se ne moreta sporazumeti, komu pripada sinova hči, mala Marjanca, ki je stara devet let.

Ko se je Marjan Brajdič pred nekaj leti ločil od prve žene Matilde (Valčke), je bila hči Marjanca dodeljena njemu. Otrok je bil bolj slabega zdravja in sta njegovi stara mama in teta Tončka prebedeli pri njem nešteto noči. Oče Marjan prva leta ni maral Marjance. »Če nimaš matere, tudi očeta ne potrebuješ,« je govoril.

Staremu očetu in njegovi ženi pa se je otrok zasmilil. Vzela sta ga k sebi, zanj skrbela in ga vzgojila tako, da je zdaj dekletce za vzor med ciganskimi otroki.

Marjan Brajdič se je drugič poročil in ima iz tega zakona tri otroke. Pred kratkim se je spomnil, da bi mu Marjanca lahko pazila na mlajše otroke, pa jo je hotel vzeti k sebi. Ker ni šlo zlepa (stari oče Miha je Marjanco vzljubil), se je Marjan poslužil sodišča in vložil tožbo proti očetu. »Ne boš ti dobival mojih doklad!« je tedaj rekel.

Na sodišču je na starčevo radost zmagal razum in Marjanca je spet tam, kjer ji je bilo vedno dobro. Zdaj bo šla v drugi razred osnovne šole, se pridno uči in rada uboga. Dedek ji je obljubil tudi del stanovanjske hiše. Razen tega ji dal dvakrat toliko, kakor je vredna doklada, ki jo dobi za Marjanco. Rad bi dokazal, da mu ne gre za doklado, kot sinu Marjanu, temveč za otroka, četudi mu je samo stari oče.

»Za piće i jelo – 14.000 dinara...«

Na dan so prišle nepravilnosti v Invalidskem zavodu ROG v Novem mestu

Govorice o nepravilnostih v Invalidskem zavodu ROG v Novem mestu so spodbudile občinsko skupščino, da je naložila službi SDK, naj v zavodu opravi pregled. Na dan so prišle stvari, ki dokazujejo nesposobnost direktorja Branka Derganca kot upravnega vodje ter diše po gospodarskem kriminalu. V letošnjem polletju je imel zavod napram kupcem za 16 milijonov din zapadlih terjatev, za 4 milijone zaloge neidočih surovin, za 30 milijonov zaloge neidočih izdelkov, za 42 milijonov din upnikov, pri tem pa je v prvem polletju ustvaril za vsega 79 milijonov din plačane realizacije. Med dolžniki je več zasebnikov, ki so jemali izdelke na up, pa jih niti v dveh letih še niso plačali; mednje šteje tudi direktor Derganc s svojimi sorodniki. Direktor je jemal večje predujme na potne stroške, pa jih nato obračunaval z računčki raznih gostinskih podjetij. Med njimi je tudi račun, na katerem je napisano: »Za jelo i piće — 14.000 dinara«...

Pod težo dejstev je direktor Branko Derganc sam dal odpoved na svoje delovno mesto. O zadevi bomo obširneje še poročali.

KONTROLA V HIŠI

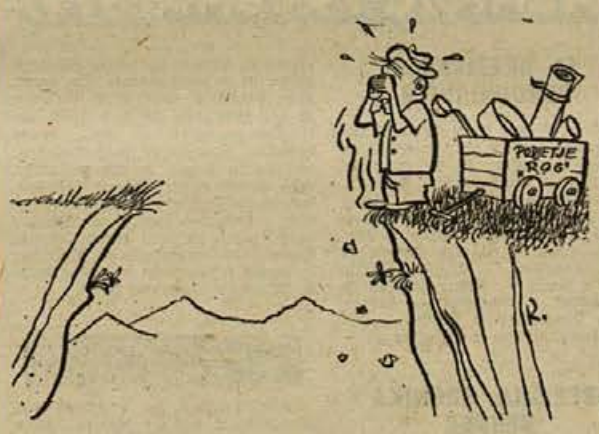

— Ojezus, kako bom pa tole preskočil??

NESREČE

Nesreča pred Lovcem

Na slabo preglednem cestnem ovinku pri gostilni LOVEC v Dolenjskih Toplicah sta se 31. avgusta trčila osebni avto Fiat 1300 (voznik Matija Kuzma) in avtobus. Gmotno škodo cenijo na 50 tisočakov

Sezonca padla s prikolice

Na cesti pri Občicah se je 1. septembra ob 19.20 odtrgala traktorska prikolica, na kateri je bilo 2.000 kg sveže otave in sezonca Sulejman Brkić in Abad Zdenković. Pri padcu sta se delavca huje poškodovala in so ju odpeljali v bolnišnico. Traktor, od katerega se je odpela in se prevrnila prikolica, je vozil Franc Turk iz Podhoste.

Vozil prehitro in vinjen

3. septembra zjutraj se je v Koroški vasi prevrnil z osebnim avtomobilom Vinko Dolenc iz Novega mesta. Škode je za 450.000 dinarjev. Voznik je vozil prehitro in vinjen in ni speljal ovinka.

Libanonec v škarjah

Na avtomobilski cesti pri Drnovem je libanonski voznik osebnega avtomobila Mercedes 180 Starkis Dick Parmatian 3. septembra dopoldne nameraval prehiteti tovornjak, pa je prišel v škarje med tovornjak in vozilo, ki je pripeljalo naproti ter trčil v tovornjak

Volkswagen naletel na skalo

Nesrečo je imel 3. septembra ob 20.15 na avtomobilski cesti pri Biču Dortmundčan Michael Schreiff, ko je z osebnim avtom naletel na skalo, ki se je zvalila na cestišče. Škode je za 500.000 dinarjev.

Zemunčan trčil v tovornjak

Tovornjaku Cestnega podjetja iz Novega mesta je 3. septembra na avtomobilski cesti pri Dobruški vasi zmanjkalo goriva, zato ga je voznik Anton Plut ustavil na cesti. Krsto Džukić iz Zemuna, ki se je v osebnem avtomobilu pripeljal mimo, je Plutovo vozilo prepozno opazil in se vanj zaletel.

Džip podrl kolesarja

Vojaški šofer Slobodan Bogosavljević je na cesti v Bršlinu 3. septembra ob 11. uri pri prehitevanju prišel v škarje in podrl kolesarja Franja Hrovata iz okolice Bregane. Hrovat si je zlomil roko in so ga odpeljali v bolnišnico.

Mopedist zrušil delavca

Na Zagrebški cesti v Novem mestu je mopedist Franc Čutin iz Smolenje vasi 4. septembra okrog poldne podrl delavca Ivana Janežiča. Janežiča, ki je dobil hude poškodbe na glavi (pretres možganov), so odpeljali v bolnišnico.

Tratar preprečil Tratarja

Motorist Zvonko Tratar iz Gor. Jesenic se je 4. septembra zjutraj peljal proti Mirni, v Prelesju pa mu je zaprl pot vprežni voz Dušana Tratarja iz Rakovnika, ki je pripeljal z neprednostne ceste Motorist je močno zavrl, padel in si poškodoval roke. Škodo so ocenili na 30.000 dinarjev.

Neuspešno prehitevanje

Med prehitevanjem konjske vprege se je Anton Križ iz Novega mesta na Cesti herojev v Novem mestu 5. septembra zaletel v dostavni avto, ki ga je naproti pripeljal Tone Marlin iz Irče vasi. Na vozilih je za 800.000 dinarjev škode.

JOSIP JURČIČ

Hči mestnega sodnika 5

»Že tolikanj sem se ponižal, da sem si na prvo prizadeval, njega pridobiti. Ali stari »cerberus« je koj vedel, kaj bi rad. Zabodel bi ga bil na mestu, kakor se je proti meni obnašal. Zdi se mi, da si je izbral zeta, debeloglavega kramarja, kislega obraza. Ime sem že pozabil, pošten jezik ga še izgovoriti ne more.«

»Kaj pa deklica? Ali ste si njo pridobili?«

»Vsaj menim, da sem jo, če vse moje znanje ženske nature ni piškavo. Ko bi le starca ne bilo, potem bi smel upati nekaj sladkih uric.«

»Le čakajte, bova že naredila, da bo dobro. Jaz svojim prijateljem rad pomagam, sosebno bom vam v tej reči, ker si morem misliti, da tega sodnika ne bo nobena reč bolj jezila. Da vam lahko pomagam, tega se bodete kmalu prepričali. Kaj je nam zato, če starega tako ali tako ukrotimo za nekaj časa, postavim, če ga vtaknemo v kako luknjo, da ne bo nekaj dni sonca videl. Potem bo krotek in obljubil bo marsikaj.«

Med tem pogovorom je bil trop jezdecev že precej daleč od sodnikove hiše odjahal.

Helena, ki je bila zopet k oknu pristopila, spremljala je jezdece z očmi, dokler se niso skrili za oglom. In še potem je dolgo dolgo slonela na oknu. Pač so morda lepe sanje rojile po njeni glavici, srce je hrepenelo po nečem, po neki sreči, ki ni bila sreča, domišljija si je slikala podobo, lepo podobo! Uboga deklica, ki sveta ne poznaš, ki ga meriš po merilu svojega dobrega srca, ki neizkušena meniš, da v lepi vnanji podobi mora prebivati blaga duša! Zakaj ti ni bilo dano slišati nekaj besedi in kako drugače bi bila sanjarila!

Nikdar se Heleni ni bolj sitno zdelo, da pride Simon k njej, kakor ko je slišala v tem hipu za hrbtom njegov glas, ki ji je bil sosebno zdaj zopern, dasi si je Grniščak gotovo prizadel ogovoriti jo, kar je najlepše znal.

»Kaj ste tako zamaknjeni, Helena?« vpraša Simon.

»Kaj bi radi?« pravi Helena ne ravno prav prijazno.

»No, zdaj vam lahko razložim, kako je bilo in vse. Le tu se usedite, malo lepše me pogledite in poslušajte. Oh, ko bi vedeli, da me tako zbode, kadar me tako hudobno pogledate — «

»Pustite me vendar zdajle,« pravi deklica nejevoljna, »glava me boli.«

»Glavica vas boli? Ko bi vam jaz mogel pomagati, iz srca bi rad. Pa zakaj ob soncu skozi okno gledate? To ni prav, še bolj boste bolni. Da, ko bi vam mogel pomagati, rad bi. Še svojo zdravo glavo bi vam za ta čas posodil in bi vašo bolečo vzel in prav rad bi trpel, ko bi se dalo zamenjati.«

»Lepo vam zahvalim za tako zameno. Vaše glave ne bi nosila še ponoči ne!«

To je bilo pa Simonu Grniščaku vendar preveč. To je bilo zadosti jasno povedano, da ga ne mara. Žalosten pobesi glavo in, ko se mu celo debela solza prikrade v oko, obrne se in gre meni nič tebi nič naravnost iz sobe.

Helena je spoznala, da je nepremišljeno poštenjaka preveč razžalila, zato ga je klicala, naj ne odide tak, da mu ima še nekaj povedati idt. Ali dasiravno je bil zdaj njen glas skoro mehak in nežen, Simon ga ni poslušal, zaprl je duri za seboj in naglo stopal po stopnicah dol. Deklica je slišala, da ga je na stopnicah njen oče vabil, naj ostane do poldne pri njem, pa Grniščak tudi svojega prijatelja in namišljenega očeta ni poslušal.

»Kaj si mu storila?« vpraša sodnik hčer, stopivši v sobo.

»Nič!« odgovori ona, toda na rdečem licu in pobešenem očesu se je bralo, da laže.

Sodnik je nekaj časa molčal, potem pa dejal:

»Helena, Helena, povem ti naravnost, da nisem zadovoljen s tvojim obnašanjem proti Simonu. Jaz ti ga ne bom vrival, ali spoštovati ga moraš vsaj kakor mojega prijatelja. Dasi ti bom pustil lastno voljo v tej zadevi, vendar ta lastna volja tudi ne sme biti brez mej. Zato moram skrbeti kakor tvoj oče, ki bo odgovor dajal od tvoje sreče ali nesreče. Prav z nejevoljo sem danes zapazil, da me ne ubogaš. Odzdravila si onemu potepilnemu in malovrednemu Cirianiju, dasi sem ti prepovedal, da ga nimaš pogledati.«

»Kaj morem zato, če me pozdravlja?« pravi deklica. »In tega tudi ne morete reči, da je malo vreden. Jaz ga ne branim, nimam ga za kaj, ker mi je malo ali nič mar — «

Nejevolja zbere očetu obrvi vkup.

»Deklica,« pravi, »jaz vem, kaj govorim in nikakor ne morem razumeti, kako si upaš moje besede popravljati. Ravno s tem si se izdala. Pa to ti povem in bodi preverjena, da sem bom tudi držal tega, kar pravim: dokler bo z enim prstom tvoj oče gibal, dotlej ne boš z le-tem človekom besede govorila. Če zdaj ne spoznaš, da hočem samo tebi, ne sebi dobro, spoznala boš kasneje.«

Deklico zalijo solze, objame očeta in pravi: »Ne jezite se nad menoj, oče, ničesar ne bom storila, kar bi vam ne bilo po volji.«

III.

»Koliko nas je: eden je Sušnja, Pirh je eden, to sta dva, jaz sem eden, smo trije, Kolček štirje, vsi smo vkup, kaj nismo?«

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 10. sept. — **Dan mornarice**
Sobota, 11. septembra — **Milan**
Nedelja, 12. septembra — **Silvin**
Ponedeljek, 13. septembra — **Filip**
Torek, 14. septembra — **Zdenko**
Sreda, 15. septembra — **Nikodem**
Četrtek, 16. setp. — **Ljudmila**

ČESTITKA

Dragi hčerki in sestri **Jožici Brezarjevi** iz Hmeljčiča pri Mirni peči želijo na novi življenjski poti obilo sreče **mama, ata, sestra Mici, bratje Polde, Milan in Stane z družino.**

ZAHVALE

Ob bridki izgubi našega nepozabnega očeta, starega očeta in strica

ALOJZA HOČEVARJA

upokojenca

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so našega očeta pospremili na zadnji poti in mu poklonili vence. Zahvaljujemo se gospodu župniku PGD Krmelj in PDG Šentjanž, društvo upokojencev, pevcem za zapeto žalostinko in govorniku za poslovilne besede

Žalujoči:
sin Martin z ženo in vnuki Zvonka, Milena, Ciril, Lojze in ostali.
Krmelj, Hrastnik, Ljubljana

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega očeta

JOŽETA PIRCA

se najiskreneje zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter uslužbencem zdravstvenega doma Krško, ki so ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti, ga obsuli s cvetjem ter izrekli sožalje. Najtopleje se zahvaljujem osebju kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto za požrtvovalno zdravniško pomoč in moralno oporo med boleznijo. Vsem, prav vsem iskrena hvala!

Žalujoča žena z otroki.

Ob bridki izgubi naše drage tete

MARIJE STRNIŠA

iz Dol. Toplic

se najlepše zahvaljujemo strežnemu osebju in zdravnikom kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto za vso skrb in nego.

Družine Strniša, Smolnik in Matko iz Dol. Toplic.

Ob izgubi najdražjega očeta

JOŽETA HOTKA

z Vrhja

se zahvaljujemo darovalcem cvetja, vencev, godbi, pevcem, duhovnikoma, dr. Nemethu, dr. Rajnerju in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Žalujoča žena Terezija, sinovi Jože z ženo Angelo, Tone in Ivan z družinama, hčerka Ivanka, zet Ceko, vnuki Jožek, Ivan in Branko ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

PRODAM enostanovanjsko hišo z vrtom v Zalogu 12 pri Skocjanu.

PRODAM ali dam v najem hišo z mlinom v Bučki pri Skocjanu pod pogojem, da jo kupec brezplačno vzdržuje pred razpadom. Naslov v upravi lista (787/65).

FIAT 600 UGODNO PRODAM. Ogled od 14. ure dalje: Majde Šilc 9, Novo mesto.

PRODAM MOPED na dve prestavi. Naslov v upravi lista (782/65).

PRODAM rabljeno kuhinjsko opremo in otroško moško kolo. Ferkolj, Sokolska 2, Novo mesto.

PRODAM visečo omaro in delovno mizo. Ogled vsako popoldne od 15. do 16. ure. Kočevar, Ragovska — blok IMV, Novo mesto.

PRODAM 300 kg cvetličnega medu. Naslov v upravi lista (786/65).

ZARADI SELITVE PRODAM stiskalnico, sejalnico, vprežno kosilnico, obračalnik, živalni stroj, pohištvo in deske. Franc Mrgole, Gmajna 37, Raka pri Krškem.

BARVO za fasado in teraco ploščice dobite v KZ KRKA — trgovina Straža. Se priporočamo!

CENIK: vsak oglas do 10 besed — 900 din, vsaka nadaljnja beseda 100 din. Za naslov v upravi lista: pribitek 100 din. — Redni zasebni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih, osmrtnicah, zahvalah, preklicih in podobnih objavah 20 % popusta.

PESEK VSEH VRST, najboljše kvalitete dostavim na vagon Ivančna Gorica ali Višnja gora. Ne željo pripeljem na dom. Cene zelo ugodne. Ponudbe na Dolenjski list pod šifro AVTOPREVOZNIK.

STANOVANJE ODDAM pri avtobusni postaji v Dobrovi št. 40, p. Škocjan.

ODDAM SOBO v Novem mestu. Naslov v upravi lista (790/65).

PRIDNEMU IN POŠTENEMU DEKLETU oddam sobo za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista (793/65).

OPREMLJENO SOBO oddam moškemu. Novo mesto, Partizanska štev. 19.

FANTA ZA POMOČ v mlinu potrebujem. Zglasite se pri Vukčevič — mlin Globočice — Kostanjevica na Krki.

PIANINO KUPIM ali vzamem v najem. Naslov upravi lista (788/65).

GOSPODINJA, ki ima veselje do lepih sob in rož in ki rada potuje z avtomobilom, dobi službo pri vdovcu brez otrok. Plača po dogovoru. Naslov v upravi lista (792/65).

IZGUBLJENO, ki je 6. septembra 1965 pozabil gumijaste škornje in moški dežnik, naj se zglasi v Radio servisu Novo mesto.

UGODNO PRODAM pralni stroj EKA/AEG s centrifugo. Naslov v upravi lista (798/65).

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca ali jeter, žolča ali ostalih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško »Donat« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava. V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMELJNIK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice: 10. in 11. sept. angleški barvni film »Džungla lepotica«. 12. in 13. sept. ameriški barvni film »V vrtincu«. 14. in 15. sept. nemško-jugoslovanski film »Tajnost Orienta« — I. del.

Črnomelj: 10. in 12. sept. ameriški barvni film »Jutranji boj.« 14. in 15. sept. angleški film »Za ples sta potrebna dva«.

Dol. Toplice: 11. in 12. sept. sovjetski film »Labodje jezero«. 15. sept. švedski film »Hudičevo oko«.

Kočevje — **»Jadran«:** 9. in 10. sept. italijanski film »Herkul osvaja Atlantido«. 11. in 12. sept. angleški barvni film »Becket«. 13. in 14. sept. angleški film »Upornik«. 15. in 16. sept. ameriški film »Žena v preizkušnji«.

Kostanjevica: 11. sept. egiptovski film »Nepoznana žena«. 12. sept. ameriški barvni film »Streljanje v Dodž Sitiju«. 15. sept. ruski barvni film »Huzarska balada«.

Metlika: 11. in 12. sept. italijanski film »Drakut maščevalec«. 15. in 16. sept. italijanski film »Ubijalec«.

Mokronog: 11. in 12. sept. »Hajdukova kri«.

Novo mesto — **»Krka«:** 9. sept. poljski film »Kje je general«. 10. do 13. sept. grški film »Elektra«. 10. do 13. sept. avstrijski barvni film »Pri črnem konjičku«. 14. in 15. sept. ameriški barvni film »Imitacija življenja«.

Predgrad: 12. sept. angleški film »Žena v domači haljo«.

Sodražica: 15. in 16. sept. ameriški film »Mlada kraljica«.

Mokronog: 11. in 12. sept. italijanski film »Teror barbarov«.

Sevnica: 11. in 12. sept. angleški film »Safir«. 15. sept. italijanski film »Čočara«.

Ribnica na Dol.: zaprto zaradi festivalskega programa.

Stara cerkev: 11. in 12. sept. angleški barvni film »Milijonarka«.

Straža: 11. in 12. sept. ameriški film »V svetu komedije«.

Trebnje: 11. in 12. sept. angleški kriminalni film »V kremplji vohunov«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Žnidaršič iz Loga — Zorana in Mirana, Marija Flis s Studenca — Roberta, Zofka Bračun iz Reštanja — Antona, Vera Kukovičač z Vel. Kamna — deklico, Terezija Lopatič iz Skopic — Anico, Marija Bobek iz Dol. Boštanja — Sonjo, Marija Strle z Griča — Damjana, Marija Peterkovič iz Gaberja — Lidijo, Anica Vimpolšek iz Črnca — Ireno, Marta Molan iz Piršenberga — Janka.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Jože Kostreve,** rudar iz Piršenberga, si je v rudniku poškodoval desno nogo; **Nikola Planinc,** upokojenec iz Vukovega sela, je padel na dvorišču in si poškodoval levo roko; **Katarina Stopar,** vojna vdova iz Vrtače, je padla po stopnicah in si poškodovala obe rami; **Ivan Brekovič,** delavec iz Krškega, je pri prometni nesreči dobil poškodbe po glavi in nosu; **Ivana Setinca,** posestnika iz Mihalovca, je udarila krava in mu poškodovala desno nogo; **Djura Kalniča,** šoferja iz Prigrevice, je nekdo povozil z avtomobilom in mu poškodoval glavo in levo ramo; **Marija Kostanjšek,** posestnica iz Bučerce, je padla z lestve in si poškodovala hrbtenico in desno nogo.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Bohte iz Prečne — Ivanko, Rozalija Zibert iz Rovišč — Alfonza, Božena Blaznik iz Sevnice — Majo, Marija Pilko iz Ljubljane — Marijo, Milena Šimec iz Črnomlja — Marinko, Angela Lesjak iz Zabrdja — Danico, Jožefa Kavšček iz Uršnih sel — Milana, Katarina Jarnevič z Obrha — Jožeta, Vera Derganc iz Prečne — Sonjo, Emilija Hrušević iz Ljubljane — Stanka, Jože Mrvar z Jame — Ružo, Ivanka Cimerman iz Polja — Ivico, Marija Donadič z Reke — Veroniko, Marija Gabrič z Rake — Roberta, Kovilijka Matjašič iz Metlike — deklico, Frančiška Zupančič iz Martinje vasi — dečka, Ljudmila Kotar iz Šentlovrenca — deklico.

Matični urad Krško

Avgusta ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Stjepan Mrkonič, delavec iz Krškega, in Gabrijela Koloze, gospodinjska pomočnica iz Brestanice; Jožef Pirnat, mizarski pomočnik iz Starega grada, in Marija Švarc, uslužbenka iz Drstelja; Franc Horvat, računovodja iz Celja, in Andreja Dobrišek, uslužbenka iz Rakovlja; Peter Leban, delavec iz Kranja, in Brigita Krasnig, uslužbenka iz Kranja. — **Umrla sta:** Marija Gomilšek, kmetovalka iz Čreteža pri Krškem, 75 let; Pavel Moderc, pekov. mojster iz Celja, 64 let.

Matični urad Artiče

Avgusta ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Jožef Volčanšek, delavec iz Valčjega, in Nada Ostrelič, poljedelka iz Šromelj; Jožef Srpčič, delavec iz Gor. Skopic, in Zlata Ožvald, delavka iz Dečnih sel. —**Umrla je** Terezija Kužner, užitkarica iz Pečic, 84 let.

Prapor ZB v Artičah

V nedeljo bodo v Artičah razvili prapor krajevne organizacije ZB. S tem se bodo ob 20. obletnici osvoboditve spomnili vseh padlih s tega področja. V programu bodo poleg recitatorjev in šolskega mladinskega pevskega zbora sodelovali tudi kapelski godbeniki. Pokrovitelj svečanosti bo prvoborec Jože Preskar-Ilija.

V torek: javna tribuna v Brežicah

Občinski odbor in krajevni odbor SZDL v Brežicah bosta priredila v torek, 14. septembra, ob 19. uri *javno tribuno o aktualnih mednarodnih vprašanjih,* na kateri bo govoril Jože Smole, član izvršnega odbora GO SZDL in glavni urednik DELA. Prireditelja vabita vse prebivalce mesta k udeležbi!

OBVESTILO O SEJMIH V NOVEM MESTU

Veterinarska inšpekcija občinske skupščine Novo mesto obvešča kmetijske proizvajalce, da bo

sejem za prašiče

v NOVEM MESTU zopet redno odprt.

Prvi sejem bo v ponedeljek, 13. septembra 1965.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00 ure.

PETEK, 10. SEPTEMBRA: 8.05 Zabavni zvoki. 9.30 Slovenske narodne pesmi. 10.15 Vedre melodije. 10.35 Naš podlistek — S. Maughman: Nepremagljivi; II. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Pesmi Pavla Šivica in Marijana Lipovška pojeta sopranistka Zlata Ognjanovič in basist Zdravko Kovač; pri klavirju avtorja. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Jože Spanring: Enostavnejša ocena vrednosti pridelka silažne koruze. 14.30 Koncertirajo pihala in trobila. 15.25 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Revija slovenskih vokalnih solistov, ansamblov in orkestrov. 20.00 Lahka glasba. 21.00 Četrt ure z ansamblom Jošeta Privška. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.10 Po svetu jazza.

SOBOTA, 11. SEPTEMBRA: 8.05 Domače pesmi in napevi. 9.25 Uspehi glasbenih šol. 9.40 Igrajo vam godbe na pihala. 10.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Scene iz Verdijevega »Trubadurja«. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Dare Bernot: Pravi čas obiranja jabolk. 14.05 Glasba z vzhoda in s severa. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Gremo v kino. 18.15 Priljubljene popevke v tem tednu. 18.45 S knjižnega trga. 20.00—22.00 Sobotni večer s plesom — vmes ob 20.30 Henry Cecil Obe plati postave — 9. epizoda: Pacient. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA 12. SEPTEMBRA: 8.05 Mladinska radijska igra: Nepotrpežljivi Ibrahim. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite tovariši . . . Vida Zvarl: Osvoboditev. 10.40—11.45 Lahka glasba. 11.45 Nedeljska reportaža. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za našo vas. 15.05 Vedri zvoki. 15.30 Humoreska tega tedna E. Forster: Koordinacija. 15.50 Klavir v ritmu 16.00—19.00 Nedeljsko športno popoldne. 20.00 Mojstrske partiture. 21.10 Melodije raznih narodov. 22.10 Godala v noči.

PONEDELJEK, 13. SEPTEMBRA: 8.05 Kvintet bratov Avsenik in trio Janeza Svečnika. 9.00 Za mlade radovedneže: V objemu monsuma. 10.15 Pojeta altistka Marija Bitenc in tenorist Janez Lipušček. 10.35 Naš podlistek — S. Maugham: Nepremagljivi — III. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Mojstri klarineta iz naših krajev. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Igor Maver: Organizacija in uspeh reje plemenske živine pri članih zadruge. 14.05 S poti po Češki. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert ob 17.05. 18.45 Novo v znanosti. 20.00 Izbrali smo vam. 22.10 S popevkami po svetu.

TOREK, 14. SEPTEMBRA: 8.05 Od melodije do melodije. 9.40 Zvoki iz studija 14 — Ljubljanski jazz ansambel. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Marjan Kozina: Baletna suita. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Janez Brglez: Trakuljavost pri perutnini. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert ob 17.05. 18.15 Slovenski vokalni solisti, ansambli in orkestri zabavnih melodij. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 20.20 Radijska igra: Günther Weisenborn: Lovca na čaplje. 22.10 Jugoslovanska glasbena tribuna.

SREDA, 15. SEPTEMBRA: 8.05 Zabavne melodije. 9.00 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.15 Mladinski zbori pojo. 10.15 Predstavljamo tržaško sopranistko Margherito Voltolino. Pri klavirju Valdo Medicus. 10.30 Človek in zdravje. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Arije iz Rossinijevega »Seviljskega brivca«. 12.30 Kmetijski nasveti prof. Vinko Sadar: Visokošolski študij na biotehniški fakulteti. 14.35 Iz koncertov in simfonij. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert ob 17.05. 18.15 Iz fonoteke radia Koper. 20.00 Giuseppe Verdi: Rigoletto, opera v treh dejanjih. 22.10 Od popevke do popevke.

ČETRTEK, 16. SEPTEMBRA: 8.05 Domači pele-mele. 10.15 Od melodije do melodije. 10.15 Popularni odlomki z našimi solisti. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Opoldanski divertimento. 12.30 Kmetijski nasveti — Emil Gabrovšek: Les za domačo porabo po novih predpisih. 14.05 Mlajši slovenski skladatelji. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo 15.30 Godba na pihala. 17.05 Koncert ob 17.05. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Lirika skozi čas: Pesniki realizma. 22.10 Plesna glasba.

RADIO BREŽICE

PETEK, 10. SEPTEMBRA: 20.00 —21.45 — Obvestila in glasbena oddaja Izbrali ste sami.

NEDELJA, 12. SEPTEMBRA: 10.30 — Poročila iz naše občine — V koliki meri je ZM organizirana politična sila mladih — Problematika Gostinskega podjetja Brežice — Turistične vesti — Obnašaj se spodobno: Vedenje pri mizi — Za naše kmetovalce, prof. Vardjan: Vzimovanje cvetic — Domače viže vam igrata ansambla Borisa Kovačiča in Zadovoljni Kranjci — Magnetofonski zapis: Obisk pri globoških rudarjih — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Priporočajo vam! — Obvestila in spored naših kinematografov. 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 14. SEPTEMBRA: 20.00 — Prispevek za starše — Brata Toplišek o svoji poti po Srednji Evropi. — Od torka do torka v brežiškem kinu — Športni pregled — Obvestila — Glasbena oddaja: Pojo vam Begnamino Gigli, Mario Lanza in Mario del Monaco.

RAZPIS DELOVNEGA MESTA

Svet delovne skupnosti uprave občinske skupščine Novo mesto

razpisuje delovno mesto

šefa krajevnega urada Žužemberk

POGOJI: ustrezna srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso in strokovnim izpitom.

Osebni dohodki bodo določeni po pravilniku.

Pravilno opremljene ponudbe z dokazilom o izobrazbi in praksi pošljite občinski skupščini Novo mesto. Razpis velja 15 dni po objavi.

PROSVETNI DELAVCI!

POKLICNA KOVINSKA ŠOLA V KOČEVJU

razpisuje

prosto delovno mesto

POMOČNIKA RAVNATELJA ŠOLE

Zaželeni pogoji:

1. Visoka ali višja izobrazba in organizacijske izkušnje;
2. Srednješolska izobrazba in 5-letne organizacijske izkušnje.

Osebni dohodki po pravilniku ali dogovoru. Delovno mesto je možno takoj zasesti. Prijave pošljite do 20. septembra 1965. Informacije dobite po tel. 86-089.

KMETIJSKA ZADRUGA KRKA

NOVO MESTO

daje s 1. septembrom 1965 v najem

gostinske prostore v zadružnem domu na Ruperč vrhu – Birčna vas

najboljšemu ponudniku.

Interesenti morajo dati svoje ponudbe najpozneje do 20. septembra 1965 na upravo kmetijske zadruge. Od 20. septembra do 25. septembra bo zadruga sklenila pogodbo z najboljšim ponudnikom.

Komisija za urejanje delovnih razmerij pri

OMP »INŠTALATER«

NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

SKLADIŠČNIKA

POGOJ: dokončana osemletka.

Prijave pošljite na gornji naslov.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Vabilo vojnim ujetnikom od 1941–1945

Predsedstvo ZB NOV občine Novo mesto poziva vse vojne ujetnike od 1941 do 1915, da se udeležijo skupnega sestanka, ki bo v nedeljo, 19. 9. 1965 od 9. uri dopoldne v prostorih sejne dvorane občinske skupščine Novo mesto.

Na sestanku bomo obravnavali probleme vojnih ujetnikov in se pogovorili o zakonitih predpisih o organizaciji samostojne sekcije ZB NOV Novo mesto ter o njenih pravicah in dolžnostih.

Podrobna navodila dobijo vojni ujetniki pri krajevnih organizacijah ZB.

PREKLIC

Jože Padaršič preklicujem žalitev z uporabo tujega naslova v prometni nesreči in se zahvaljujem Jožetu Piletiču, da je odstopil od tožbe.

Delovna skupnost Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela Novo mesto

želi pridobiti za delo v oddelku za proučevanje organizacije

strokovnega sodelavca

Interesenti morajo imeti dokončano visoko, višjo ali srednjo šolo tehniške ali ekonomske stroke z ustreznimi delovnimi izkušnjami in smislom za tovrstno delo.

Nastop službe 1. oktobra, osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov zavoda. Prošnjo z ustreznimi dokazili naslovite na gornji naslov — Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, France Grivec, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 60 din — Letna naročnina 2000 din, polletna 1000 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 3750 din oz. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.